

HUKUK · TOPLUM · YAŞAM · KÜLTÜR

AKADEMİ KÜRSÜ

T Ü R K İ Y E A D A L E T A K A D E M İ S İ

EYLÜL 2021 · SAYI 10

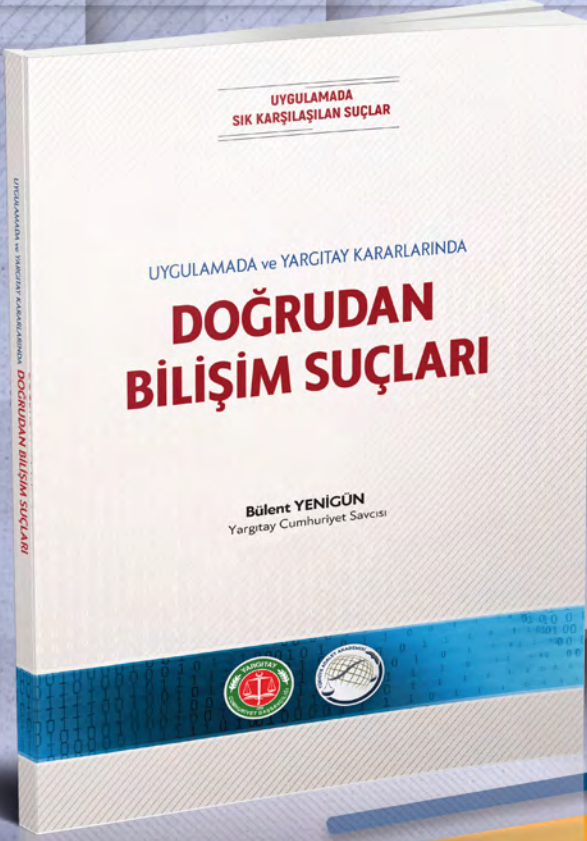
Hâkimler ve Savcılar Kurulunda Yeni Dönem...

Mehmet Akif EKİNCİ:

Mesleğimiz konfor ve rahatlık değil,
vicdan ve özveri mesleğidir.

Halil KOÇ:

Adalet dağıtma görevi,
en kutsal görevdir.

YENİ KİTAP

25₺

UYGULAMADA ve YARGITAY KARARLARINDA

DOĞRUDAN BİLİŞİM SUÇLARI

yayin.taa.gov.tr

@AdaletAkademisi

Değerli Meslektaşlarım,

Akademi Kürsü Dergisi'nin onuncu sayısı ile yeniden karşınızdayız.

Yine zengin ve renkli bir içerik sizleri bekliyor.

Bu sayıda; zaman ayırarak bizlere söyleşi imkânı sağlayan Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanvekili Mehmet Akif EKİNCİ, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Daire Başkanı Halil KOÇ, nitelikli ve faydalı makalesiyle dergimize renk katan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı Prof. Dr. Muharrem KILIÇ, eserleriyle dergiye katkıda bulunan bütün meslektaşlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

...

Türkiye Adalet Akademisi olarak, hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcılarının mesleki konularda daha yetkin hale gelmelerini temin etmenin yanı sıra, kültür ve sanata ilgi duymaları için de çaba sarf ediyoruz.

Duygu ve düşüncelerini kağıda dökabilmeleri, yazınsal olarak kalemlerini güçlendirebilmeleri için Akademi Kürsü Dergisi'ni bir platform olarak görmelerini istiyoruz.

Yoğun, yorucu ve özverili çalışmaların ürünü olan Akademi Kürsü Dergisi'nin onuncu sayısını da bu düşüncelerle sizlerle buluşturmanın mutluluğu içerisindeyiz.

Bilindiği üzere 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandum sonucunda Anayasa değişikliği teklifinin kabul edilmesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısında da önemli değişikliklere gidildi.

Anayasa değişikliği kapsamında oluşturulan ve 7 Haziran 2017 tarihinde göreve başlayan HSK üyelerinin görev sürelerinin 7 Haziran 2021 tarihinde dolması nedeniyle seçilen yeni üyeler; Adalet Bakanımız Abdulhamit GÜL başkanlığında ilk toplantısını yaparak, yeni bir döneme başlamış oldular.

Bu vesileyle HSK'daki yeni dönemi ve HSK'dan beklentileri HSK Başkan Vekili Mehmet Akif EKİNCİ ve HSK 1. Daire Başkanı Halil KOÇ ile konuştuk.

Türkiye Adalet Akademisinin uygulamalı eğitim modelinin temelini, dava dosyalarının iyi analizi, gerekçe yazımı ve hukukî argümantasyon oluşturmaktadır.

Hâkim ve savcılar ile adayların, gerekçe konusunda yetkin mesleki bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlamak için tamamen kendi kaynaklarımızla 'Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması'nı başlattık. Çalışmanın amacı; yargı sistemimizde karar yazma tarzının sistemli bir biçimde yeniden oluşturulması, standartların belirlenmesi ve geliştirilmesidir.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından hayata geçirilen; Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Barolar Birliği ile birlikte yürütülmesi planlanan çalışmada büyük emekleri bulunan TIHEK Başkanı Prof. Dr. Muharem KILIÇ da "Gerekçeli Karar Hakkı: Yargısal Kararların Rasyonalitesi" makalesiyle bu sayımıza katkıda bulundu.

Bunların yanı sıra özellikle meslektaşlarımızın yazmış oldukları mesleki yazıların da ilginizi çekeceğini ümit ediyor, iyi okumalar diliyorum.

Bir sonraki sayıda buluşmak ümidiyle...

Sağlıcakla kalın...

Muhittin ÖZDEMİR

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

AKADEMİ KÜRSÜ

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ ADINA YAYIN SAHİBİ

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

EDİTÖR

Adnan DÖNDERALP - Hâkim

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Saniye Gizem OKUTAN - Adalet Uzmanı

YAYIN DANIŞMANI

Fatih AKBABA

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Yasemin ARIK - Uzman

DERGİ YAYIN KURULU

Adnan DÖNDERALP - Hâkim

Yasemin ARIK - Uzman

Esmâ AVAN - Sosyal Çalışmacı

Ali Burhan ÖZKAN - Sosyal Çalışmacı

Aktan Oral OKUDUCU - Uzman

DİZGİ VE GRAFİK TASARIM

Hüseyin ÖZTÜRK - Ramazan GÜNEY

FOTOĞRAF

Oğuzhan AY

YAYIN YÖNETİM MERKEZİ

Türkiye Adalet Akademisi

Ahlatlıbel Mahallesi Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı 06095 - Çankaya/Ankara

Tel: 0 312 489 81 80 Faks: 0 312 489 81 01

Web: yayin.taa.gov.tr - E-posta: kulturel.dergi@taa.gov.tr

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası - İstanbul Yolu 13. Km

Ergazi /ANKARA - Tel: 0 (312) 278 76 10 - Belgeç: 0 (312) 278 25 68

Dergimizde hukuk, toplum, kültür, yaşam, sanat ve edebiyat alanında akademik olmayan çalışmalar gibi birden fazla alanda eserler yayınlanmaktadır.

Dergimizde yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlara aittir. Gönderilen eserler başka bir yerde yayımlanmış veya yayımlanacak ise mutlaka belirtilmelidir. Eser sahipleri eser başlığının altında isim, unvan ve e-posta adreslerini belirtmelidirler. Eserler e-posta ekinde dijital olarak (word dosyası vb. formatlarda) gönderilmelidir. Yayımlanan eserler için telif ücreti ödenmez.

Eserlerinizi kulturel.dergi@taa.gov.tr adresine yollayabilirsiniz.

ISSN NO: 2149-2050

İCİND EKİLER

4**HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU BAŞKANVEKİLİ
MEHMET AKİF EKİNCİ İLE SÖYLEŞİ****HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU BİRİNCİ DAİRE BAŞKANI
HALİL KOÇ İLE SÖYLEŞİ****15****20****HABERLER****GEREKÇELİ KARAR HAKKI:
YARGISAL KARARLARIN RASYONALİTESİ**

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ / Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı

42**48****HUKUK PROFESYONELLERİ İÇİN
İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ PROGRAMI - HELP**

Süleyman KAYNAR / Hâkim-Öğretim Görevlisi

**BOŞANMA SÜRECİNDE VE SONRASINDA
KADINLARIN YAŞADIĞI GÜÇLÜKLER**

Esmâ AVAN / Sosyal Çalışmacı

52**56****UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA SUÇUNDA
SORUŞTURMA İŞLEMLERİ**

İbrahim ALTINOK / Hâkim-Öğretim Görevlisi

ELEKTRONİK TEBLİGAT

Kasım SEYFİ / Hâkim

61**66****KANUN YOLLARI**

Ersel ASLAN / Hâkim-Öğretim Görevlisi

**İNFAZIN KARMAŞIK SORUNLARINA
YALIN ÇÖZÜMLER**

Utku Salih DİNÇER / Hâkim-Öğretim Görevlisi

74

Hâkimler ve Savcılar Kurulunda **Yeni Dönem...**

**7 Haziran 2021 tarihinde seçilen yeni üyeler;
Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL
Başkanlığında ilk toplantısını yaptı.**

**Bu toplantı ile birlikte Hâkimler ve Savcılar
Kurulunda yeni bir dönem başlamış oldu.**

Hâkimler ve Savcılar Kurulu; hâkimler ve Cumhuriyet savcılarıyla ilgili mesleğe kabul etme, atama, terfii, disiplin, izin ve yüksek yargıya üye seçilmek gibi işlemleri, hukukun üstünlüğü, mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarına göre yerine getirmek üzere kurulmuş bulunan anayasal bir kuruldur.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu iki daire ve genel kurul hâlinde çalışmaktadır. On üç üyeden oluşan Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı ise Kurulun tabii üyesidir.

16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandum sonucunda Anayasa değişikliği teklifinin kabul edilmesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısında da önemli değişikliklere gidilerek, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adı Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) olarak değiştirilmiş, daire sayısı üçten ikiye, üye sayısı da yirmi ikiden on üçe indirilmiş; üyelerin hâkimler ve savcılar tarafından

doğrudan seçilme usulüne son verilerek, Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilmesi öngörülmüştür.

Anayasa değişikliği kapsamında oluşturulan ve 7 Haziran 2017 tarihinde göreve başlayan HSK üyelerinin görev sürelerinin 7 Haziran 2021 tarihinde dolması nedeniyle Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından dört üye, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da yedi üye seçildi.

Seçilen yeni üyeler; Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL Başkanlığında ilk toplantısını yaptı. Bu toplantı ile birlikte Hâkimler ve Savcılar Kurulunda yeni bir dönem başlamış oldu.

HSK Genel Kurulunda yapılan seçimde, HSK 1. Daire Başkanlığına Halil KOÇ, HSK 2. Daire Başkanlığına ise, Mehmet Akif EKİNCİ seçildi.

Mehmet Akif EKİNCİ aynı zamanda yeni HSK'nın da Başkanvekili oldu.

HSK'daki yeni dönemi, yeni dönemden beklentileri Başkanvekili Mehmet Akif EKİNCİ ve 1. Daire Başkanı Halil KOÇ ile konuştuk.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanvekili
Mehmet Akif EKİNCİ

**Mesleğımız konfor ve
rahatlık değil, vicdan
ve özveri mesleğidir.**

Sayın Başkanım, öncelikle bize kendinizden ve eğitim hayatınızdan bahseder misiniz?

1967 yılında Cizre’de doğdum. Çocukluğum o yıllarda imkânları son derece kısıtlı olan Cizre’de geçti. Dicle Nehri, içinden geçtiği tüm topraklar gibi, ilçemize de bereket ve tanıklık ettiği kadim medeniyetlerin bilgeliğini katardı. Ayrıca çocukların dünyasında eğlencenin ve oyunun da merkezi olurdu. Öte yandan destinasyon olarak şehir, tarih boyunca bilginin merkezi olmuştur. Bu anlamda sibernetik biliminin kurucusu olarak batıda da yakından tanınan İsmail Ebu’l İz’in de burada yaşamış olması, şehrin bilgi dünyasına büyük katkı sağlarken aynı zamanda şehrin çocuklarına da geniş ufuklar sunmaktaydı.

Cumhuriyet İlkokulundan sonra, okuduğum Cizre Lisesinden birincilikle mezun oldum. En büyük hedefim hukuk fakültesinde okumaktı. Bu hedefin, hayatımın dönüm noktası olarak nitelendirdiğim İstanbul’da gerçekleşmiş olması, benim için son derece önemliydi. Zira tarih, kültür, inanç, sanat ve spor birikimi yanında; boğazi, vapurları ve köprüleri ile birçok nadide semt, cadde ve sokağıyla dünya medeniyet şehri olan İstanbul; Beyazıt, Sultanahmet, Gülhane, Eminönü, Tophane, Süleymaniye, Beyoğlu, Beşiktaş, Ortaköy, Emirgan, Sarıyer, Fıstıkbaşı, Çengelköy, Kandilli, Kanlıca, Beykoz, Moda, Şaşkınbakkal ve Suadiye gibi eşsiz mekânlarıyla hiç görmeden aşık olup sevdiğim rüyalarımın şehriydi.

Bu şehirde ve dünya çapında hukuk abidelerinin ders verdiği İstanbul Hukuk Fakültesi’nde hukuk eğitimi almak, benim için paha biçilmez bir şanstı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi; zorlayıcı lisans eğitimine rağmen, tarih ve doğanın birlikte raks ettiği, insanı adeta bir rüya alemine çeken lokasyonu, öğrenci yapısı, rekabetçi ortamı ve kök-

lü geleneği ile bizi sadece mesleğe değil, aynı zamanda hayata da hazırlayan bir okul oldu. Lisans döneminde dünya hukuk literatürüne isimlerini altın harflerle yazdıran; M. Kemal Oğuzman, İlhan Akın, Ayferi Göze, Selahattin Sulhi Tekinay, Aytekin Ataay, Necip Kocayusufpaşaoğlu, Reha Poroy, Orhan Aldıkaçtı, Süheyl Donay, İl Han Özay, Ergin Nami Nomer, Sevim Toluner, Ünal Tekinalp, İsmet Sungurbey, Saim Üstündağ, Yavuz Alangoya, Ziya Umur, Vecdi Aral, Şener Akyol, Nami Barlas, Özer Seliçi, Oğuz İmregün, A. Kadir Arpacı ve Ersin Çamoğlu gibi hocalar fakültede ders veriyordu. Daha önce de, Recai Galip Okandan, Naci Şensoy, İlhan Postacıoğlu, Bülent Davran, Türkan Rado, Ferit Hakkı Saymen, Hüseyin Nail Kubalı, Ali Fuat Başgil, Hıfzı Timur, Cemil Birsnel, Tahir Taner, Ebu’ülâ Mardin, Rayegan Kender, Charles Crozat ve Andreas Schwarz gibi dünya çapında tanınan hocaların ders verdiği bir fakültede okumak benim için son derece onur ve gurur vesilesi oldu.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden mezun olduktan sonra Sultanahmet semtinde bulunan İstanbul Adliyesinde, İstanbul hâkim adayı olarak mesleğe başladım. Sırasıyla Mardin, Meriç, Silivri ve İstanbul’da Cumhuriyet Savcısı olarak, 2014 yılından itibaren de İstanbul Cumhuriyet Başsavcivekili olarak görev yaptım. 2017 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın tensipleriyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliğine seçildim. 4 yıl süreyle HSK 1. Daire üyesi olarak görev yaptıktan sonra Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından 27 Mayıs 2021 itibarıyla ikinci kez Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliğine seçildim. Halen HSK Başkanvekilliği ve 2. Daire Başkanlığı görevlerini ifa etmekteyim. Evli ve bir çocuk babasıyım.

HSK Başkanvekilliğine kadar uzanan süreçte eğitim hayatınız ve fikir dünyanız nasıl şekillendi? Kimlerden etkilendiniz? Kimleri örnek aldınız?

Malumunuz eğitim ve kişilik oluşumunun ilk adımı ailede atılmaktadır. İsmimi İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'a ithafen seçen ailem, bana küçük yaşlardan itibaren bilginin en üstün erdem ve zorunluluk olarak görüldüğü, peşine düşülmesi gereken en önemli değer olduğunun tereddütsüz kabul edildiği bir ortam sundular. Baba tarafından büyük dedem Osmanlı Devleti'nin üst rütbeli askerlerinden idi. Anne tarafından büyük dedelerim ise, geniş bir ilmi birikime sahip insanlardandı. Onlardan biri olan Mahmut Bilge'nin 1959 yılında doğunun ücra bir köşesinde yazmaya başladığı "Ay Risalesi" isimli eseri, insanoğlunun aya ayak basmasından 10 yıl önce, bunun inanç esaslarımız ve pozitif bilimlerin verileri ışığında mümkün olduğunu söylemesi itibarıyla çok değerli bir örnektir. O dönem kendisine yöneltilen eleştirilere rağmen fikrini kararlılıkla savunması; evrene, dünyaya, insana dair bakış açısının zenginliğini, her türlü ilmi bilgiye yönelik perspektifinin genişliğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ailemiz; okumaya, çalışmaya çok değer verilen, bilgi ve emeğin baş tacı edildiği bir aileydi diyebilirim.

O yıllarda bilgi edinme kaynakları kısıtlı olsa da, hemen her eve girmiş olan radyo ve TRT'nin hayatımız üzerinde büyük bir etkisi vardı. Çocukluk yıllarında zihnimizin adeta bir kayıt cihazı gibi çalışması sebebiyle kültür, sanat ve spor alanında duyduğum her şeyi hafızama yerleştirdim. Yurttan Sesler Korusu'nun enfes icracıları, Türk halk müziğinin en güzel örnekleriyle memleketin her köşesinin tınlarını kulağıma doldurdular. Necra Erol, Ülkü Beşgül, Nezahat Bayram, Yıldız Ayhan, Muazzez Türüng, Aliye Akkılıç, Neriman Altındağ Tüfekçi, Muzaffer Akgün, Hale Gür, Havva Karakaş, Mükerrerem Kemertaş, Muzaffer Sarisözen, Nida Tüfekçi, Ahmet Yamacı, Neşet Ertaş, Ali Ekber Çiçek, Yücel Paşmakçı, Muharrem Ertaş, Arif Şentürk, Ümit Tokcan ve Aysun Gültekin gibi Türk halk müziği sanatçılarının seslendirdikleri türküler halen kulağımda çınlamaktadır.

Bunun yanında yine TRT yıllarında "Beraber ve Solo Şarkılar" programıyla da Türk sanat müziğini dinlemekten hoşlanırdım. Burada da Müzeyyen Senar, Behiye Aksoy, Nesrin Sipahi, Gönül Yazar, İnci Çayırılı, Seçil Heper, Muazzez Abacı, Müşerref Akay, Nalan Altınörs, Mustafa Sağyaşar, Yıldırım Gürses, Ziya Taşkent, Taner Şener, Zekai Tunca, Ahmet Özhan, Necdet Tokatlıoğlu ve Yaşar Özel gibi sanatçılarımızın o enfes sesleri, Şekip Ayhan Özışık, Arif Sami Toker, Bekir Sıtkı Sezgin, Osman Nihat Akın,

Yesari Asım Arsoy, Kemanî Tatyos Efendi, Ferit Sıdal, Sadettin Kaynak, Muzaffer İlkar, Kadri Şençalar, Şükrü Tunar ve Selahattin Pınar'ın güfte ve besteleri ruhuma dinginlik katardı.

Öte yandan hafif müzik veya aranjman olarak Berkant, Cem Karaca, Barış Manço, İlhan İrem, Özdemir Erdoğan, Ali Kocatepe, Aydın Tansel, Esmeray, Coşkun Demir, Mithat Körler, İskender Doğan, Kayahan, Rana Alagöz, Sevda Karaca, Nur Yoldaş gibi isimleri dinlemekten hoşlanırdım. Bu alanda halen MFÖ, Nilüfer, Nükhet Duru, Ferda Anıl Yarkın ve Funda Arar gibi sanatçıları beğenerek dinlerim. Öte yandan o yıllarda Ahmet Hatipoğlu'nun TRT'de Ramazan aylarında icra ettiği Türk tasavvuf musikisi konserleri de yine döneminin vazgeçilmezlerindendi.

Ayrıca çocukluk yıllarımdan beri futbol benim için her zaman büyük bir öneme sahip olmuştur. Çocukken oynamaya da pek meraklı idim. Sonradan bu ilgim izleyicilik ve taraftarlık düzeyinde devam etti. Bu arada sadece Türk takımları ve futbolcuları değil; aynı zamanda dünya futbolunu da zevkle ve merakla takip ettim. Bu çerçevede Brezilyalı Socrates, Sergio ve beyaz Pele diye nitelenen Zico; Arjantinli Kempes, Passarella, Tarantini; Hollandalı Cruyff; Fransalı Platini; İngiliz Keegan; İtalyan Rossi, Tardelli, Bergomi, Altobelli; Alman Beckenbauer, Rummenigge, Breitner, Müller, Schuster, Fischer, Matthaus, Klinssmann, Hrubesch, Zimmermann ve Maier; Polonyalı Boniek ve Lato gibi dünya futbolunun yıldız isimlerini büyük bir mutlulukla izledim.

Türk futbolundan favorim de o yılların efsanevi gol kralı Fenerbahçeli Cemil Turan'dı. Ayrıca Fenerbahçe'de top koşturan Engin Verel, Antiç, Alpaslan Eratlı, Rıdvan Dilmen ve Selçuk Yula zevkle izlediğim futbolcuları. Öte yandan Galatasaraylı Fatih Terim, Tarık Hodziç, Prekazi, Cüneyt Tanman ve Metin Yıldız; Beşiktaşlı Sanlı Sarılioğlu, Vedat Okyar, Dorde Miliç, Niko, Paunovic, Bora, Rıza Çalimbay, Fikret Demirer ve Özer Umdü; Trabzonsporlu Ali Kemal Denizci, Necmi Perekli, Cemil Usta, Necdet Ergün ve Serdar Bali ile Bursasporlu Sedat III, Altaylı Büyük Mustafa, Stuttgart'lı İlyas Tüfekçi, Standard Liege'li Erhan Önal futbol dünyamı renklendiren isimlerdi.

Uluslararası müsabakalarda daima Türk takımlarımızı gönülden desteklesem de, sıkı bir Fenerbahçe taraftarı olduğumu belirtmek isterim. Yine radyodan takip ettiğim ve ünlü hakemler; Doğan Babacan, Ertuğrul Dilek, Hilmi Ok, İhsan Türe, Sadık Deda, Talat Tokat, Özcan Oal, Oğuz Sarvan ve Bülent Yavuz'un yönettiği maçları anlatan Doğan Yıldız, İlker Yasin, Orhan Ayan, Ümit Aktan, Tansu Polatkan,

Murat Ünlü, Akın Göksu, Necati Karakaya, Barbaros Talı, Ercan Taner ve Michael Johnson, Ben Johnson, Carl Lewis, Mehmet Terzi, Veli Ballı ile Mehmet Yurdadön'lü atletizm maçlarını anlatan Kenan Onuk, Salih Bora, Fevzi Şeker, Reşit Karabacak, Necmi Gençalp ve Ahmet Ak'lı unutulmaz güreş karşılaşmalarını sunan "güreşin sesi" Mustafa Yener gibi spor spikerlerimizin muazzam anlatımları, futbolun heyecanına eklenince radyodan gelen ses üzerimizde adeta bir büyü etkisi yapıyordu.

Ayrıca yerli ve yabancı (örneğin Albert Schweitzer basketbol turnuvası gibi) basketbol maçlarını kendine özgü muhteşem ses tınısıyla sunan Ertan Yüce, 26 yaşına kadar 5 Fransa Açık, 6 Wimbledon, 11 grand slam şampiyonluğu kazanan tenis tarihinin en büyük efsanelerinden biri, Bjorn Borg'lu tenis maçlarını anlatan Fahri İkiler de bizleri radyo dinlemeye, TV izlemeye çeken isimlerdi. Keza radyo ve TV spikerlerinden, mesleklerini bir sanat gibi ciddiyetle icra edip ajans ve programları sunan; Mesut Mercan, Tuna Huş, Sevim Canbaz, Aytaç Kardüz, Şebnem Savaşçı, Can Akbel, Elçin Temel, Mehpare Çelik, Orhan Ertanhan, Şadiye Onuk, Bilgi Gökçeer, Erkan Oyal ve Şengül Kılıç ile belgesel programlarını seslendiren Sacid Onan, Nur Subaşı ve Derya Kaya'nın sesleri, mükemmel diksiyonlarıyla kulaklarımıza hitap ederlerdi.

İlkokul yıllarımdan itibaren okuma, ülke ve dünya meselelerini takip etme konusunda da hep yüksek bir motivasyonum oldu. Öyle ki o yıllarda günlük gazetenin gelmediği Cizre'de çamur içinde ıslanmış gazete parçalarını dahi alır, sobanın yanında kuruttuktan sonra büyük bir ilgiyle okurdum. Sonraki

yıllarda da iyi bir gazete okuyucusu olmaya devam ettim. Hasan Pulur'un biyografik bilgilere ve hoş anekdotlara dayalı "Olaylar ve İnsanlar" isimli köşesi büyük bir ilgi ve merakla okuduğum yazılardan idi. Yine Haldun Taner'in "Devekuşuna Mektuplar" başlığı altında yayımlanan yazıları, "Şeyh-ül Muharri-ri" olarak anılan Burhan Felek'in köşesinde yazdığı yazılar, "Bab-ı âli'nin dışişleri bakanı" ünvanına haiz Ergün Balcı ve "Raif amcaya anlatır gibi anlatma" üslubuyla dış politika yazıları yazan, Türk basınına dış politika konusunda köşe yazısı yazma geleneğini getiren Sami Kohen, dış politika yazıları yazan Hasan Köni, Hüseyin Bağcı ile Abdulkadir Yücelman, İslam Çupı, Necmi Tonyolaç, Namık Sevik, Halit Kıvanç, Doğan Koloğlu, Togay Bayatlı, Nezih Alkış, Rıdvan Yelekcı, Güven Taner, Halit Deringör ve Atilla Gökçe'nin spor yazılarını da büyük bir keyifle okurdum.

Öte yandan Bedri Koraman, Nehar Tüblek, Altan Erbulak, Salih Memecan ve Semih Balcıoğlu'nun karikatürlerini de zevkle takip ederdim.

Malumunuz fikirlerin oluşması kolay olmamakla beraber okumanın zevkine varmakla da ilişkilidir. Kitap okuma alışkanlığını henüz çocukluk yaşlarımda edinmiş olmam üniversiteli yıllarda okumamı kolaylaştırmıştı. Düşüncenin bir bütün olduğu gerçeğinden hareketle tarihten edebiyata, sanattan spora, felsefeden düşünce tarihine değin geniş bir yelpazede okumalarımı gerçekleştirmeye özen gösteririm. Edebiyatın bir hukukçu için en az hukuk alanı kadar önemli olduğunu daha öğrencilik yıllarımda başlarında fark etmiştim. Şiirden romana, öyküden denemeye kadar hem yerli, hem de yabancı edebi eserlere erişme imkânı buldum.

Bir dünya şehri olan ve edebiyatın zengin tonları ile bezenmiş İstanbul bu konuda gerçekten büyük bir şanstı benim için. Örneğin İstanbul'un büyük şairlerinden Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirlerinde tasvirini yaptığı mekânlarda, o şiirleri okuma şansı bulmam bana tarifsiz bir mutluluk vermişti. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserleri geneli itibarıyla insana belli bir okuma zevki ve fikir tahayyülü kazandırırken onun en önemli eserlerinden olan "Huzur" romanı sizi İstanbul'un bir ucundan diğer bir ucuna getirip götürabiliyordu.

Ahmet Yesevi, Ömer Hayyam, Yenişehirli Avni Bey, Leskofçalı Galib, Cahit Sıtkı Tarancı, Ömer Bedrettin Uşaklı, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Ahmet Muhip Dıranas, Ziya Osman Saba, Cemal Süreya, Özdemir Asaf, Ahmet Haşim, İsmet Özel, Cengiz Aytmatov ve Cengiz Dağcı gibi Türk edebiyatının hem klasik, hem de modern dönem usta kalemlerinden istifade ettim. Montaigne'in denemelerini başucu kitabı olarak uzun bir müddet okudum. Tolstoy, Dostoyevski, Goethe, Shakespeare, Franz Kafka, Hemingway, Puşkin ve Stefan Zweig gibi dünya edebiyatı açısından son derece önemli olan şahsiyetler benim edebi okumalarımın merkezinde yer almıştır. Elbette ki bu edebi eserler salt bir edebi kaygının ötesinde derin bir düşünce faaliyetini ortaya koymaktadır.

Modern dönem düşüncesinin şekillenmesinde ciddi etkileri olan ve Batı düşüncesinin hamurunu yoğuran Descartes, Pascal, Spinoza, Kant, Hegel, Schopenhauer, Heidegger ve Kierkegaard gibi dü-

şünürlerin yanında, Fârâbi, İbn-i Sina, İbn-i Rüşd, Tûsî, Kınalızade, Nurettin Topçu, Hilmi Ziya Ülken ve son dönemin büyük düşünürlerinden Teoman Durallı'nın düşüncelerini her zaman zihin açıcı ve ilham verici bulmuşumdur.

Sosyoloji ve psikoloji alanları da beni sürekli besleyen iki alan olmuştur. Sosyoloji alanında İbn-i Haldun, Max Weber, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Baykan Sezer, İbrahim Yasa, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Cahit Tanyol, Şerif Mardin, Nilüfer Göle, Nur Vergin, Nilüfer Narlı ve Necdet Subaşı'ndan beslenmeyi ihmal etmedim.

Psikoloji alanınının hukukçu açısından oldukça önemli bir bilgi sahasına tekabül ediyor olmasından ötürü bu alana ayrıca ilgi duyduğumu ifade etmek isterim. İnsanı ve insan davranışını anlamak zor ama bir o kadar da mecbur olduğumuz bir durum. Zira bir hâkim veyahut bir savcı işini yaparken mağdur ya da sanığın psikolojik durumunu ve vakıayı anlama ve çözme durumlarında bilimsel bilgi türü üzerinden psikolojik okumayı gerçekleştirmek zorundadır. Ben de bu gerçekten hareketle Maslow, Piaget ve bu alanda ülkemizin yetiştirdiği değerli hocalarımız; Engin Gençtan, Nevzat Tarhan, Doğan Cüceloğlu, Acar Baltaş, Erol Göka, Kemal Sayar ve A. Kadir Özer'in eserlerine sıklıkla müracaat ederim.

Milletlerin karakteristik özellik ve bütün değerlerini bünyesinde barındıran ve dünü bilip gelecek tasavvurunun zeminini projekte eden tarih bilgisi ve tec-

rübesi diğer bir ilgi alanımı oluşturmaktadır. Özellikle tarihi bir bütün olarak okumak çok zevklidir. Örneğin aynı tarihlerde dünyanın farklı yerlerinde nelerin yaşandığının izini sürmek tarihi olanı anlamada büyük bir fırsat sunuyor. Hele ki bu okuma bilim tarihi ile kesişiyorsa ortaya muazzam bir durum çıkıyor. Bu çerçevede bilim tarihçileri; Salih Zeki, Aydın Sayılı ve Fuat Sezgin eserleri ile ilgimi çeken isimlerdir. Ahmet Cevdet Paşa, Mehmet Fuat Köprülü, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Ömer Lütfi Barkan, Halil İnalçık, Kemal Karpat, Enver Ziya Karal, Mehmet Genç, Fahir Hadi Armaoğlu, İlber Ortaylı ve Tahsin Görgün gibi tarihçiler de daima ilgi alanımda olmuştur.

Öte yandan çağın en önemli bilim alanlarından olan, hepimizin yaşamını derinden etkileyen iktisat da ilgi duyduğum bir saha olup, bu alanda Erdoğan Alkin, Besim Üstünel, Mustafa Özel, Şeref Oğuz ve Immanuel Wallerstein geçmişten beri okuduğum, takip ettiğim iktisat bilim insanlarıdır. Yine bu alanda ekonominin en karmaşık konularını basit, sade ve anlaşılır üslubuyla “Ayşe Teyze” ve “Ali Rıza Bey Amca” tiplerini üzerinden anlatan Güngör Uras’ın (Ali Rıza Kardüz) yazılarını merak ve ilgiyle takip ederdim.

Son dönemlerde daha çok düşünce alanında Teoman Duralı, Alev Alatlı, Wael b. Hallak, İhsan Fazlıoğlu, Ömer Türker ve A. Ayhan Çitil gibi hem doğu, hem de batı düşüncesine hakim düşünürlerin sentezci yorumları oldukça ilgimi çekmektedir. Ayrıca özellikle alanında başarılı olmuş insanların biyografilerini okumak; bu insanların, hedef odaklı, azimli, mücadeleci hayatlarının detaylarını öğrenmek her zaman beni derinden etkilemiştir.

Yurt içi ve yurt dışı seyahat etmeyi severim. Farklı yerleri görmek farklı kültürlerle tanışmak ufuk kazandırdığı gibi, beni mutlu da etmektedir. Ancak daha önce de belirttiğim gibi İstanbul’un hayatındaki yeri bambaşkadır. Edmondo De Amicis’in dediği gibi “İstanbul, önünde şair ile arkeoloğun, diplomat ile tüccarın, prenses ile gemcinin, kuzeyli ve güneylinin, hepsinin aynı hayranlık duygusuyla haykırdığı evrensel ve son derece büyük bir güzelliştir. Bütün dünya, bu kentin dünyanın en güzel yeri olduğu düşüncesindedir.” Ben de otuz beş yılı aşkındır bu şehirle hemhalim ve gerçekten de İstanbul’u yeryüzü cenneti olarak tarif edebilirim. Ara Güler’in de kadrajından görsellerle zihinlerimize kazınan İstanbul sokaklarında kalabalıklara karışmak, Beyazıt’ta hukuk fakültesi günlerini yad etmek, Sultanahmet ve Süleymaniye’nin tarihi atmosferinde anıları tazelemek, Bab-ı âli yokuşunu ve Cağaloğlu sokaklarını adımlayarak tarihin sin-

miş kokuları arasından geçip sahaflara uzanmak bana büyük keyif verir. Şairin dediği gibi sade bir semtini sevmenin bile bir ömre değer olduğu, ay ve güneşin ezelden beri kendisine ait olduğu, direklerinde güllerin tomurcuklandığı, paha biçilmez değeri nedeni ile acem mülkünün tamamının feda edilebileceği, cennetin altında mı yoksa üstünde mi diye tarif edildiği, dünyada nice revnaklı şehirler arasında efsunlu güzelliği ile insanı adeta büyüleyen, çiçeği altın yaldız, suyu telli pullu olan, güleni şöyle dursun ağlayanı bahtiyar olan, gecesi sümbül kokan İstanbul’a yolu düşen her insan için bu şehrin başka türlü bir cömertliği vardır. Her yapıdan insanı sarıp sarmalar, aradığınız her şeyi bulabileceğiniz bir yaşam alanı sunar; fakat sizden mücadeleciler bir hayat tarzı ister. Sonuçta sizi kadim uygarlıkların gölgesi altında kozmopolit, rekabetçi bir ortamda yetiştirip hayata kazandırır.

HSK Başkanvekili olarak zor bir görev ifa ediyor ve yoğun bir şekilde çalışıyorsunuz. Bu göreve gelinceye kadar yargının değişik kademelerinde önemli hizmetlerde bulundunuz. Hem yargı sistemimiz hem de yargı sistemimizin işleyişi konusundaki görüşlerinizi de alabilir miyiz?

Öncelikle hepimiz için gurur kaynağı olan güçlü bir devlet geleneğimizin ve köklü bir yargı teşkilatımızın olduğunu belirtmek isterim. Yargı tarihimize baktığımızda büyük badirelerden geçtiğini ve her zorluğu tecrübeye dönüştürebilen bir kabiliyeti olduğunu görmek mümkündür. Bu yönüyle demokratikleşme süreçlerini başarıyla gerçekleştirmeye çalışan, insan haklarını önceleyen, adaletin tesisini insanlık onuru üzerine bina eden ve halkın değerleri ile barışık bir yargı sistemi inşa etmek gayreti içindeyiz. Yargı sistemimizin vesayetlerden bağımsız, hukuk ahlakı içerisinde ilerliyor olması hepimiz adına ümit vericidir. Muasır medeniyetler seviyesine erişmenin hatta bunun da üstüne çıkmanın en önemli yollarından birisi şüphesiz ki yargı sistemimizin güçlü olmasıdır. Yargımızın bu yönde tavır aldığı görmek son derece sevindirici ve kıymetli bir çabadır. HSK’nın buradaki rolü son derece önemlidir. Bu amaç doğrultusunda HSK Başkanvekilliği görevinin de ne kadar hassas olduğunu ve kurul olarak bunun farkında ve bilincinde olduğumuzu ifade etmek isterim. Biz de bu tarihi görevin şuurunda olarak yargı sistemimizin evrensel hukuk çerçevesinde adil, şeffaf, hesap verilebilirlik ve etkinlik hedeflerine erişmesi noktasında gereken hassasiyeti gösterme gayreti içerisindeyiz.

Kurulumuz ve diğer tüm mesai arkadaşlarımızla beraber bu anlamda büyük bir özveriyle çalışıyor ve aynı zamanda meslektaşlarımız ile temas kuruyoruz. Yargının gençleşmesi, yargı sistemimizin geleceği açısından birtakım eksiklere rağmen son derece önemlidir. Yeni, genç meslektaşlarımızın ve yargının diğer tüm bileşenlerinin hayatla iç içe ve tekno çağın gereksinimleri çerçevesinde çalıştıkları sürece yargımıza ciddi katkılar sunacağından hiç şüphem yoktur. Fakat doğal olarak hiçbir yapı eksiksiz değildir. Daha önceden yargının değişik kademelerinde uzun yıllar görev yapmış olmak; teşkilatı tanımak, yargı sistemimizin zayıf ve güçlü yönlerini bilmek ve meslektaşlarla geniş bir empati sahasına sahip olmak bakımından bir avantajdır. Ancak sonuçta yargı, hepimizin yargısıdır ve daha iyisini ortaya koyabilmek adına hep birlikte düşünmek ve eyleme geçmek gerekir. Yargının işleyişinde anlamlı bir resim ortaya koyabilmemiz için birbirini tamamlayan puzzle parçaları gibi olmamız gerektiğini unutmamalıyız. Yani sistemin bir noktasında oluşabilecek aksama, ortaya çıkan son ürünün kalitesini de mutlaka etkilemektedir. Hâkim ve savcılarının yanında; avukatlar, kalem personeli, kolluk personeli, bilirkişiler ve tanıklar olarak hepimiz birbirine eklenmiş görevler ifa ediyoruz. Sonuçta hedefimiz aynı; hızlı işleyen, adil sonuçlar üreten, toplum hayatına huzur kazandıran bir yargı sistemi...

Yargı sisteminin işleyişine duyulan güven ortadan kalkar ve insanların gözünde suç işlemek veya sözleşmeye dayalı yükümlülükleri yerine getirmekten kaçınmak, göze alınabilir bir risk olarak değerlendirilmeye başlarsa, toplumsal huzurun sürdürülmesi olanaksız hale gelir. Dolayısıyla norm dışı davranışların gecikmeksizin bir yaptırımla karşılaşacağı hususundaki toplumsal mutakabatin korunması gerekir.

Üzülerek itiraf etmek gerekir ki; özellikle günümüzde kitle baskısında tecelli ettirilmeye çalışılan adalet, toplumun heyecanını bastırmaya yönelik bir sakinleştirici olmaktan öteye geçemiyor. Oysa ki adil bir karar; olayı tüm yönleriyle değerlendiren, serinkanlı ve usulüne uygun biçimde işletilmiş bir muhakeme faaliyeti sonucunda elde edilebilir. "Panic adaleti" esasen kimsenin kazançlı çıkmadığı bir yöntemdir. En büyük zararı da bizatihi yargının kendisine olmaktadır. Kaldı ki; olay bazlı çözümlere değil, sistemik güvene ihtiyaç bulunmaktadır. Yani vatandaşlarımız; gündemde yer işgal etmeyen olaylara ait dosyaların da emin ellerde olduğuna güven duymalıdır. Bu inancı korumak en önemli vazifemizdir.

Şuna da dikkat çekmek isterim; gündemi daha çok ceza soruşturmaları ve kovuşturmaları meşgul etse de, hukuk mahkemelerinde yapılan yargılamaların da toplum yaşamı üzerindeki etkisi çok büyüktür. Bir kişi ömrü boyunca herhangi bir sıfatla cezai süreçlerin içinde yer almamış olabilir, ama kira akdi yapmamış, küçük ya da büyük bir taşınır/taşınmaz mal alıp satmamış ya da iş akdi kurmamış insan sayısı azdır. Keza ticari hayat söz konusu olduğunda konu daha da önem kazanmaktadır. Günümüz ekonomik sistemlerinin özellikle yabancı yatırımları çekmek bakımından en önemli kozu güvenilir, seri şekilde işleyen bir yargı mekanizmasına sahip olmalarıdır.

Elbette yargıya geleneksel bir yaklaşımla bakınca öne çıkarılan sorunlar da yerleşik meseleler oluyor. Ancak gelecekte bizi bekleyen yeni problemlere yönelik öngörüler, mevcut sorunlarımızın ivedilikle aşılmasını ve yenilerini göğüslemeye hazırlanmamızı gerekli kılıyor. Örneğin bilişim sistemleri kullanılmak suretiyle işlenen suçlar her yıl hızla artıyorsa, hukuk uygulayıcısı bilişim suçlarını sevimsiz, anlaşılması zor bir dosya türü olarak gören yaklaşımını acilen değiştirmelidir. Günümüzde elektronik ödeme araçlarını kullanan, sanal alışveriş yapan, mobil bankacılık hizmetlerinden yararlanan herkesi mağdur etme potansiyeli bulunan bu tip suçlar karşısında reflekslerimizi kuvvetlendirmek şarttır.

Sayın Başkanım, HSK'da yeni bir dönem başladı... Yeni dönemdeki beklentileriniz ve öncelikli hedefleriniz nelerdir?

Öncelikle Türk yargı teşkilatına samimi gayretleriyle katkı sunan önceki başkanlarımıza ayrı ayrı teşekkür etmek isterim. Devraldığımız emaneti bir ileri safhaya taşıma gayreti içerisindeyiz. Yeni dönemde beklentimiz büyük bir gayretle takım ruhu çerçevesinde çalışarak adaletin her bir vatandaşımıza ulaşmasını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda öncelikli hedeflerimiz içerisinde hâkim ve savcılarımızın hızlı bir şekilde çalışabilecekleri ve dosyalara nüfuz edebilecekleri bir sistem geliştirmek bulunmaktadır. Bu açıdan hâkim ve savcılarımızla sürekli iletişim halinde olmak ve bizzat saha ile temaslı bir şekilde çalışmak da bizim öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu; adalet dağıtmak gibi önemli bir görev ifa eden hâkim ve savcılarının özlük işlerini yerine getirmek, tayin, terfi, teftiş süreçlerini yönetmek, disiplin soruşturmalarını karara bağlamak gibi son derece hassas ve önemli bir görev ifa etmek üzere kurulmuş anayasal bir kurumdur. Hâkimlik ve savcılık manevi tatmin odaklı mesleklerdir. Gözlemediğim ve meslek hayatımda bizzat tecrübe ettiğim kadarıyla; soyut, genel, objektif ve öngörülebilir bir tayin ve terfi sistemi olması, meslektaşlarımızın yüksek bir motivasyonla çalışmasının ve verimli olabilmesinin en önemli parametresi durumundadır. Yani yargı mensuplarının da sistem içi güven duygusuna ihtiyaçları var. Örneğin terfi konusunda sayısal veriler önem taşımakla birlikte bazı uygulamalar, emeklerin karşılıksız kaldığı ya da tam tersine sayısal kriterleri yerine getirenlerin konforlu terfiler yapabildiği düşüncelerine yol açabiliyor. Yine atama ve nakil esaslarının; coğrafi özellikler, zaman içerisinde yaşanan nüfus artışı, ekonomik büyüme ve gelişmişlik, iş yoğunluğu gibi değişkenler dikkate alınarak yargı teşkilatının en verimli şekilde çalışmasını sağlamak üzere yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu sorunların hep birlikte düşünülerek giderilmesi gerektiği açık. Sistem kötünüyete, duyarsızlığa, suistimale karşı savunmasız değil. Böyle bir acziyet algısına müsaade etmek hem vatandaşımıza, hem gayretle çalışan meslektaşlarımıza haksızlık olur, ayrıca iş ve çalışma huzurunu da bozar.

Bilindiği gibi 15 Temmuz FETÖ hain darbe girişimi üzerine HSK ve tüm yargı teşkilatı hem hızlıca kendi içindeki ayıklamayı yapmış, hem de azalan sayı ve yaşanan travmaya rağmen ülke çapında başlatı-

lan soruşturmalarda fedakarca çalışmıştır. Ancak her kurumsal yapı, mensuplarının sayısı belirli bir noktayı geçtiğinde amaçtan sapan örnekler ihtiva etme riskiyle karşı karşıya gelir. Buna karşın adalet duygusu o kadar hassastır ki, binlerce meslektaşımızın büyük bir gayretle rutin bir şekilde yürüttüğü yargısal faaliyet, bazı kötü örnekler yüzünden derin bir tahribata maruz kalmakta, lekelenmektedir. Dolayısıyla otokontrol mekanizması zayıfladığında ya da devreden çıktığında yapılacak müdahaleler son derece hayatidir. Zira hastalıklarımız belki bulaşıcı ama kalıtsal değildir. Yani kötü örnekleri zamanında tecrit etmeyi başarırız geride kalan sistem kolayca toparlanabilir. Sistemin sorunlu bireyleri ayıklamakta gerekli refleksleri gösterememesi adalet dağıtamamasından daha büyük bir sorundur.

Adalet teşkilatı ve yargı camiası için de yeni bir adli yıl ve yeni bir çalışma dönemi başladı... Yeni adli yılda hâkim ve savcılara nasıl bir mesaj vermek istersiniz? Onlara ne gibi tavsiyeleriniz olabilir?

Öncelikle tüm meslektaşlarımız için verimli, başarılı, sağlıklı bir adli yıl olmasını dilerim. Son yıllarda yargı teşkilatının merkezinde yer aldığı tartışmalar, çok sayıda sessiz kahramanın başarısını gölgelemeli. Zor zamanlarda, zor görevler, meslek vaktine uygun şekilde sessiz sedasız icra edildi. Yakinin biliyoruz ki, mesleğimizin vitrinden görünen kısmı dışında, arka planında kalan yoğun bir çalışma temposu var. Fakat şunu unutmamalıyız; hâkimlik-savcılık mesleğine kaç yaşında, hangi yıl girmiş olursak olalım, cinsiyetimiz, kıdemimiz ne olursa olsun yargı faaliyeti icra ederken bizden beklenen aynıdır. Mesleğimiz konfor ve rahatlık değil, vicdan ve özveri mesleğidir. Memleketin her yerinde emek yoğun bir iş icra edeceğimizi bilerek mesleğe girdik. Vicdanen rahat olabilmek, isabetli bir karar verebilmek için bazen sayfalarca dilekçe, saatlerce içtihat okumak gerekmektedir. Diğer taraftan da mesaimizin büyük bir bölümünde bize eşlik eden kalem personelimiz, avukatlarımız, vatandaşlar ve meslektaşlarımızla olan insan ilişkilerini dengeli, etik ilkelere uygun ve medeni bir insana yakışır şekilde sürdürmek zorundayız.

Daha önce de belirttiğimiz gibi yargı teşkilatımız son yıllarda oldukça gençleşmiştir. Tecrübe aktarımı her meslekte insandan insana doğrudan temasla, gözlemle olur. Dolayısıyla kıdemli meslektaşlarımızın gençler için iyi bir rol model olmaları ve destekleyici tavır göstermeleri, onların mesleğe adaptasyonlarını hızlandırmak adına önemli bir katkı sağlayacaktır.

Diğer taraftan gençlerin de bize kazandırdığı avantajlar var. Genç yaşlarda yapılan kariyer planlamaları belli bir mesleğe daha kuvvetli aidiyet duyguları oluşturmak ve sağlam kişilik yapıları inşa etmek açısından faydalıdır. Tanıştığım bazı genç meslektaşlarda gördüğüm azim ve çalışkanlık, çok yönlü düşünme yeteneği, mevcut tüm sorunlarımıza rağmen gelecekte umutlu olmamızı sağlıyor.

Son olarak hâkim ve savcılarımıza başarı dilekleri ile birkaç noktayı bu camianın bir ferdi olarak paylaşmak isterim: Dün olduğu gibi bugün de, haklı olduğunuz sürece HSK'nın daima sizinle olduğunuzu lütfen unutmayınız. Her türlü sorun ve sıkıntılarınızda teminatınız HSK'dır. Bizlerin merkez teşkilatı olarak mesai kavramının ötesinde çokça çalıştığımızı belirtmek istiyorum. Adliyelerimizde de takım ruhu ile çalışmaların yürütülmesi, bizler için büyük bir mutluluk kaynağı olacağı gibi, bu enerjinin işlerinizde de olumlu yansıtacağı şüphesizdir. Özellikle yeni atanmış olan genç meslektaşlarımızın kendilerini hem hukuk, hem de diğer alanlarda geliştirmelerini hararetle tavsiye ederken bu anlamda kurum olarak her türlü desteği vereceğimizi de iletmem isterim.

Özellikle okuma noktasına büyük hassasiyet göstermelerini istirham ediyorum. Çalışmanın ve gayretin tembelliğe, özverinin boşvermişliğe, dikkatin dağınıklığa, birliğin ve beraberliğin ayrılık ve çatışmalara galip geleceği bir adli yıl geçirmemiz temennisiyle şimdiden her bir meslektaşımıza göstereceği mesleki hassasiyet ve ahlaki duruşu için teşekkür ederim.

Sizin de malumunuz olduğu üzere Türkiye Adalet Akademisi ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcılar yetiştiren bir kurum... Uzun yıllar yargının değişik kademelerinde önemli görevlerde bulunmuş birisi olarak, hâkim-savcı adaylarına verilen meslek öncesi eğitim ve hâkim-savcılara verilen meslek içi eğitim ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Adalet akademisinin mesleğimiz açısından hayati öneme sahip olduğu kanaatindeyim. Ayrıca Türkiye'deki diğer meslek gruplarına nazaran ayrıcalıklı bir durum ortaya koyduğunu söyleyebilirim. Adalet Akademisinin mesleğe yeni başlayacak arkadaşlarımız için her yönüyle içerisinde büyük avantajlar barındırdığını görmekteyiz. Özellikle mesleki tecrübenin kazanılması açısından bir adayın çokça istifade edebileceği bir yer. Müfredat açısından oldukça zengin bir içeriğe sahip olan Adalet Akademisinde hukuk merkezli düşünce tarihine yönelik bir çalışma yapılmasının da akademinin gücüne güç katacağı şüphesizdir. Adaylarımıza bütüncül bir yaklaşımla vereceğimiz eğitimlerin nitelikli insan kaynağımıza büyük katkıları olacaktır.

Türkiye Adalet Akademisi teorik eğitimle, uygulamaya geçiş arasında kalan tampon bölgede önemli bir görev ifa ediyor. Bu sebeple meslek öncesi eğitimde; mevzuatın klasik hukuk eğitiminde yer almayan, ancak uygulamacının sıklıkla başvurduğu bölümleri öne çıkarılmalı, ders içerikleri yerleşik daire içtihatlarının da eklendiği damıtılmış bilgilerle donatılmalıdır. Ancak meslek öncesi eğitimin önemli bir ayağı da, teşkilatımızı temsil eden yargı mensubunun temsil kabiliyetinin arttırılmasına yönelik bölümdür.

Diğer taraftan öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunun bilincinde olmalıyız. Aksi halde değişen dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir yargısal faaliyet icra etmemiz mümkün olamaz. Meslek içi eğitim bakımından da kanaatimce daha önceki bir sorunuzda değindiğimiz bilişim suçları konusu öne çıkıyor. Bu alanın genişleme kapasitesi ve değişim hızı meslek içi eğitimlerin önemli bir başlığı olmasını zorunlu kılıyor. Ayrıca meslek içi eğitimlerden beklenen faydanın sağlanabilmesi için hedef kitesinin de iyi şekilde seçilmesi gerekir. Meslek içi eğitim, disipline edilmiş bir süreçte gerçekleşmelidir. Meslektaşlara eğitim içeriğiyle ilgili bilgi sağlayacak dokümanlar önceden sunularak, konuya hazırlıklı, sorularını hazırlamış bir şekilde eğitime katılmaları sağlanmalıdır. Pandemi süreci herkesin uzaktan katıldığı bu tip eğitimler için iyi bir tecrübe alanı oluşturdu. Dolayısıyla bir konuyu kendine dert edinmiş, öğrenme ihtiyacı ve arzusu bulunan meslektaşlar için yüz yüzelik ihtiyacının kaldığını da düşünmüyorum. Burada hedef; doğru insanları, doğru konular etrafında buluşturmak olmalıdır. Üstelik bu tip tartışma ortamları uygulamacıların gözlemleri ve deneyimlerinin kanunlaştırma çalışmaları sırasında dikkate alınabilmesi bakımından da önemli bir veri kaynağı olma potansiyeli taşımaktadır.

**Hâkimler ve Savcılar Kurulu
Birinci Daire Başkanı**

Halil KOÇ

**Adalet dağıtma görevi,
en kutsal görevdir.**

Sayın Başkanım, öncelikle bize kendinizden ve ailenizden bahsedebilir misiniz?

05.09.1966 tarihinde Bulcuk (Ilgın-Konya)'da doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimini Konya'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden 1988 yılında mezun oldum.

08.01.1991 tarihinde Ankara İdari Yargı Hâkim adayı olarak mesleğe başladım. Sırasıyla Hatay Vergi Mahkemesi Üyeliği, Ankara İdare Mahkemesi Üyeliği, Danıştay Tetkik Hâkimliği ve Ankara Bölge İdare Mahkemesi Üyeliği görevlerinde

bulundum. 17.10.2010 tarihinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyesi olarak seçildim. Sonrasında Ankara 17. İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı görevlerinde bulundum 12.10.2014 tarihinde yapılan seçimlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyesi seçildim.

2017 yılında gerçekleşen Anayasa değişikliği sonrasında 19.05.2017 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyesi seçildim ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu 1. Daire Başkanı olarak görev yaptım. 26 Mayıs 2021 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yeniden Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyesi olarak seçildim. Halen Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Daire Başkanı olarak görev yapıyorum. Evliyim, eşim öğretmen olup, üniversite eğitimini tamamlayan bir oğlum, üniversite hukuk eğitimi gören bir kızım bulunmaktadır.

HSK Birinci Daire Başkanlığına kadar uzanan süreçte eğitim hayatınız ve fikir dünyanız nasıl şekillendi? Kimlerden etkilendiniz? Kimleri örnek aldınız?

Lise yıllarım 12 Eylül 1980 müdahalesinin olduğu döneme rastladı. O dönem çevremizin yaşadığı, gördüğümüz ve izlediğimiz olaylar çerçevesinde süreci anlamaya çalıştık. Üniversite hayatım 1984 yılında başladı. Artık ortam biraz daha değişime uğramaya başlamıştı, seçimler olmuş yeni bir hükümet kurulmuş, kısmen de olsa askeri müdahalenin etkileri yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlamıştı. Bizim üniversite öğrenciliğimiz böyle bir ortamda geçti. Böyle bir ortamda mücadele eden, bürokraside önemli görevlerde bulunan insanlarla tanıştıkça hayat çizgimiz şekillenmeye başladı ve iyi bir bürokrat olarak ülkeye hizmet etmek hedeflerimiz içinde ön plana çıktı. Girdiğimiz sınavlardan İdari Yargı Hâkimliği sınavında başarılı olunca da artık kendimizi bu yönde geliştirme ve başarılı, ideal bir hâkim olmak gerekliliği fikri oluştu. Staj döneminde gerek ilk derece mahkemelerinde, gerekse Danıştay ve Yargıtay'da görev yapan başarılı büyüklerimizin çalışmalarını, davranışlarını örnek alarak mesleki hayatımıza başlamış olduk. Çok şükür yargının değişik kademelerinde ülkemize, milletimize ve yargı camiamıza hizmet etme imkânı bulduk.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Daire Başkanı olarak, zor bir görev ifa ediyor ve yoğun bir şekilde çalışıyorsunuz. Bu göreve gelinceye kadar yargının değişik kademelerinde önemli hizmetlerde bulundunuz. Hem yargı sistemimiz, hem de yargı sistemimizin işleyişi konusundaki görüşlerinizi de alabilir miyiz?

HSK'da görev yaptığımız dönem itibari ile özellikle yargı camiası olarak çok sıkıntılı bir süreç yaşadık. Yargının içinde örgütlenmiş ve daha sonra da terör örgütü olarak ortaya çıkan yapının farklı bir amaçla MİT Müsteşarını ifadeye çağırması ile başlayan ve 17-25 Aralık sürecinde yaşananlarla belirginleşen bir dönem, 2014 HSYK üyelik seçimleri süreci, 15 Temmuz hain darbe girişimi ve sonrasında yaşanan süreç. Tabii bu süreçlerin hepsi yargı camiasını yakından ilgilendiren bizzat içinde olduğumuz süreçler, bunlar bizim yoğun bir çalışma içerisinde olmamızı gerektirdi.

Devletin toplumdaki düzeni sağlamak için koyduğu kurallara hukuk diyoruz. Bunlar aynı zamanda devletin yaptırım gücünü belirleyen kurallardır. Hukukun amacı adaletli bir devlet ile huzur ve güven içinde yaşayan bir toplum inşa etmektir. Adalet ise; benzer durumlarda olanlara eşit davranarak herkese hak ettiğini vermektir. Hukuk kurallarını uygulayarak adaleti tesis etmek görevi de hâkim ve Cumhuriyet savcılarında aittir. Dolayısıyla bizlere düşen devletimizin koyduğu mevcut kuralları objektif bir şekilde uygulamak sureti ile adaleti sağlamaktır.

Sizler de, bizler de bir takım vesilelerle farklı ülkelere gidiyoruz ve yargı sistemlerini inceliyoruz. Her devletin, her toplumun kendine ait özellikleri olması hasebiyle tek bir ideal sistemin olduğu düşünülemez. Önemli olan konulan kuralların ve sistemin iyi bir şekilde işletilmesidir. Bu açıdan baktığımızda ülkemizin yargı sisteminin kurgusunun iyi bir kurgu olduğunu, kendi içerisinde kendisini denetleyen, vatandaşın adalete erişimini etkili bir şekilde sağlayan mekanizmaları bulunan bir sistem olduğunu müşahade ediyoruz.

Yaşam dinamik bir süreçtir. Bu sürecin gerektirdiği değişim ve dönüşümün hukuk tarafından karşılanması esastır. Bazen bu hukuk/hayat etkileşiminin beklenen hızda olmasının önünde bir takım engellerle karşılaşabiliriz. Bu sorun hukuk hayatına ilişkin çok temel ve esaslı bir sorun olsa da şu anda karşımıza çıkan daha büyük ve güncel sorun ise, sistem kaynaklı olmayan bazı öznel veya hatalı uygulamalar nedeniyle adaletin sağlanamadığı algısıdır.

Buradan da aslında yargı sistemine ve camiamıza haksızlık yapıldığı kanaatindeyim. Çünkü bazı kademelerde yapılan hataların kendi iç mekanizmalarında düzeltilme imkânı var iken, kötü niyetli düşüncelerle bütün sistemi mahkum etme yolu seçilmektedir. Bu da aslında devlet sistemimiz içindeki üç erkten biri olan yargı erkini yıpratmakta, devlet işleyişine zarar vermektedir. Elbette yargı kararları da eleştirilebilir. Ancak bu eleştiriler yapılırken bütün sistemi zedeleyecek tutumlardan kaçınılmalıdır.

Hukuk sistemimizin etkili ve adil çalışmasına rağmen aşılamayan bir takım sorunların çözümünde yasal veya anayasal düzenlemelerin yapılması gerekirse bu hususun devletimizin sorumluluğunda olduğu şüpheden varestedir.

Buradan şunu da anlıyoruz hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın önemli bir görevi de hukuk sistemindeki eksiklikleri ortaya çıkarmak ve yetkililerin bunların giderilmesinde önlem almalarını sağlamaktır.

Sayın Başkanım, HSK'da yeni bir dönem başladı... Yeni dönemdeki beklentileriniz ve öncelikli hedefleriniz nelerdir?

Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun yeni dönemi 7 Haziran 2021 tarihi itibari ile başladı.

Biraz önce de bahsettiğim gibi, yargı camiamız uzun bir dönem yaşadığımız süreçlerden dolayı önemli bir travma yaşadı. Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra bu darbe girişiminde bulunan FETÖ terör örgütü ile üyeliği, irtibatı ve iltisakı bulunanların meslekle ilişkilerinin kesilerek bir arınma süreci yaşanmış, sonra mesleğe yeni hâkim ve Cumhuriyet savcılarının katılması suretiyle adalet hizmetinin kesintiye uğramaksızın devam ettirilmesini sağlamak HSK'nın öncelikli görevi olmuştur.

Yeni dönem artık bir takım kurumsal çalışmalarımızın yapılacağı dönem olacaktır.

Başta hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın özel önem verdiği ve artık ihtiyacı karşılamakta ye-

tersiz kalan atama nakil yönetmeliğimiz, coğrafi teminat kurumunu ihtiva edecek şekilde revize edilecek, diğer yandan hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın çalışmalarını değerlendirmeye tabi tutan terfi sistemimiz, yargı hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde devam etmesini sağlayacak teftiş ve denetim sistemimiz gözden geçirilerek yenilenecektir. Bu yöndeki çalışmalarımız başlamış olup, dönem dönem teşkilatımızla paylaşılıp onların görüşlerini de alarak bu çalışmaların tamamlanacağı bir dönem olacağını ümit ediyoruz.

Adalet teşkilatı ve yargı camiası için de yeni bir adli yıl ve yeni bir çalışma dönemi başladı... Yeni adli yılda hâkim ve savcılara nasıl bir mesaj vermek istersiniz? Onlara ne gibi tavsiyeleriniz olabilir?

Öncelikle bütün meslektaşlarımızın yeni adli yılını tebrik ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Adalet dağıtma görevi, en kutsal görevdir. Bu itibarla çok önemli bir görev ifa ediyoruz. Meslektaşlarımızın öncelikle bunun farkında ve bilincinde olmaları gerekir.

Toplumun adalet ihtiyacını en iyi şekilde karşıladığımız zaman hem toplumdaki saygınlığımız, hem de adalete olan güven de o derece artacaktır.

Bunun için öncelikle hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın tarafsız olmaya, aynı zamanda tarafsız görünmeye özen göstermeleri gerekir. Bunun için de sadece işlerine odaklanmış, sorumluluk

bilinci yüksek, yetenekli, liyakatli, yetkin bir hâkim ve Cumhuriyet savcısı profili görünümü vermelidirler. Bu vesile ile hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın sosyal medya kullanımları ile ilgili bir iki cümle söylemek isterim.

Sosyal medya günümüzün bir gerçeği olarak karşımıza çıkmaktadır. Tabi ki hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın tamamen bunun dışında kalması beklenemez. Tavsiyemiz, bunu çok sınırlı bir şekilde kullanmaları, kullanırken de tarafsızlıklarını zedeleyecek, ideolojik veya siyasi içerikler taşıyan hâkim ve savcılık görevlerini ifa ederken kendilerini zor durumda bırakacak etik olmayan paylaşımlardan uzak durmalarıdır.

Nitekim Hâkimler ve Savcılar Kurulumuzca meslektaşlarımızın sosyal medya kullanmalarında dikkat edecekleri hususları belirleyen bir sosyal medya kullanım kılavuzu hazırlık çalışması devam etmekte olup yakın zamanda açıklanacaktır.

Türkiye Adalet Akademisi, ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcılarını yetiştiren bir kurum... Uzun yıllar yargının değişik kademelerinde önemli görevlerde bulunmuş birisi olarak, hâkim-savcı adaylarına verilen meslek öncesi eğitim ve hâkim-savcılara verilen meslek içi eğitim ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Malumunuz olduğu üzere hizmet içi eğitim 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'na göre hem hak, hem de bir ödevdir.

Türkiye Adalet Akademisi; hem meslek içi eğitim, hem de adaylık dönemi eğitiminden sorumlu birimdir.

Dönem dönem bizler de bizzat bu çalışmaların içinde yer alıyor ve meslek içi eğitim programlarını birlikte yapıyoruz.

Kaliteli, etkin ve verimli bir yargı hizmeti, ancak kendini iyi yetiştirmiş, mesleki yetkinliğe sahip hâkim ve Cumhuriyet savcılarının eliyle olur.

O nedenle hem gelişen, hem de değişen sisteme ayak uydurabilmek, hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın yetkinliğini artırmak için meslek içi eğitimi destekliyoruz ve önem veriyoruz.

Tabi bunun yanında hâkim ve Cumhuriyet savcılarımızın kendi bireysel çabaları ile de kendilerini yetiştirmelerini, yüksek mahkemelerin, istinaf mahkemelerinin içtihatlarını ve uygulamalarını sürekli takip etmelerini tavsiye ediyoruz.

Meslek öncesi adaylık eğitimini ben ikiye ayırıyorum. Birincisi tabi ki teorik eğitim. Diğeri ise, bir o kadar bazen bunun da önüne geçecek uygulama ve etik değerler eğitimi... Özellikle şu anda görevde olan meslektaşlarımızın kıdem durumunu göz önünde bulundurup, bize gelen şikayetleri de değerlendirdiğimizde bunun önemini çok daha iyi anlıyoruz.

O nedenle bizim tavsiyemiz, adaylık süresince 'Türk Yargı Etiği Bildirgemiz'de çizilen çerçeve başta olmak üzere yargı etiğine, duruşma ve müzakere kültürüne, bunların uygulanmasına, avukat ve vatandaş ilişkilerinin nasıl olacağına ilişkin eğitim faaliyetlerine öncelik ve önem verilmelidir.

Ayrıca hâkim ve Cumhuriyet savcılarımız da bir birey olarak toplumsal yaşamın içinde bulunmaktadırlar. Bu toplumsal ilişkilerimizin nasıl olması gerektiği, mesleklerinin buna yansımalarının ne şekilde olacağı da, meslek öncesi eğitimin bir parçası olarak düşünülerek Akademimizce de bu konulara biraz daha öncelik verilmelidir.

Bu vesile ile böyle bir imkân verdiğiniz için çok teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Meslektaşlarımıza, hâkim ve Cumhuriyet savcısı adaylarımıza selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Açılış Programı Yapıldı

Türkiye Adalet Akademisi tarafından düzenlenen “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması”nın açılış programı, Yargıtay Başkanı Mehmet Akarca, Danıştay Başkanı Zeki Yiğit, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Fevzioğlu ve Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir’in açılış konuşmaları ile gerçekleştirildi.

YARGITAY BAŞKANI MEHMET AKARCA: KARARLARDA MİZAH OLMAMALI

Programda bir açılış konuşması yapan Yargıtay Başkanı Mehmet Akarca, bazı gerekçeli kararları eleştirdi. Mahkeme kararlarında maddi hata bulunmaması gerektiğini söyleyen Akarca, “Kamu denetimine açtığımız kararlarda kişisel verileri temizleme bürosunun yaptığı hatalar sebebiyle bir bakıyorsunuz, yemek tarifi, bir bakıyorsunuz şarkı sözü. Orada bir personelin dikkatsizliği sebebiyle yer alması o karara duyulan saygınlığı zedelemektedir. İnsanlar buna güvenebilirler mi? Ayrıca kararlarda mizah olmamalı, kararlar ciddi olmalı. Geçen okudum, bir mahkeme kararında çok affedersiniz diyor ki, ‘öküzün altında buzağı aranmamalı.’ Mahkeme kararının gerekçesinde yazılacak bir husus mu? Buna benzer birçok örnek verebilirim; ama şimdi bununla yetinmiş olayım” dedi.

DANIŞTAY BAŞKANI ZEKİ YİĞİT: BU PROJENİN YARGI SİSTEMİNE KATKI SUNMASINI TEMENNİ EDİYORUM

Danıştay Başkanı Zeki Yiğit: “Açılışını yapmakta olduğumuz bu çalışmanın verimli olmasını Türk Yargı Sistemine katkı sunmasını temenni ediyorum. Adalet kararlarla dağıtılmaktadır. Bu kararların yargı organlarından beklenen adalet tevzi görevini yerine layıkıyla yerine getirilebilmesi, asıl muhatap olan davanın taraflarını hem içerik, hem de şekil yönünden tatmin ve ikna edebilmesine bağlıdır. Bütün mahkemelerin kararları gerekçeli olarak yazılmak zorundadır. Yargıyı zaafa düşürecek maksatlı

eleştirilerden özenle kaçınılması ve hakkaniyetli olunması beklentisiyle bu konferansın hedeflerine ulaşmasını temenni ediyor, katkı sunan ve sunacak olan herkese teşekkür ediyorum” dedi.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL: GEREKÇELİ KARAR HAKKI, ADİL YARGILANMA HAKKININ EN ÖNEMLİ BOYUTUNU OLUŞTURUYOR

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, hukuk devletinde, sadece mahkeme kararlarının değil, her türlü tasarrufun, gerekçesiyle keyfilikten ayrıldığını söyledi. Gerekçenin yargısal faaliyetler için özel anlam taşıdığını anlatan Gül, şöyle konuştu: “Gerekçe, hukuk devletinin alamet-i farikasıdır. Gerekçesine bakarsanız bu keyfidir, bu hukukidir diye bir yoruma varırsınız. Gerekçenin yargısal faaliyet için taşıdığı özel anlam ise çok daha açıktır. Gerekçeli karar hakkı, adil yargılama hakkının en önemli boyutunu oluşturmaktadır. Nitekim hem Anayasa Mahkemesi, hem AİHM’de adil yargılanma

çerçevesinde en fazla ihlale konu olduğumuz husus gerekçesiz kararlar sebebiyledir. Neden, sonuç ilişkisi gerekçeyle ortaya konmalıdır. Hükmün hakikatle bağı, ancak gerekçe sayesinde kurulur.

TOPLUMUN YARGIYA OLAN GÜVENİ GEREKÇE ÜZERİNDEN KURULAN İLİŞKİ İLE SAĞLANIR

Gerekçeli kararların diğer fonksiyonunun da etkili bir yargısal denetime zemin teşkil etmek olduğunu vurgulayan Adalet Bakanı Gül, kararların böylece temelsiz önyargılar üzerinde değil, nesnel bir değerlendirme üzerinde yükseldiğini görmenin mümkün olacağını kaydetti. Yargısal denetim kadar, demokratik denetimin de gerekçeye bağlı olduğunu belirten Bakan Gül, “Toplumun yargıya güveni, gerekçe üzerinden kurulan ilişkiyle sağlanır. Muhakemenin kamusal niteliği ve yargılamanın aleniyeti, doğrudan veya dolaylı bir göz olarak, toplumun sürece refakati demektir. Ankara Adliyesinde şu an görülen bir dava sadece iki taraf arasında görülen bir dava değil, 84 milyonun gözünün önünde ve huzurunda cereyan eden bir ihtilafın, yargı nasıl çözecek, adaleti nasıl tatmin edecek, kararını nasıl verecek, bu kararını neye göre delillendirip gerekçelendirecek diye Türk Milleti adına karar veren yargının tüm işlemlerini bu millet birebir takip edebilmektedir. Bu millet o davada ortak gözcü, gözlemci ve o sürecin bir parçası olarak süreci takip etmektedir. İşte adaletin tecelli ettiğine o iki tarafın inanması kadar tüm toplumun da evet adalet tecelli etmiştir duygusuna sahip olması işte yargının temel görevidir. Yani gerekçe, bu yönüyle de yargı organının temel iletişim aracıdır, kamusal iletişim aracıdır” dedi.

YARGININ İTİBARI, ÖZENLİ BİR ŞEKİLDE KALEME ALINMIŞ, GEREKÇESİ TUTARLI KARARLAR ÜZERİNDE YÜKSELECEKTİR

Yargının dava dışı tartışmalardan uzak durması gerektiğini belirten Adalet Bakanı Gül, verilen kararlarda gerekçe ve delillendirmelere özen gösterilmesinin zorunlu olduğunu bildirdi. Bakan Gül, “Yargı kararıyla konuşur, iddianamesiyle konuşur; ilamıyla, verdiği kararla konuşur, mahkeme kararıyla konuşur. O zaman tüm toplum der ki; ‘Ya biz yargıya şöyle böyle dedik ama tüm delilleri toplamış, gelen deliller bu, bunu yorumlamış, delillendirmiş, yani bu adam hak etmiş ya da bu sonuç mukadder, doğru bir karar’ diyebilmesi tüm topluma karşı yargının temel vazifesidir. Madem hâkim-savcı kararıyla konuşur, o halde sözünün bir ciddiyet ve ağırlığının olması gerekir. Yargının itibarı, özenli bir şekilde kaleme alınmış, gerekçesi tutarlı ve derinlikli kararlar üzerinde yükselecektir. Kesinleşmiş bir hükmün etkisini ve otoritesini güçlendirecek olan da budur.” diye konuştu.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI PROF. DR. METİN FEYZİOĞLU: ELELE YÜRÜMEYE DEVAM

Türkiye Adalet Akademisi tarafından düzenlenen “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması” programında konuşan Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu, “Doğru işler yapılıyor. İşlerin sonuçlarını almamız için vakit lazım ama istikamet doğru, hedef doğru, dava doğru. O zaman el ele yürümeye devam. Birlikte doğru işler yapıyoruz, güzel işler yapıyoruz. Derler ki, hâkim hükmüyle konuşur. Aslında hâkim hükmünün

gerekçesiyle konuşuyor. Peki hâkim hükmünün gerekçesinde ne diyor, ne demek istiyor? Dinliyoruz, bir şey söylemesini istiyoruz. Bu çalıştay düzenlediğimize göre dediklerini her zaman çok da yeterli bulmuyoruz ki bazı eksiklikler var, düzeltelim. Böyle 3 yıla yayılacak çok önemli bu çalışma ile süreçte iyileştirmeler olacağını düşünüyoruz. Bu çalıştay başarılı olacak ben inanıyorum. Doğru bildiğimiz yolda yürümeye devam.” dedi.

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ BAŞKANI MUHİTTİN ÖZDEMİR: HUKUK BİLİMİNE ÖNEMLİ KATKILARI OLACAKTIR

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması Açılış Programı”nda, önemli bir gündemin açılışını yapmaktan mutluluk duyduklarını ifade etti. Başkan Özdemir: “Yenilenen ve güçlenen yapısı ‘Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim’ anlayışını temel alan vizyonuyla, çalışmalarına ara vermeden devam eden Türkiye Adalet Akademisi; Aday Eğitimi, hâkim ve savcı eğitimleri, kamu kurumlarına yönelik hukuk ve adalet konularında düzenlenen Hizmet İçi Eğitimler ile yabancı ülke hâkim ve savcılarına yönelik Yurt Dışı Eğitimler olmak üzere; dört alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hedefimiz; hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir. Bu amaçla; uygulamaya dayalı eğitim modeli; Akademinin eğitim faaliyetlerinin temelini teşkil etmektedir.

Bu modelin merkezinde de, dava dosyalarının iyi analizi, delillendirme ve gerekçe yazımı bulunmaktadır. Hukuk metodolojisine uygun karar yazımı, bir hukuki gerekçelendirmenin temelinde kaleme alınmış yargı kararlarının ortaya konulması denetlenilebilirliği artıracaktır. Ayrıca tarafların ve kamuoyunun kararı içselleştirilmesini sağlayacak ve hukuk biliminin gelişmesine katkı sunacaktır.

KARAR YAZMA TARZINI SİSTEMLİ HALE GETİRME AMACINDAYIZ

Hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkesi gereğince, yargı kararlarının anlaşılabilirliği ve mantıklı bir temele dayandırılması, varılan hükmün dayanakları ile nedeninin açıklanması, vatandaşların hukuk devletine ve adalete olan güvenini artıracaktır. Yargı kararlarında gerekçelendirme çalışmasını, hâkim ve savcılar ile adayların, gerekçe konusunda yetkin mesleki bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlama düşüncesiyle paydaşlarımızla birlikte başlattık. Çalışmanın amacı; yargı sistemimizde karar yazma tarzının sistemli bir biçimde yeniden oluşturulması, standartların belirlenmesi ve geliştirilmesidir. Bu çalışmanın merkezinde de; tarafların iddia ve savunmalarının etkisinde kalmadan, vakaların objektif olarak ortaya konulması; tarafların iddia ve savunmalarını dikkate alarak, taraflar arasındaki uyuşmazlığın ve hukuki meselenin tespit edilmesi; hukuki nitelendirmenin doğru yapılarak delillerin tartışılması, değerlendirilmesi ve gerekçelendirilmesi ile karar metinlerinde hukuki terim ve kavramların titizlikle seçilerek, Türkçenin doğru ve etkili biçimde kullanılması bulunmaktadır.” dedi.

Türkiye Adalet Akademisinde Adaylara İlk Defa “Kararların Dili” Dersi Verildi

Türkiye Adalet Akademisi, “Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim” vizyonu ile, meslek öncesi ve meslek içi eğitim faaliyetlerini sürdürerek, eğitim sistemini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu amaç kapsamında Adalet Akademisinde ilk defa hâkim ve savcı adaylarına yönelik eğitim müfredatına Kişisel Gelişim Uygulamaları kapsamında “Kararların Dili” dersi eklendi.

25. Dönem Hâkim Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı Hâkim Adaylarına yönelik ilk defa uygulamaya konulan “Kararların Dili” dersini, Gazi Üniversitesi TÖMER Başkanı Prof. Dr. Nezir Temur, Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Durmuş ve AB Eğitim Dairesi Başkanlığı Daire Başkanı Murat Erol anlatıyor.

İlk derslerini 28 Nisan tarihinde vermeye başlayan öğretim üyeleri, bu ders müfredatının Türk yargısı için büyük bir kazanım olduğunu belirttiler.

YARGI KARARLARININ TİPOLOJİK ÖZELLİKLERİNİ İNCELEYECEĞİZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nezir Temur, Türkiye Adalet Akademisini kutlayarak; “Cumhurbaşkanımızın 2021 yılını Türkçe ve Yunus Emre Yılı ilan etmesi hasebiyle ülkemizde birçok etkinlik düzenlenmektedir. Ancak Dünya Dili Türkçe ile ilgili etkinliklerin içerisinde “Kararların Dili” adı altında bir ders ihdas edilmesi çok mutluluk verici. Bu derste, yargı kararlarında Türkçenin tipolojik özelliklerinin ne kadarını yansıtabiliyoruz, bunu ele alacağız. Yargı kararlarını iyileştirme, daha güçlü kılma hedefindeyiz. Bu çalışma uzun bir sürece yayılacak bir proje.

Türkçe için yıllardır konuşulan ama bir türlü gerçekleştirilemeyen ve ‘Hukukta Reform’un dillendirildiği bir yılda, böyle bir kararın alınması ve uygulanmasında emeği geçen başta Adalet

Bakanımız olmak üzere Akademi Başkanımız ve emek veren tüm çalışanlarına şükranlarımı sunmak istiyorum.” dedi.

YARGI KARARLARI DİLİNDE FARKINDALIK GELİŞTİRMEYE ÇALIŞIYORUZ

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Durmuş ise, yargı kararlarının daha anlaşılabilir olmasını hedeflediklerini belirtti. Durmuş; “Kararların Dili dersinin ana amacı daha okunabilir, daha akıcı, daha anlaşılabilir bir yargı dilinin oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Bu çerçevede yargı uygulayıcıları olarak hâkim ve savcı adaylarının toplumda çok temel bir rolü var. Bu rolleri üzerinden Türkçenin daha etkin bir şekilde kullanılmasını, anlaşılabilir ve bir hukuk dilinin oluşturulmasını hedefliyoruz.

Farklı yargı alanından örnekler üzerinden sorunları belirledik. Bu sorunları biçimsel, anlamsal ve üsluba ilişkin örnekleri ile değerlendirerek dersimizi vereceğiz. Böylece hâkim ve savcı adaylarımızla etkileşimli ders yapma şansını da yakalayacağız. Bu ders kapsamında bir becerinin gelişebilmesi için doğru bir bakış açısı doğru bilgi kaynakları gerekirken, daha da önemli olarak aslında bir farkındalık geliştirmek gerekiyor. Onun için bu derslerin amacı aynı zamanda Türkçenin yargı kararları dilinde daha doğru daha başarılı kullanımına ilişkin farkındalık geliştirmek.

Hâkim ve Savcı Adaylarına Yönelik “Mesleki Uygulama Yarışmaları” Düzenlendi

Türkiye Adalet Akademisi, 25. Dönem Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı adaylarına yönelik “Gerekçeli Karar Yazma Yarışması” düzenledi.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından 25. Dönem Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı adaylarına yönelik olarak düzenlenen “Gerekçeli Karar Yazma Yarışması” temmuz ayının ilk haftasına kadar sürecek, yarışma sonunda başarılı olan adaylara ödülleri düzenlenecek bir törenle verilecek.

Hâkim ve savcı adaylarının hukuki bilgi ve deneyimlerini uygulamalı olarak yansıtmaları, meslek hayatlarına daha hazır bir şekilde başlamaları amacıyla Türkiye Adalet Akademisi tarafından dört yarışma düzenlendi.

Ceza alanında kurgusal duruşma, hukuk, idari yargı ve insan hakları alanlarında gerekçeli

karar yazımı şeklinde düzenlenen yarışmalarda; adayların araştırma, müzakere ve yazma becerilerini geliştirmeleri, yarışmaların mesleki bilgi, etik ve iletişim kuralları çerçevesinde tamamlanması hedeflendi. Özellikle yarışmaların eğitici yönü ön plana çıkarıldı.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Sayın Muhittin Özdemir, gerekçeli karar yazma bilincinin tüm adaylar tarafından benimsenmesinin ana hedefleri olduğunu belirtti. Başkan Özdemir: “Adli yargıda 21 kişilik 24 sınıf var. Her sınıf yarışmalara katılmak zorunda ve gönüllülük esasıyla adaylar kendi aralarında takımlar oluşturdu.

CEZA DAVALARINDA KURGUSAL DURUŞMA YARIŞMASI

Her takımında ağır ceza mahkemesi yargılaması esas olmak üzere 1 başkan, 2 üye hâkim, 1 savcı olmak üzere 4 kişi yer alıyor. Dosyaya ilişkin

sanık, mağdur ve bunların vekilleri ile tanıklar idare tarafından belirlendi.

Takımlara Yargıtay aşamasından geçmiş gerçek bir dosyadan; iddianame, tensip, duruşma zaptı çıkarılarak, kişi ve yerler anonimleştirilerek verildi. Adaylar dosyayı inceleyerek, iddianame ve tensibini hazırladılar. 7 Haziran'da başlayan duruşmaların birinci aşaması 18 Haziran'a kadar sürecek. Duruşmada; iddia ve savunma, soru yöneltme-cevaplama, son görüşler ile kısa karar yazılması isteniyor. Adayların performansı, öğretim görevlilerinden oluşan üç kişilik Yarışma Kurulu tarafından değerlendiriliyor. Finale birinci turda ilk dörde kalan takımlar katılacak. Final, yeni bir dava dosyası üzerinden 1 Temmuz da yapılacak.

HUKUK DAVALARINDA GEREKÇELİ KARAR YARIŞMASI

Hukuk Davaları için de, her sınıftan 3'er kişilik takımlar oluşturuldu. Yarışma kurulunca tespit edilen ve takımlara bildirilen hukuk konularına ilişkin örnek bir dava dosyası, yarışma günü takımlara teslim edildi. Takımlardan, belirlenen sürede tevdi edilen dosyaları inceleyerek gerekçeli kararları yazmaları bekleniyor. Yazılan kararlar Yarışma Kurulu tarafından değerlendiriliyor. Puanlamaya göre ilk dörde giren takımlardan finale kalan dört takım, ilk turda olduğu gibi kendilerine tevdi edilen örnek bir hukuk dava dosyasını belirlenen sürede inceleyerek gerekçeli karar yazacak.

İNSAN HAKLARI HUKUKU YARIŞMASI

İnsan Hakları alanında da, her sınıftan 3'er kişilik takımlar oluşturuldu. Adaylardan özet bir ceza dosyasını belirlenen süre içinde inceleyip, AİHS'de yer alan hak ve özgürlükler ile AİHM ve AYM uygulamaları çerçevesinde değerlendirmeleri isteniyor.

Takımlar tarafından yapılacak çalışmaların gerekçeli olması; örneğin, olay ve olgularla birlikte hukuki nitelermelerde bulunulması, ilgili hukuk ve AİHM uygulamalarına atıf yapılması gerekiyor. Yazılı çalışmaların tesliminden sonra grupların kendi içlerinden belirleyecekleri sözcüleri kısa sunumlar yapacak. Bu yarışma tek aşamada gerçekleştirilecek, yapılan puanlamaya göre en yüksek puanı alan takım yarışmayı kazanmış sayılacak.

İDARİ YARGI DAVALARINDA GEREKÇELİ KARAR YARIŞMASI

15. Dönem İdari Yargı Hâkim adaylarının tamamının katıldığı 3'er kişilik takımlar oluşturuldu. Yarışma kurulunca tespit edilen ve takımlara bildirilen idari yargı konularına ilişkin örnek bir dava dosyası verildi.

Takımlardan, belirlenen sürede tevdi edilen dosyaları inceleyerek gerekçeli karar yazmaları gerekiyor. Yazılan kararlar Yarışma Kurulu tarafından değerlendirilerek, puanlamaya göre ilk dörde giren takımlar belirlenecek. Finale kalan dört takım, ilk turda olduğu gibi kendilerine tevdi edilen gerçek bir dava dosyasını belirlenen sürede inceleyerek gerekçeli karar yazacak.

ADAYLARA ÖDÜL TÖRENİ DÜZENLENECEK

Türkiye Adalet Akademisinin düzenlediği 25. Dönem Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı adayları "Gerekçeli Karar Yazma Yarışması" temmuz ayının ilk haftasında tamamlanacak. Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit Gül'ün de katılacağı törende dereceye giren adaylara ödülleri verilecek" dedi.

Mesleki Uygulama Yarışmaları Ödül Töreni, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün Katılımıyla Gerçekleştirildi

Türkiye Adalet Akademisi tarafından hâkim ve savcı adaylarına yönelik düzenlenen “Mesleki Uygulama Yarışmaları” ödül töreni Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün katılımıyla gerçekleştirildi.

Türkiye Adalet Akademisi 25. Dönem Adli Yargı Hâkim Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı adaylarına yönelik düzenlenen “Kurgusal Duruşma ve Gerekçeli Karar Yazma Yarışması” ödül törenine Adalet Bakanı Abdulhamit Gül katılarak yarışmada başarılı olan adaylara hediyelerini takdim etti.

Ödül töreninde bir konuşma yapan Adalet Bakanı Abdulhamit Gül; “Aklını kiraya vermiş, vicdanını hukuk dışında bir merciye ya da kişiye emanet etmiş kişi, asla ama asla yargı mensubu olamaz. Adalet, insanlığın en yüce erdemidir.” söylemine yer verdi.

Türkiye Adalet Akademisi Meslek Öncesi Meslek Müdürlüğü tarafından, 25. Dönem Adli Yargı Hâkim Savcı Adayları ile 15. Dönem İdari Yargı adaylarına arasında, Ceza Davalarında Kurgusal Duruşma, Hukuk Davalarında Gerekçeli Karar Yazma, İnsan Hakları Hukuku ve İdari Yargı Davalarında Gerekçeli Karar Yazma Yarışması düzenlendi. 7 Haziran 2021 tarihinde başlayan kurgusal duruşmaların finali 30 Haziran 2021 tarihinde yapıldı. Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, ödül törenine katılarak finalistleri tebrik etti.

ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, törende yaptığı konuşmada, faydalı bir eğitim ve staj dönemi için Adalet Akademisinin yeni fikirler üretmeyi, farklı projeler geliştirmeyi aralıksız sürdürdüğünü ifade etti. Duruşmanın, adil yargılamanın temeli olduğuna işaret eden Gül, hâkim ve savcı adaylarına mesleğe başladıktan sonra duruşmalara, dosyaya çalışarak ve

zamanında çıkmaları tavsiyesinde bulundu. Hukuk sisteminin iyi işleminin, hukuk kuralları kadar bu kuralları uygulayanların doğruluk ve dürüstlüğüne sonuna kadar bağlı olmasıyla mümkün olabileceğini dile getiren Bakan Gül, “Yargı mensupları, bütün karar ve davranışlarında insan ve toplum hayatına tesir edeceklerinin bilincinde olmalıdırlar. Adalet mülkün temelidir. Türk yargısı, böylesi bir kültürel kodun üzerinde bina olmuştur, yükselecektir.

YARGININ YEGÂNE İDEOLOJİSİ ADALETTİR

Her platformda söyledim, yine söyleyeceğim, yargının yegâne ideolojisi adalettir. Anayasamızda ‘mahkemeler şu grubun, bu zümrenin adına’ demiyor, ‘Türk milleti adına karar verir’ diyor.’ Aklını kiraya vermiş, vicdanını hukuk dışında bir merciye ya da kişiye emanet etmiş kişi, asla ama asla yargı mensubu olamaz. Adalet, insanlığın en yüce erdemidir. Toplumun bir arada tutan ortak değer adalettir. Devletin bütün fonksiyonları gibi yargının da temeli

yine millettir. Yargı, milletin yargısıdır, Türk milleti adına karar vermektedir. Yargı ele geçirilecek bir merci değildir, asla ama asla el değmeyecek, el uzatılmayacak bir mercidir. Yargı, adalet arayan herkesin en nihayetinde sığınacağı tek limandır. Bu yönüyle bağımsızlık ve tarafsızlık içinde hiç kimsenin dosyanıza, aklınıza, vicdanınıza tesir etmesine meslek hayatınızda asla ama asla müsaade etmeyiniz.” dedi.

ADİL KARARDAN DAHA ÜSTÜN BİR DEĞER YOKTUR

Adaletin tecelli edeceği yerin bağımsız ve tarafsız mahkemeler olduğuna işaret eden, millet nezdinde adil karardan daha üstün bir değer olmadığını vurgulayan Bakan Gül, “Adalet, ancak Anayasa’nın işaret ettiği kurumlar ve kurullarla aranabilir. Bağımsız mahkemelerin vereceği hükme tesir edebilecek, tavsiye veya telkin anlamına gelebilecek dolaylı ve dolaysız her türlü açıklamadan kaçınmak gerekir. Bu, Anayasa’nın bir amir hükmüdür. Adalet, mahkeme salonlarında tecelli eder, hâkimin hükmünde hayat bulur. Bunun dışındaki her arayış beyhudedir, büyük yanılgıdır. Hukukun üstünlüğüne inanıyorsak, delilden sanığa giden yargı yolunu benimsemeliyiz, içselleştirmeliyiz. Yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını benimsemeliyiz, içselleştirmeliyiz.” şeklinde konuştu.

ADALETİ YAŞATIRSAK, İNSANI YAŞATIRIZ

Gerekçeli kararın ve insan haklarının önemine değinen Bakan Gül, insanı yaşatmanın devletin temel görevi olduğunu belirterek, “Bizim güven veren adalet vizyonumuzun kurucu unsuru da insandır. İnsanı adaletin nesnesi değil öznesi haline getirmeye yönelik çalışmalarımız bizim temel misyonumuzdur.” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, adliyelerin, yargısal hizmetlerin verilmesine layık yerler haline getirildiğini vurgulayan Gül, temel kanunların gözden geçirildiğini, teknik desteklerin verildiğini ve verilmeye devam edileceğini aktardı.

Türkiye Adalet Akademisinde eğitim gören hâkim ve savcı adaylarına mesleklerinde başarı dileyen Gül, “Adaleti yaşatırsak insanı yaşatırız. İnsanı yaşatırsak devleti yaşatırız. Siz adaleti de yaşatacaksınız insanı da yaşatacaksınız. Devleti de milleti de adalet duygusu üzerinde daha da yukarıya taşıyacaksınız. Sizlere güveniyoruz, inanıyoruz.” ifadesini kullandı.

ÖZDEMİR: YARIŞMA TÜM ADAYLARIMIZA HEYECAN KATTI

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de hâkim ve savcı adayları arasında düzenlenen “Mesleki Uygulama Yarışmaları”nın

hem heyecan kattığını, hem de takım ruhunu geliştirmesini anlamında başarı getirdiğini vurguladı. Başkan Özdemir; “Amacımız, en iyi olma yarışı değil, en iyi olanları olduklarından daha ileriye taşımaktır. Türkiye Adalet akademisi yönetimi ve eğitim kadrosu, sadece öğretmek için değil, sizlerle birlikte daha iyiyi, daha güzelini deneyimlemek için var. Adına yarışma dediğimiz bu değerli süreçle biz de hocalarımız da ve personelimiz de kendimize katkı sağladık. Bu süreçte aynı heyecanı hep birlikte yaşamak, öğrenme sürecini birlikte kolaylaştırmak ve en sonunda birlikte başarmak birlikte kazanmak en büyük amacımızıdı.

Cezada Kurgusal Duruşma, Hukukta Gerekçeli Karar, İdari Yargıda Gerekçeli Karar ve İnsan Hakları Hukuku gibi dört farklı alanda bir ay gibi sürede yarışmamızı düzenledik.

Bu heyecana Akademiye 26 farklı sınıfta eğitimleri devam eden 576 adayımızdan 371’i katıldı. 15 öğretim görevimiz ve uzmanımız yarışma kurulunda yer aldı. Kurgusal duruşmada; Akademi personeli sanık, mağdur ve tanık gibi rollerde yer aldı. Ayrıca final turunda 8 avukat stajyeri de mesleklerini icra etti. Yarışma süreci öncesi, sonrası ve tüm aşamalarda katkı veren Akademi idarecilerine, hâkimlerine, eğitim kadrosuna, memur ve işçi tüm personele teşekkür ediyorum. Ve bize bu heyecanı yaşatan siz genç meslektaşlarıma ve yarışma sürecinde tüm adaylarımızı temsilen yarışan her arkadaşımıza teşekkürler. Ve bize bu heyecanı yaşatan siz genç meslektaşlarıma ve Yarışma sürecinde tüm adaylarımızı temsilen yarışan her arkadaşımıza teşekkürlerimi sunuyorum” dedi.

TEK DİRDİNİZ ADALET OLSUN

Hâkim ve savcılarının adalet için çalışan büyük bir ailenin mensupları olduğunu vurgulayan Özdemir; “Bizler adalet için çalışan çok büyük bir aileyiz ve ben de yargının bir mensubu olmaktan gurur duyuyorum. Sizler de mesleğinizle gurur duyun, ömrünüzü adalete adayın. Tek derdiniz adalet olsun. Şunu asla unutmayın, asıl imtihan ve yarışma süreci kura çektiğinizde başlayacak ve eminim ki sizler görevinizde çok başarılı olacaksınız. Ve unutmayın ki, mesleğinizin en büyük başarısı ve ödülü kanunlardan ayrılmamak, vicdanınızda uzaklaşmamak, bu millete tarafsız olarak adalet dağıtarak hizmet etmek olacaktır. Hepiniz adına ödül alacak arkadaşlarımızı tebrik ediyorum. İlk kez düzenlenen bu anlamlı programda bizleri yalnız bırakmayan Sayın Bakanımıza da sizler adına teşekkür ediyorum. Sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.” dedi.

Uluslararası Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele Kolokyumu Düzenlendi

Türkiye Adalet Akademisi ve TİKA tarafından Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Pakistan, Gürcistan ve Afganistan hâkim-savcıları ile adalet sisteminde çalışan uzmanlara yönelik iki gün süren “Uluslararası Çevrimiçi Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele Kolokyumu” programı düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisinin yabancı ülke hâkim ve savcılarına yönelik eğitimler düzenleme görevi kapsamında, “Uluslararası Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele Kolokyumu” programı Türkiye Adalet Akademisinin ev sahipliğinde 26 Mayıs 2021 tarihinde Akademi Başkanı Muhittin Özdemir’in açılış konuşması ile başladı, yapılan sunumlar ve tartışmalar sonucunda 27 Mayıs 2021 tarihinde tamamlandı.

Türkçe, Rusça ve İngilizce olarak dijital platformda gerçekleştirilen Kolokyum’a; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Pakistan, Gürcistan, Afganistan’da yargı eğitim kuruluşlarından temsilciler, hâkimler, savcılar ve adalet alanında çalışan uzmanlar katıldı.

ÖZDEMİR: ÜLKELERİN İŞBİRLİĞİ İLE BU SORUN SONA EREBİLİR

Hâkim ve savcılara yönelik hem meslek öncesi, hem de meslek içi eğitimden sorumlu bir kurum olan Türkiye Adalet Akademisinin, Türk yargı sistemindeki öneminden bahseden Akademi Başkanı Muhittin Özdemir, ‘Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim’ anlayışına vurgu yaptı.

Başkan Özdemir; “Akademi, hâkim ve savcı adaylarının eğitimi, hâkim ve savcılarının eğitimi, kamu kurumlarına yönelik hukuk ve adalet konularında düzenlenen hizmet içi eğitimler ile

yabancı ülke hâkim ve savcılarına yönelik yurt dışı eğitimler olmak üzere, dört alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından TİKA ile iş birliği içerisinde düzenlenen “Uluslararası Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele Kolokyumu” nun tüm taraflar için başarılı olmasını diliyorum.

Uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımı ve ticareti, tüm insanlığa ve gelecek nesillere yönelik ciddi tehdit içeren bir suçtur. Bu nedenle uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, ülkelerin iş birliği ve ortak amaca yönelik çabasıyla sona erdirilebilecek küresel bir sorundur. Düzenlediğimiz bu kolokyum ile uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları ile mücadele konusunda deneyimlerin ve en iyi uygulamaların paylaşılması en büyük arzumuzdur.

Bilgi ve tecrübelerin paylaşılması, güncel gelişmelerin takip edilmesi ve kalıcı bir iş birliğinin tesisi bu kolokyumun en önemli gayesidir. Türkiye Adalet Akademisi, yüze yakın ülke ile özellikle de gönül coğrafyamızın merkezinde yer alan ülkelerle yakın iş birliği içerisinde ve sürekli irtibat halindedir. Sizlerin ülkeleri de, bu gönül coğrafyasının merkezinde yer almaktadır. Geçmişten günümüze tarihsel bağlarla birbirimize bağlıyız.” dedi.

Türkiye Adalet Akademisi, “Aile Mahkemeleri Projesi”nin Startını Verdi

Türkiye Adalet Akademisi; Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile birlikte “Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması: Aile Üyelerinin Haklarının Daha İyi Korunması” projesini yürütecek.

Avrupa Konseyi Ankara Ofis Başkanı Cristian Urse ve Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir’in açılış konuşmaları ile başlayan programda, projede yer alacak katılımcılar proje sunumlarını gerçekleştirdi.

URSE: ORTAK AMACIMIZ HUKUK ÜSTÜNLÜĞÜDÜR

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı Cristian Urse, Türkiye Adalet Akademisi ile önemli bir projeye başlanıldığını vurguladı. Ofis Başkanı Urse; “Türkiye Adalet Akademisi’nin değerli başkanına, Adalet ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerine merhaba demek istiyorum. Türkiye AB Delegasyonu temsilcileri bu projedeki ortaklarımız olarak hepimiz hoş geldiniz. Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ortak projesi çerçevesinde “Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması Projesinin” başlangıç toplantısında. Öncelikle ulusal partnerlerimize teşekkür etmek isteriz. Özellikle Türkiye Adalet Akademisi ve aynı zamanda Adalet Bakanlığının ilgili birimleri dış işleri, hukuk işleri genel müdürlükleri ve mağdur hizmetlerine ilişkin birim temsilcilerine teşekkür etmek istiyorum. Amacımız Türkiye’nin adalete yönelik sistemini geliştirmek, hukuk üstünlüğü prensipleri dahilinde herkesin adalete erişim imkanını artırmak hedefindeyiz. Güçlü bir ortaklığımız var Türkiye ile eminim ki, bu yeni proje ile bu ortaklık bu iş birliği daha da güçlenecek. Avrupa Birliğine de bu projeyi verdikleri için teşekkür etmek isterim. Tüm projelerimizin ortak amacı ortak değerlerimizin,

insan haklarının ve hukuk üstünlüğünün geliştirilmesi, bu alanda ilerleme kaydedilmesi. Türkiye son yıllarda özellikle yargı sisteminin geliştirilmesi için reform süreci içerisinde çok önemli bir takım atılımlar yaptı. Burada yargı reformu stratejisi tabi son derece önemli bir belgedir. Zaten mevcut proje çerçevesinde de mevcut yargı reformu stratejisi hedeflerinin bazılarının hayata geçirilmesine destek vermeyi amaçlıyoruz.

AİLE BİREYLERİNİN HAKLARINI KORUMAYI AMAÇLIYORUZ

Türk Yargı Sistemi içerisinde Aile mahkemeleri uzmanlaşmış mahkemelerdir. Amaç adil, hızlı bir karar verme süreci ile aile bireylerinin haklarının korunması için daha etkin bir mekanizmayı oluşturmaktır. Projenin amacı, özellikle aile mahkemeleri işleyişini uluslararası standartlar ve iyi uygulamalar ışığında geliştirmek, bir takım prosedürlerin etkinliğini arttırmak, yeni araçlar ve esaslar geliştirmek, aile mahkemelerinin kapasitesini geliştirmek, hâkim ve savcı adaylarının kapasitelerinin geliştirmek, mahkeme personeline, psikolog ve sosyal çalışmacılara adli destek ve mağdur hizmetleri birimi çalışanlarına da destek vermektir.” dedi.

ÖZDEMİR: AİLE MAHKEMELERİ DENGE MAHKEMELERDİR

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile ortak yürütülecek bu projenin Türk Yargı Sistemi içerisindeki önemine değindi.

Akademi Başkanı Özdemir; “Mahkemelerin hepsinin verdiği kararlar, yaptığı iş ve işlemler yargılama faaliyetleri, toplumun genelini ilgilendirmekte ve toplum üzerinde etkileri olmaktadır. Ancak Aile Mahkemeleri bu mahkemeler arasında farklı bir öneme sahip. Zira aile Türk toplumun temeli olarak kabul edilmekte, ailenin korunması Anayasa gereğince Devletin en önemli görevleri arasında yer almaktadır.

Aile Mahkemeleri, denge mahkemelerdir. Aile mahkemelerinde bir taraftan ailenin korunması hedeflenirken, diğer taraftan kadın hakları, çocuk hakları gibi temel hakların korunmasına yönelik özel amaçlar dikkate alınmaktadır. Onun için aile mahkemeleri çok önemlidir. Kurulduğundan bugüne Türk Yargısında önemli görevler ifa etmektedir. Özellikle aile mahkemelerinde çalışan psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacılarla aynı zamanda bir sosyal hizmet alanı ile yargı alanının keşiştiği mahkemelerdir.

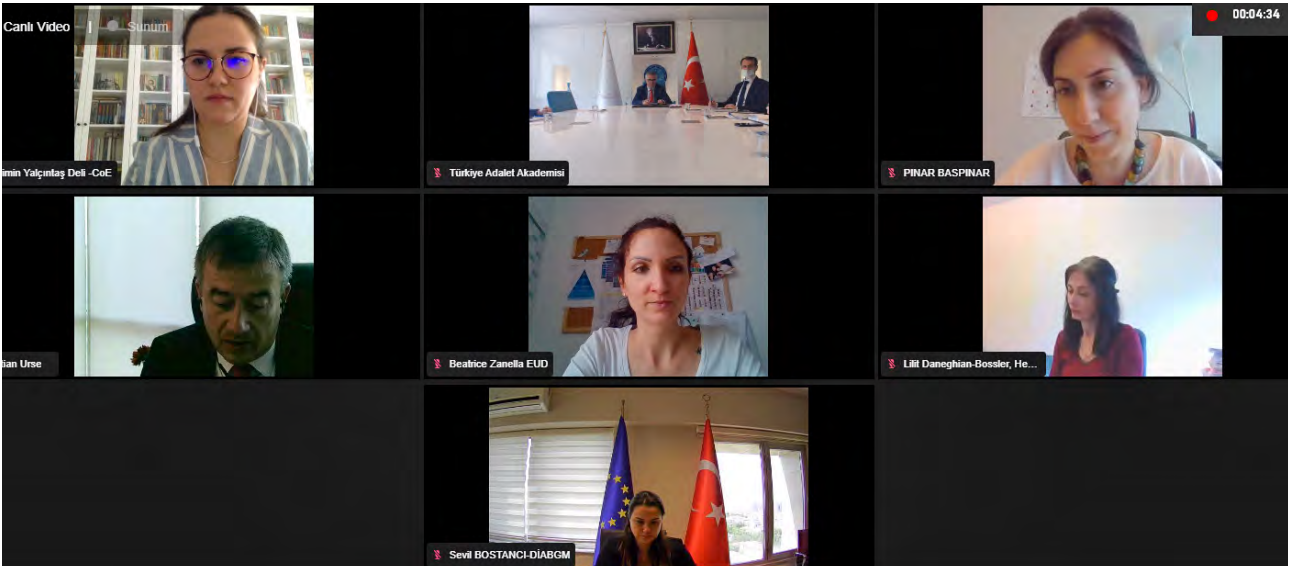
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI DA PROJEYE DAHİL EDİLMELİ

Projeyi sadece eğitim temelli olmaktan çıkartıp aile hukuku ve tarafların korunması açısından söz sahibi olacak bakanlık birimlerinin de projeye etkin

katılımlarının sağlanması için “Proje fişi yazılması” konusuna özen gösterdik. Bu proje çok önemli bir projedir. Ülkemizde kadın hakları ile ilgili gündem sürerken, bu projenin çıktıkları çok önemli olacak. Adalet Akademisi ve Avrupa Konseyinin kıymetli ekibinin, proje yürütmedeki tecrübeleri en üst düzeydir. Biz ekibimize güveniyoruz ve çalışma arkadaşlarımızla sağlıklı bir sonuca varacağımızı düşünüyoruz. 20 Mart 2021 tarihinde başlayan projenin süresi 33 aydır. 2 milyon 223 bin Euro bütçeye sahip proje, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından finanse edilmektedir.

Proje ile aile mahkemelerinin toplumdaki yeri ve toplumdaki bakış açısı, verilen kararların gerekçeli olması, standarda kavuşturulması ve yapılacak eğitimlerle bu standardın mahkeme karar ve işlemlerine yansıtılması projenin en önemli hedeflerindedir. Biz Adalet Akademisi olarak bu projeyi çok önemsiyoruz. Yapılacak faaliyetler sonrasında Türkiye’deki ailelerin korunmasına, çocuk haklarına ve kadın haklarına katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Projemizin paydaşlarına, Avrupa Konseyinin değerli ekibine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bu projeyi iyi bir şekilde yürütmeliyiz ve Türk toplumuna da çıktılarını iyi bir şekilde ifade etmeliyiz. Projede Bakanlığımızın birimlerinin yanı sıra bu alanda aile mahkemeleri hizmetlerinin yürütülmesinde katkı sağlayabilecek Aile Bakanlığının değerli birimleri ve kadın hakları konusunda emek veren sivil toplum kuruluşları özellikle çocuk hakları noktasında UNICEF ve diğer Türkiye’de hizmet veren STK’ların da projeye yer almasının fayda sağlayacağını düşünüyorum.” dedi.

Azerbaycan Başsavcısı Kamran Aliyev, Türkiye Adalet Akademisi Heyetini Kabul Etti

Azerbaycan Cumhuriyeti Başsavcısı Kamran Aliyev, Azerbaycan Cumhuriyeti'ne bir ziyaret gerçekleştiren Türkiye Adalet Akademisi Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir ve beraberindeki heyeti kabul etti.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir ve beraberindeki heyeti samimiyetle karşılayan Azerbaycan Başsavcısı Kamran Aliyev, milli köklere dayanan iki ülke ilişkilerinin siyasi iktisadi, medeni ve diğer sahalarda da sürekli geliştirileceğini belirtti.

Başsavcı Aliyev; "Bu ilişkilerin sürekliliği Türk halkının dahi şahsiyeti Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Azerbaycan'ın kederi kederimiz, sevinci sevincimiz' ve Azerbaycan halkının Umum Milli Lideri Haydar Aliyev'in 'Bir millet iki devlet' sözleri ile ifade edildi. Her iki devletin başkanları İlham Aliyev ve Recep Tayyip Erdoğan'ın tarihi öneme sahip Şuşa Beyannamesinin imzalanması neticesinde Azerbaycan-Türkiye ilişkilerinin itibarlı stratejik ortaklık seviyesine dostluk ve kardeşlik prensiplerine esaslanmıştır. Vatan muharebesinin ilk anlarından itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin rehberliği ile siyasi ve manevi desteklerini göstermişlerdir. Türkiye'nin işgalden kurtarılmış topraklarımızda yeniden inşa çalışmalarında Türk şirketlerinin önemli bir rol oynaması da iki ülke arasındaki sıkı bağları bir kez daha kanıtladı. Bütün sahalarda olduğu gibi ülkelerimizin savcılık, adliye ve mahkeme organları arasında da iş birliği yüksek seviyede. Hukuki iş birliğinin hâkim savcılarının eğitimi ve diğer önemli alanlarda da aynı şekilde devam ettireceğine eminim" ifadelerine yer verdi.

Bu samimi karşılıma teşekkürünü bildiren Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Azerbaycan halkını vatan muharebesinin kazanılmasından dolayı tebrik ederek, vatan uğruna canlarından geçmiş şehitlere rahmet diledi.

Başkan Muhittin Özdemir, Türkiye Adalet Akademisinin Azerbaycan ile ilişkilerin geliştirilmesine büyük önem verdiğini ifade etti. Bu önem çerçevesinde ülkeler arasında hukuki iş birliğinin güçlendirilmesi, mevcut çalışmaların gelecekte daha da yoğunlaştırılması, hukuki ilişkilerin derinleştirilmesi maksadıyla Başsavcılığın en önemli kurumlarından olan Adalet Akademisi ile Türkiye Adalet Akademisi arasında hukuk alanında eğitim ve iş birliği protokolü imzalanmasından dolayı memnuniyet duyduğunu ifade etti.

Adalet Akademisi Heyeti, Azerbaycan Yargıtay Başkanı Rzayev'i Ziyaret Etti

Azerbaycan Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyaret gerçekleştiren Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir başkanlığındaki heyet, Azerbaycan Yargıtay Başkanı Ramiz Rzayev ile görüştü.

Türkiye Adalet Akademisi Heyetini Azerbaycan'da karşılamaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Yargıtay Başkanı Rzayev'e, zaferle sonuçlanan 44 günlük savaşta Azerbaycan'a verdikleri siyasi ve manevi destekten dolayı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve kardeş Türkiye halkına derin şükranlarını dile getirdi. Yargıtay Başkanı, iki ülke arasındaki çok taraflı işbirliğinin altını çizdi.

İki ülke arasındaki stratejik ilişkilerin ittifak düzeyine yükseltildiğini kaydeden Yargıtay Başkanı Rzayev, bu yıl Haziran ayında imzalanan Şuşa Deklarasyonu'nu ülkelerimizin diplomasi tarihinin en önemli belgelerinden biri olarak nitelendirdi.

Heyetler arasında yapılan toplantıda Azerbaycan Cumhuriyeti Yargıtay Başkanı, Azerbaycan'ın yargı sistemi, Yargıtay'ın yapısı ve kapsamı hakkında bilgi verdi.

Rzayev, ülkedeki yargı sistemini iyileştirmek ve modernize etmek için son yıllarda alınan tedbirlerin yanı sıra adalet ve hukukun üstünlüğünü sağlamak için Yargıtay'ın üzerine düşen görevlerden bahsetti. Hâkimlik görevi için seçim prosedürlerinin modern standartlarla uyumlu hale getirilmesine, Azerbaycan'da yargının oluşumunda Türkiye Adalet Akademisi'nin rolüne dikkat çekti.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de, samimi toplantı için teşekkür ederek, Büyük Vatanseverlik Savaşı'ndaki büyük zaferi kutlayarak, şehitlere rahmet, gazilere şifa ve sağlık, Azerbaycan halkına barış ve refah diledi.

Akademi Başkanı Özdemir, Azerbaycan yargı sisteminin modern yasal çerçeveleri ve yargı reformlarının övgüye değer olduğunu belirtti. Ayrıca, iki ülke arasındaki adli iş birliğinin güçlendirilmesini vurguladı.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı ve beraberindeki heyet, daha sonra Yargıtay idari binasında incelemelerde bulunarak Adli Tarih Müzesi'ni ziyaret etti.

Ukrayna Delegasyonununundan Türkiye Adalet Akademisine Ziyaret

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Ukrayna Delegasyonu Başkanı Mariia Mezentseva başkanlığındaki Ukrayna parlamenter heyeti, Türkiye Adalet Akademisini ziyaret etti.

Türkiye Adalet Akademisinin işleyişi, hâkim ve savcı eğitimleri, meslek öncesi ve meslek içi eğitimler ile ilgili bilgi alan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Ukrayna Delegasyonu Başkanı Maria Mezentseva, Türkiye’de bulunmaktan memnuniyet duyduklarını ifade etti.

ÖZDEMİR: DEĞERLİ PARLAMENTERLERİ AĞIRLAMAK GURUR VERİCİ

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, dost ülke Ukrayna parlamento üyelerini Adalet Akademisinde ağırlamaktan memnuniyet duyduklarını belirtti. Özdemir; “Türkiye Adalet Akademisi çok sayıda ülke ile adalet ve hukuk alanında eğitim faaliyetleri düzenleyerek iş birliğini sürdürüyor. Türkiye ile Ukrayna arasında tarihi eskilere dayanan dostluk ilişkisi var. Sayın Cumhurbaşkanımızın da Ukrayna ile iş birliğine çok önem verdiğini belirtmek isterim. Kadim dostluğumuzun bulunduğu Ukrayna parlamento heyetini ağırlamaktan büyük memnuniyet duyduk. Ülkelerimiz arasında çok sıcak ilişkiler mevcut. Her konuda iş birliği çalışmaları üst

düzeyde devam ediyor. Bu kapsamda ben göreve başladıktan sonra iki farklı Ukrayna hâkim ve savcı heyetini akademimizde ağırladık. Bu kapsamda çalışmalarımızın artarak devam etmesi, memnuniyet duymamıza vesile oluyor. Bugün de burada parlamentonun değerli parlamenterlerini ağırlamak ayrıca gurur verici” dedi.

MEZENSTSEVA: TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİNİN ÇALIŞMALARINI ÜLKEMİZE AKTARMAK İSTİYORUZ

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Ukrayna Delegasyonu Başkanı Mariia Mezentseva, Türkiye Adalet Akademisi’nin çalışmalarını yakından inceleme fırsatı bulduklarını için çok mutlu olduklarını ifade etti. Mezentseva; “Türkiye Adalet Akademisinde olmaktan dolayı çok mutluyum. Türkiye ile olan iş birliği bizim için son derece önemli. Ağustos ayında Ukrayna’nın 30. yıldönümünü kutlayacağız. Hem Cumhurbaşkanımız, hem parlamentomuz, hem de ülkemiz açısından ‘Adalet Reformu’ tabi ki en büyük işlerimizin başında gelmektedir. Adil yargıya erişim ve insan haklarına erişim elbette ki çok mühim. Biz de o nedenle Adalet Akademisini ziyaret ederek çalışmalarını hakkında bilgi aldık. Karşılıklı iş birliği ile güzel çalışmalar yapacağımıza inanıyorum” dedi.

Özbekistan Başsavcılık Akademisinin Düzenlediği Çevrimiçi Konferansa Katılım Sağlandı

Özbekistan Başsavcılık Akademisinin Kuruluşunun 3. yılı dolayısıyla düzenlenen “Modern Hukuk Bilimi ve Eğitimi: Güncel Sorunlar ve Çözümler” konulu uluslararası konferansın açılış konuşmasını Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir yaptı.

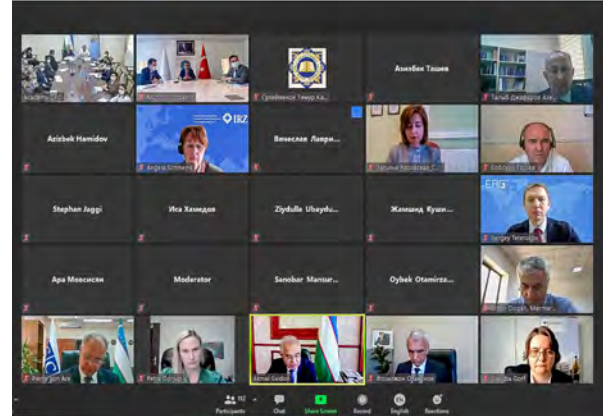
Özbekistan Başsavcılık Akademisi'nin düzenlediği programa katılmaktan memnuniyet duyduğunu ifade ederek konuşmasına başlayan Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Özdemir;

“Türkiye Adalet Akademisinin, Özbekistan Başsavcılığı Akademisi ile geçmişi eskiye dayanan ikili ilişkileri mevcut. Bu konferansın söz konusu ilişkilerin daha da güçlenmesine vesile olmasını temenni ediyorum. Akademi, temelde dört alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Hâkim ve savcıların meslek öncesi ve meslek içi eğitimi, avukatlar ile diğer kamu görevlilerinin hizmet içi eğitimi ve yabancı ülkelerin hâkim ve savcılarına yönelik eğitimlerden oluşmaktadır. Akademi olarak hedefimiz, bağımsız, meslek etik ilkelerini benimseyen hâkim ve savcılar yetiştirmektir. Akademi hâkim ve savcı adaylarına uygulamaya yönelik teorik ve pratik eğitim verilerek her yönüyle mesleğe hazırlanmaları sağlanmaktadır. Yine Akademi, meslek içi eğitim yoluyla hâkim ve savcılarının, bilgi, birikim, yetenek ve deneyimlerinin geliştirilmesinde büyük rol oynamaktadır.

Akademi, ayrıca hâkim ve savcılarının eğitimine yönelik olarak, birçok ülkenin yargı okulları, yargı kuruluşları, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmakta, protokoller imzalamakta ve projeler üretmektedir. 2020 ve 2021 yılında yabancı hâkimler, savcılar ve adalet uzmanlarının eğitimine yönelik planladığımız uluslararası programları salgın nedeniyle çevrimiçi olarak hayat geçirdik.

Türkiye adalet akademisi hem yurt içi hem de yurt dışı eğitim faaliyetlerimizi geliştirerek

sürdürmeye ve bölgesinde örnek alınan bir eğitim kuruluşu olmaya kararlıyız. Bu toplantı da bizlere yer verdiğiniz için size teşekkür ediyor, başarılarınızın devamını diliyorum” dedi.

İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurulundan Adalet Akademisine Ziyaret

İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurulu Üyesi Mar Cabreja ve beraberindeki heyet Türkiye Adalet Akademisi'ne bir çalışma ziyareti gerçekleştirerek, Akademi Başkanı Muhittin Özdemir ile görüştü.

Türkiye Adalet Akademisinin işleyişi, hâkim ve savcı eğitimleri, meslek öncesi ve meslek içi eğitimler ile ilgili bilgi alan İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurul Üyesi Mar Cabreja, Türkiye'de bulunmaktan memnuniyet duyduklarını ifade etti.

CABREJA: TÜRKİYE İLE TEKNİK İŞ BİRLİĞİNE HAZIRIZ

İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurul Üyesi Mar Cabreja ülkelerindeki yargı sisteminin işleyişini anlatarak, hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarına verilen eğitimler ile ilgili bilgi aldı.

Türkiye'de, özellikle de Türkiye Adalet Akademisi'nde bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Cabreja; "İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurulu, farklı ülkelerdeki yargı kurumlarıyla ilişkileri güçlendirmek ve karşılıklı adli yardımlaşmayı kolaylaştırmak için uluslararası faaliyet geliştirmektedir. Bu uluslararası faaliyet, İspanya Anayasasına göre ulusal dış politikanın yönlendirilmesinden sorumlu olan İspanya Hükümeti'nin uluslararası faaliyetlerinin bir parçasıdır. Bu temellere dayanarak İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurulu, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilgili makamlarıyla teknik iş birliğini genişletme olanaklarını araştırmaya hazırdır. Bu teknik iş birliği, her iki ülkedeki adli kurumların kapasitelerini geliştirmek, aynı zamanda teknik bilgi ve uygulama hakkında bilgi alışverişi, faaliyet ve projelerin yaygınlaştırılmasını teşvik etmek için faydalı olacağını düşünüyorum. Bu bağlamda Türkiye Adalet Akademisi ile de iş birliklerimizi sürdürmeyi düşünüyoruz" dedi.

ÖZDEMİR: AMACIMIZ TARAFSIZ VE BAĞIMSIZ HÂKİM SAVCILAR YETİŞTİRMEKTİR

Türkiye Adalet Akademisine çalışma ziyaretinde bulunan İspanyol heyetine, Türkiye Adalet Akademisinin idari yapısı, işleyişi, görevleri ile hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcılarının meslek içi eğitimleri hakkında bilgilendirme Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir tarafından yapıldı.

Özdemir, İspanya Krallığı Hâkimler Genel Kurulu üyelerini akademide ağırlamaktan memnuniyet duyduğunu ifade ederek; "Karşılıklı çalışma ziyaretlerinin ülkelerimiz yargı sistemine büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum. Türkiye Adalet Akademisi; hâkim ve savcılarının, hâkim ve savcı adaylarının eğitim faaliyetlerini düzenleyen, bilimsel ve ekonomik özerkliği olan Adalet Bakanlığı'nın ilgili kurumudur. Hedefimiz; hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız ve hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir. Türkiye Adalet Akademisine yaptığınız ziyaret için hepimize teker teker teşekkür ediyorum" ifadelerine yer verdi.

KKTC Parlamento Heyetinden Türkiye Adalet Akademisine Ziyaret

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi Hukuk, Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Yasemi Öztürk başkanlığındaki parlamenter heyeti, Türkiye Adalet Akademisini ziyaret ederek, akademinin faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Türkiye Adalet Akademisinin faaliyetleri, hâkim ve savcı eğitimleri, meslek öncesi ve meslek içi eğitimler ile ilgili bilgi alan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi Hukuk, Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Yasemi Öztürk, Türkiye’de bulunmaktan memnuniyet duyduklarını, Akademi ile işbirliği yapmayı arzuladıklarını ifade etti.

ÖZTÜRK: ADALET BİR ÜLKENİN EN ÖNEMLİ YAPI TAŞIDIR

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi Hukuk, Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Yasemi Öztürk ise, Adalet’in bir ülkenin en önemli yapı taşı olduğunu ifade ederek; “KKTC Meclisi Hukuk, Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi heyeti olarak burada olmaktan çok mutluyuz. Kabulünüz için çok teşekkür ediyoruz.

Adalet bir ülkenin en önemli yapı taşlarından biridir ve adaletin olmadığı yerde demokrasiden bahsetmemiz mümkün değildir. Onun için bizler de bugün burada olmaktan çok mutluyuz. Az öncede söylediğim gibi bir ülkede adalet çok önemlidir. Bir ülkede adalet yoksa o ülkede kaos çıkar, isyan çıkar. Bununla birlikte geciken adalet de adalet değildir. Onun için yaptığınız görev gerçekten çok önemli bir görev. Bu anlamda size başarılar diliyorum çok önemli bir görevi ifa ediyorsunuz. Sıcak karşılamanız ve uygulamalarınızı bizimle paylaştığınız için size ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Karşılıklı iş birliği içerisinde çalışmalarımız sürecektir” dedi.

ÖZDEMİR: SİZLERİ BURADA AĞIRLAMAKTAN BÜYÜK MEMNUNİYET DUYUYORUZ

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Parlamenterler Meclisi heyetini, Türkiye Adalet Akademisinde ağırlamaktan memnuniyet duyduğunu ifade ederek; “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, adalet alanında iyi uygulamalara sahip bir ülke. Bugün Adalet Akademimizde böyle kıymetli parlamenter heyetini ağırlamaktan mutluyuz .

Türkiye fiziki konumu ve kültürel yapısı itibarıyla Avrupa ile Asya ve Afrika ülkeleri arasında köprü vazifesinde, geçiş noktasında. Bu durum bizim çalışmalarımıza da yansıyor. Akademi, 72 ülke ile ilişkisi olan bir eğitim kurumu. Ortak bir adalet kültürü oluşturma ve bilgilerimizi paylaşmak amacıyla Avrupa, Afrika, Orta Doğu ve Orta Asya Cumhuriyetleri ile her türlü ilişkimiz var. Düzenlediğimiz eğitim programları ile çok farklı ülkelerden hâkim savcıları, hukuk uzmanlarını bir araya getiriyoruz. Türkiye’nin geliştirdiği adalet ve hukuk ile ilgili iyi uygulama örneklerini paylaşıyoruz. Daha önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile de Adalet Akademimizin çok yakın ilişkileri oldu. Pandemi süreci bittiğinde tekrar çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz” dedi.

Türkiye Adalet Akademisinden “Bir Kitap, Bir Umut” Kampanyasına Destek

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün ceza infaz kurumlarındaki kütüphaneler için başlattığı “Bir Kitap, Bir Umut” kitap bağış kampanyasına Türkiye Adalet Akademisi de destek verdi.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak ve toplumda farkındalık oluşturmak amacıyla Türkiye genelinde eş zamanlı olarak başlatılan “Ceza İnfaz Kurumu Kütüphaneleri İçin Kitap Bağış Kampanyası”na Türkiye Adalet Akademisinde eğitim gören hâkim ve savcı adayları da katıldı.

Türkiye Adalet Akademisi’nde eğitimleri devam eden 25. Dönem Hâkim ve Savcı Adayları temsilcileri Ankara Adliyesi’nde bulunan kitap bağış standını ziyaret ederek, altı koli kitap bağışında bulundular.

Türkiye Adalet Akademisinin zengin içerie sahip kütüphanesinden tek tek derlenerek hazırlanan kitaplar, Ankara Adliyesi Savcısı Ramazan Hançer’e teslim edildi.

HÂKİM VE SAVCI ADAYLARIMIZIN FARKINDALIĞI MEMNUNİYET VERİCİ

Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Hizmetleri Daire Başkanlığı Daire Başkanı Abdullah Murat, “Bir Kitap, Bir Umut” kampanyasının, ceza infaz kurumları kütüphanesi için oldukça güzel sonuçlar doğuracağını vurguladı. Daire Başkanı Murat: “Adalet Bakanlığı tarafından hayata geçirilen, ‘Ceza İnfaz Kurumu Kütüphaneleri İçin Kitap Bağış Kampanyası’nın, kütüphanelerin zenginleştirilmesi bağlamında çok önemli olacağını düşünüyorum. Türkiye Adalet Akademisi Meslek Öncesi Eğitim Daire Başkanlığı olarak biz de hâkim ve savcı adaylarımızla bu kampanyaya destek vermek istedik. Akademimiz bünyesinde zengin bir kütüphaneye sahip olmamız hasebiyle, bu zenginlikten ceza infaz kurumları kütüphanemize de bir faydamız olacağını

düşündük. Hâkim ve savcı adaylarımız ve kütüphanecilerimizin birlikte hazırladıkları kitapları, sayın savcımız Ramazan Hançer’e teslim etmekten mutluluk duyduğumuzu ifade etmek isterim. Bu kampanyada emeği geçen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün tüm personelini de kutluyoruz. Ceza infaz kurumlarında iyileştirme ve eğitim faaliyetleri kapsamında çok yönlü çalışmalar mevcut. Özellikle de kütüphanelerin zenginleştirilmesi, okuma alışkanlığının kazandırılması, hükümlü ve tutukluların farkındalıklarının oluşturulması amacıyla düzenlenen bu faaliyetlerin geri dönüşü hayati öneme sahip. Ben hâkim ve savcı adaylarımızı da bu bağlamda kutlamak istiyorum. Diğer kurumlarımızın da destek vermelerini canı gönülden istiyorum” dedi.

ADAY HÂKİM VE SAVCILARIMIZI KUTLUYORUM

Ankara Adliyesi Savcısı Ramazan Hançer, Türkiye Adalet Akademisinde eğitimleri devam eden 25. Dönem Hâkim ve Savcı Adayları temsilcilerini tebrik etti. Savcı Hançer: “Mesleğin hazırlık aşamasında olan gençlerimiz olarak duyarlılığınız dolayısıyla bizleri çok mutlu ettiniz. Hükümlü ve tutukluların topluma yeniden kazandırılmaları bağlamında eğitim ve kültürel haklarının temel haklar olduğunu unutmamak gerekiyor. Hem Türkiye Adalet Akademisine, hem hâkim ve savcı adaylarımıza, hem de Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne teker teker bu duyarlılıkları için teşekkür etmek istiyorum” dedi.

Üniversitelerle Yeni Eğitim İş Birliği Protokolleri İmzalandı

Türkiye Adalet Akademisi, ülkemizin güzide üniversiteleri ile lisanüstü eğitim iş birliği protokolleri imzalamaya devam ediyor.

“Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim” anlayışını temel alan vizyonu ile eğitim faaliyetlerini sürdüren Türkiye Adalet Akademisi, nitelikli hâkim-savcılar yetiştirmek için Akademinin mevcut eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, hâkim ve savcılar ile adayların uzmanlaşmaları, analitik düşünme ve yazma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla üniversitelerle lisanüstü eğitim iş birliği protokolleri imzalamaya devam ediyor.

Türkiye Adalet Akademisi; 22 Haziran 2021 tarihinde Ufuk Üniversitesi, 12 Ağustos 2021 tarihinde de Akdeniz Üniversitesi ile lisanüstü eğitim iş birliği protokolleri imzaladı.

İmzalanan iş birliği protokolleri, hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarının üniversitelere bağlı enstitülerde hukuk anabilim dalları tarafından uygulanacak lisansüstü eğitim programlarını kapsıyor.

Lisansüstü eğitim programlarına başvuracak hâkim-savcılar ile hâkim ve savcı adaylarının müracaatlarını almak, kesin kayıt hakkı kazananları tespit etmek hak ve yükümlülüğü üniversitelere ait olacak.

Ayrıca programlara başvuru için üniversitelerin belirleyeceği genel şartlar belirleyici olacak.

Azerbaycan Adalet Bakanlığı Adalet Akademisi ile İş Birliği Protokolü İmzalandı

Türkiye Adalet Akademisi ile dost ve kardeş ülke Azerbaycan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Adalet Akademisi arasında 6 Temmuz 2021 tarihinde iş birliği protokolü imzalandı. Protokol kapsamında, Azerbaycan hâkim adayları, Türkiye Adalet Akademisinde eğitim görecek.

Azerbaycan ve Türkiye adliye organları arasındaki iş birliğinin genişletilmesi amacıyla Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir başkanlığındaki heyet tarafından, Azerbaycan'a bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Bu ziyarette, Türkiye Adalet Akademisi ile Azerbaycan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Adalet Akademisi arasında hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarının eğitimi ile ilgili iş birliği protokolü imzalandı.

Hukukçuların eğitiminde video konferans formatında uzaktan eğitim faaliyetleri yürütülmesine ve uzaktan eğitim platformuna ilişkin görüş alışverişinde bulunuldu. Protokol kapsamında hukukçuların eğitiminin artırılması, ortak eğitim programlarının hayata geçirilmesi, sempozyum, seminer ve diğer eğitim

faaliyetlerinin pandemi koşullarına uygun şekilde video konferans yoluyla hayata geçirilmesi konusunda mutabakata varıldı.

Türkiye Adalet Akademisi heyeti, protokol ve resmi ziyaretlerin ardından Azerbaycan Umum Milli Lideri Haydar Aliev'in mezarı ile Azerbaycan Şehitlik Anıtı ve Türk Şehitliği Abidesi'ni ziyaret ederek çiçek bıraktı.

TÜRKİYE'YE MANEVİ VE SİYASİ DESTEKLERİ İÇİN TEŞEKKÜR EDİYORUM

Türkiye Adalet Akademisi heyetini kabul eden Azerbaycan Cumhuriyeti Adalet Bakanı Fikret Mammadov, iki ülke arasındaki iş birliğinin geliştirilmesinin son derece memnuniyet verici olduğunu vurguladı. Bakan Mamamdo; "Ülkelerimiz arasındaki iş birliğinin en yüksek seviyede olmasını önemsiyoruz. Dostluk ve kardeşlik münasebetimiz, Türkiye Cumhuriyeti kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Azerbaycan'ın sevinci bizim sevincimiz, kederi bizim kederimizdir' sözü ve Azerbaycan halkının Umum Milli lideri Haydar Aliyev'in 'Bir Millet İki Devlet' prensibi ile devam edecektir. Bu ilişkilerin

sürmesinde Azerbaycan Başkanı İlham Aliyev ile Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çok önemli rolü vardır. 44 gün süren vatan muharebesinde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, Türk halkının ve bütün yüksek resmi şahısların özellikle de Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün manevi ve siyasi desteği için teşekkür ediyorum.” dedi.

TECRÜBELERİN PAYLAŞIMI İKİ ÜLKE İÇİN DE FAYDALI OLACAKTIR

Kendilerine gösterilen misafirperverlikten dolayı duyduğu memnuniyeti ifade eden Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir; “Kendimi doğduğum topraklarımda gibi kendimi hissettim. İlişkileri kadim köklere dayanan ve birbiri ile daima dayanışma içerisinde olan Azerbaycan Türkiye ilişkisi Şuşa Beyannamesi ile daha da zirveye çıktı. Vatan muharebesinde Azerbaycan'ın zaferinden dolayı çok mutlu olduk. İki dost ve kardeş ülkenin birlikte daha nice zaferlere imza atacağından eminiz. Kardeş ülke Azerbaycan'ın hâkim ve savcılarının eğitimlerine vereceğimiz destekten büyük onur duyuyoruz. İmzaladığımız iş birliği protokolleri bizim için çok önemli. Bu sahada daha sık faaliyet yaparak ve tecrübelerimizi karşılıklı paylaşarak, hâkim ve savcı adaylarımız için çok faydalı sonuçlar elde edileceğimizi düşünüyoruz” dedi.

Azerbaycan Adalet Bakanı Fikret Mammadov; “Ülkelerimiz arasında iş birliğinin geliştirilmesinin en yüksek seviyede olmasını önemsiyoruz.

GEREKÇELİ KARAR HAKKI: YARGISAL KARARLARIN RASYONALİTESİ

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı

Bir kurallar dizgesi olarak hukukun dinamik biçimde çeşitlenen ve karmaşıklaşan yaşamsallıklara her bir tekil olay üzerinden normatif temasının tespiti, özgün bir muhakeme ve yorumlama sürecine tekabül etmektedir. Verili kural ile somut olay arasındaki mantıksal, anlamsal ve yorumsal bağıntıyı pratik akıl yürütme (phronesis) yöntemiyle ‘karar’ formunda açığa çıkaran bu zihinsel süreç çok yönlü bir çözümlemenin konusunu oluşturmaktadır. Bu yönüyle hukuki muhakeme süreci, dilbilimden anlambilime (semantik); metinbilimden yorumbilime (hermenötik); mantık biliminden yöntembilime, retorikten argümantasyona varıncaya kadar birçok disiplinler alan üzerinden çözümlenebilmektedir. Aslında bütün bu çözümleyici disiplinler ilgi ve çabalar her bir özgül muhakeme formu açısından zengin bir anlam-yorum evreni yaratmaktadır.

Metodolojik bir çözümlemeyle yargısal edim, ‘davaya konu somut olayın belirlenmesi, hukuksal sorunun çözümlenmesi, uygulamaya esas olacak hukuk kuralının tespit edilmesi ve yapılandırılan kararın temellendirilmesi’ süreçlerini içeren pratik bir uslamadır. Rasyonel temelde yürütülen bu uslamaya, ister ‘standart davalar’ ya da ‘gölgeli alanlar’ isterse de ‘zor davalar’ ya da ‘kolay davalar’ olsun bir bütün olarak hukukun dizgesel yapısının yargısal edimle temas noktasını oluşturmaktadır.

Gerekçeleştirme, yargıcın çözümlenmek durumunda olduğu uyuşmazlığa uygulanması gereken soyut hukuk kuralının saptanmasında, yorumlanmasında ve somut olaya uygulanmasında izlenmiş olduğu yöntemi gösteren bir açıklama olarak ifade edilmektedir. Yargı kararlarının mantıksal dayanağını oluşturan ve yargıcın ‘zihinsel çabasının’ bir ürünü olarak değerlendirilen gerekçenin, siyasal özgürlük düşüncesinin bir gereği olarak ortaya çıktığı kabul edilse de tarihsel kökeni itibarıyla insanın varoluşsal anlamda ‘bilme’ arzusuna dayanmaktadır.

Yargılama hukuku açısından gerekçe, neden-sonuç ilişkisinin ‘neden’ kısmına dair bir mantıksal sorgulamaya karşılık gelmektedir. Bu yönüyle gerekçeleştirme edimi, yargısal kararın rasyonel dayanağına ilişkin tespiti yönelik bir çaba olarak nitelendirilebilir. Öyle ki gerekçeleştirme edimi, ilgili yargı kararında yer alan hükmü, nedenleriyle doğru ve çelişkisiz biçimde izah edilmesi yoluyla güvenilir bir argümana dönüştürmekte ve ‘adil yargılanmanın’ biçimsel ve maddi gereklerini temin eden bir temellendirmeye karşılık gelmektedir. Böylelikle gerekçe, bir yandan yargısal kararın rasyonel dayanağını oluştururken diğer yandan

tarafar açısından davaya temel teşkil eden argümanlara ilişkin nedenleri izah etmektedir.

Teorik çerçevede yargısal kararların gerekçelen-dirilmesi, karar vericilerin doğrudan kamuoyu ve hukuk sistemi karşısında ‘hesap verebilirliğini’ olanaklı kılarak demokratik siyasal sistemin tahkimine hizmet etmektedir. Gerekçeli karar vermenin önemli bir işlevi de özellikle demokratik usullerle seçilmemiş ve bu nedenle doğrudan yurttaşlara karşı sorumlu olmayan yargıçların, yargısal edimi keyfi biçimde ifa etmelerini kısıtlamaktır. ‘Şeffaf ve hesap verilebilir’ bir hukuk düzeni tesis eden, keyfiligi önleyici mekanizma işlevi gören ve üst derece mahkemelerine başvuru için esas teşkil eden gerekçeleştirme edimi, ‘hukuk devleti’ ilkesine dayalı modern hukuk sisteminin sine qua non unsurunu oluşturmaktadır. Nitekim tarafar açısından hukuki sonuç doğurması, hak ve özgürlüklerin yetkin bir biçimde değerlendirildiğini göstermesi ve adil bir yargılama sürecinin yürütüldüğünü ifade etmesi sadedinde gerekçe, dava tarafarı nezdinde bir ‘hak’ olarak tezahür etmektedir.

Hukuk devletinin yapısal gerekliliğini oluşturan gerekçeleştirme yükümünün anayasal çerçevesi, öncelikle yargı yetkisinin meşruiyet ilkesi üzerinden temellendirilmektedir. Söz konusu meşruiyet ilkesi, bu yetkinin “Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılması” (AY md. 9) prensibi üzerinden anayasal bir norma dönüşmüştür. Daha sonra bu ilke, ‘hak arama hürriyeti’ kapsamında anayasal bir hak alanı olarak ilgili 36. maddede şu şekilde düzenlenmiştir: “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” Ayrıca Anayasamızın 141. maddesinin 3. fıkrasında “Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.” denilmek suretiyle mahkemelere kararlarını gerekçeleştirme yükümü getirilmiştir.

Meşruiyet ilkesi çerçevesinde yargısal kararların gerekçelendirilmesini öngören bu anayasal dizgeye bağlı biçimde ilgili yasalarda gerekçelendirme yükümüne ilişkin birtakım düzenlemelere yer verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle yargılama hukukunu düzenleyen temel yasalarda gerekçelendirme edimi normatif bir çerçeveye kavuşturulmuştur. Nitekim bunlardan 2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve 1982 tarih ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu gerekçelendirme yükümünü düzenleyen hükümlere yer vermiştir.

Felsefi açıdan gerekçelendirme; 'doğru, sağlam veya güvenilir' içgörülerin kabul edilme nedenlerini açıklayarak, söz konusu kabullerin bilişsel açıdan meşrulaştırılması olarak tanımlanmaktadır. Nitekim modern epistemolojik ve metodolojik perspektiften gerekçelendirme sorunu, rasyonalizasyon çabalarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Literatürde rasyonalizasyon, 'analitik, diyalektik, prosedürel, destekleyici' ve benzeri nitelikte çeşitlenen rasyonalite biçimlerinde tezahür etmektedir.

Hukuki-yargısal gerekçelendirme, kendi özgül bağlamı içerisinde öne sürülen her türden hukuki görüş için gerekçelendirici argümanlar ortaya koyma çabası olarak varlık göstermektedir. Böylece felsefi yönüyle değerlendirildiğinde hukuki gerekçelendirme, bir tür 'rasyonel gerekçelendirme' olarak kabul edilmektedir. Gerekçelendirmeye felsefi yaklaşım, rasyonalitenin hukuki gerekçe ve argümantasyon açısından türünü belirlemekte ve rasyonel bir etkinlik olarak hukukun doğa-

sına ışık tutmaktadır. Daha geniş bir perspektiften hukuki argümantasyon çerçevesinde hukuki gerekçelendirme, yargı mercilerinin kararlarının esaslı bir unsurunu teşkil etmektedir. Nitekim yargısal kararların gerekçelendirilmesinin nihai amacı, ilgili kararların hukuksal normlara ve hukuk sisteminin temelini oluşturan 'değer ve ilkelere' uygunluğunu göstermektir. Bundan ötürü sağlam temellere dayandırılan hukuki gerekçelendirme, hukuk düzeninin temel değerleri olarak 'hukuki belirliliği' ve 'yargısal adaleti' güvence altına alabilmek adına esaslı rasyonel araçlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hukuk sisteminin temelini oluşturan 'değer ve ilkelere' uygunluğunu gösterme amacı taşıyan gerekçelendirmeye ilişkin Jeremy Bentham'dan (1748-1832) John Austin'e, (1790-1859) H. L. A. Hart'tan (1907-1992) R. Dworkin'e (1931-2013), Jeremy Waldron'dan Joseph Raz'a kadar uzanan hukuk kuramsal çizgide yargısal usullama süreçlerine ilişkin birtakım teorik öngörüler yer almaktadır. Bu öngörülerin ortak noktası, yargısal kararların bir yargıcın hukuki muhakemesinin açıklanması olarak görülmesidir. Nitekim yargısal edimi yargıcın muhakemesinin açıklanması olarak kabul eden pozitivistik kuram, yetkinlikle gerekçelendirilmiş (iyi) kararların daha yetkin (iyi) bir siyasal otoriteyi (hükümeti) güvence altına alabileceğini öne sürmektedir. Bu yönüyle pozitivistik kuram açısından hukuk kuralları, keyfi iktidara karşı hem bir 'engel' hem de bir 'panzehir' olarak kabul edilmektedir.

Tam da bu noktada münhasıran yasal nedenlerle bir kararı gerekçelendirmenin ahlaki gerekliliğinin,

pozitivistik kuramın temel aksiyomu olduğunu ifade edebiliriz. Bu nedenle söz konusu ahlaki yükümlülük, gerekçelendirici bir argümanın doğruluğu açısından temel bir kriter teşkil etmektedir. Bir hukuk normu, yerleşik hukuki ilkelerle en iyi biçimde uyumluluk arz ettiği takdirde, 'yeterli' ve 'yetkin' bir düzenleme olarak kabul edilmektedir. Bu noktada hukuk sistemlerinin esaslı olarak gerekçelendirilmiş bir dizi standartlardan oluştuğu fikri benimsenmektedir. Bir yargı kararı, ancak içeriği ahlaki açıdan yeterli olan normlardan elde edilmesi durumunda doğru bir biçimde gerekçelendirilmiş olacaktır. Bu kuramsal yaklaşıma göre, davanın 'zor' ya da 'kolay' olmasına bakılmaksızın yargıcın davaya uygulanacak doğru normları araştırması gerekmektedir. Sözü edilen norm arayışında yargıç, hukuk sisteminin sınırını aşan bir anlayışı izlemek durumundadır. Nitekim bu görüşü öne süren bazı hukuk kuramcıları bir yargı kararının, 'ahlaki' açıdan gerekçelendirilmedikçe 'yasal' olarak da gerekçelendirilemeyeceğini öne sürmektedir. Yargısal kararların 'ahlaki gerekçelendirilmesi' anlayışından ayrı olarak 'realist gerekçelendirme' yaklaşımları da bulunmaktadır. Gerekçeli karar vermeye yönelik realist yaklaşımların temel dayanağı, yargıçların ve diğer karar vericilerin 'gerçek nedenleri' nadiren ifade etmeleridir.

'Gerekçeli açıklama' (reasoned elaboration) fikrinin savunucularına göre 'açıklık' ifade etmeyen gerekçelendirme, bu edimle amaçlanan 'meşruiyet ve kanun yoluna başvurma' gibi birçok hedefe hizmet etmeyecektir. Zira onlara göre, gerçeği yansıtmayan nedenlere dayanan gerekçeli bir karar, 'güvenilmez' bir kılavuz niteliğindedir. Halbuki hukuk sistemleri, karar vericilerin eylemleri için 'içtenlikli gerekçelendirmelerinin' (sincere justification) gerekliliği düşüncesi üzerine inşa edilmektedir. Zira hukuk sistemlerinde, yargıçların ve diğer karar vericilerin doğru gerekçelendirmeyi

yaptıkları varsayımı egemendir. Burada 'doğruluk', yasal gerekçelendirmeler açısından varsayılan bir ön kabul olarak değerlendirilmektedir. Ancak yine de bu ön kabul açısından problem teşkil eden husus, bunun açık biçimde 'paternalistik' bir anlayışı yansıtmasıdır.

Nitekim bu durum, Amerikalı düşünür Alvin Goldman'ın 'epistemik paternalizm' olarak adlandırdığı kavramsallaştırmaya denk düşmektedir. Goldman sözü edilen kavramsallaştırmayı, Anglo-Amerikan hukukundaki jüri üyeleri açısından ispat kurallarını analiz etme bağlamında kullanmıştır. Bu bağlamda ona göre ispat kuralları, jüri üyelerini bizzat kendi bilgi ve deneyim eksikliklerinden başışık kılmak adına tasarlanmıştır. Ancak bu 'paternalistik anlayış', kamu kurumlarının gerekçelendirme gerekliliğinin temel misyonu ile çelişkili bir durum oluşturmaktadır. Öyle ki kamuoyuna karşı 'hesap verebilirliği' temin etmenin bir yolu da kamu kurumlarının idari işlem ve eylemlerine ilişkin 'gerekçeler' sunmasıdır. Burada gerekçelendirme edimi, kamu görevlilerinin yetkilerini yetkin biçimde kullandıkları ve keyfilikle karar almadıkları noktasında bir gösterge oluşturmaktadır.

Hukuk devleti ilkesinin 'öngörülebilirlik' temelinde doğurduğu kamusal beklentiyi karşılama yükümlülüğü altında bulunan yargı mensupları, kimi zaman 'dava yükünün fazlalığı' ve 'ihsas-ı rey' gibi birtakım yapısal sorunlar kimi zaman da bilgisel ve deneyimsel yetersizlikler gibi formasyonel sorunlardan ötürü 'gerekçesiz' kararlara imza atmakta ya da yetersiz gerekçelerle hüküm kurmaktadır. Bu durum, bizatihi karar yazım metodolojisine ilişkin bilgisel, donanımsal ve yöntemsel yetersizliklerden kaynaklanmaktadır. Karar yazımına ilişkin böyle bir metodolojik yetersizlik, yargısal kararların, 'açık' ve 'özlü' bir anlatımdan uzak, yasa maddelerinin tekrarından ibaret ve hatta iyi bir metinsel örgüden arı biçimde üretilmesine yol açmaktadır.

Mahkemelerin ‘kararlarını dayandırdıkları temelleri açık biçimde belirtme’ yükümlülüğünü dikkate almayan bu yetersizlik durumu, bir ‘insan hakları sorununa’ yol açmanın yanı sıra bir ‘yargısal meşruiyet krizi’ ve toplumsal güven sorunu da yaratmaktadır.

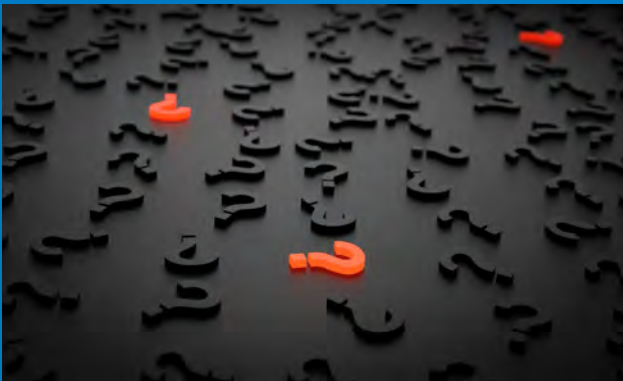
Adil yargılanma hakkının temel bir unsurunu oluşturan ‘gerekçeli karar’, yargılama faaliyetinde yoğun biçimde hak ihlallerinin yaşandığı esaslı sorunlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek Anayasa Mahkemesi gerekse de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) yerleşik içtihatlarında ‘gerekçenin mahiyetine, kapsamına ve gerekçesizlik modellerine’ ilişkin kavramsal bir çerçeve oluşturmuştur. Bu kapsamda sunulan makul gerekçenin; davaya konu olay ve olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukuki düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, olay ve olgular ile hüküm arasındaki bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekmektedir.

Her ne kadar yargı kararları etkili bir ‘yazınsal eser’ olarak kabul edilse de yargıçlar, kimi zaman somut olaya ilişkin değerlendirmelerin yetersiz

bir biçimde yapıldığı, gerekçeden yoksun kararlara imza atmaktadır. Karar yazma sürecini hızlandırmak adına kimi zaman yargıçlar, ‘şablon metin’ kullanma eğilimi göstermektedir. Dava yükünü azaltma amacına matuf olarak ‘formül karar’ (boiler plate) kullanmak, bilgi ve bağımsız düşünme açısından ‘hızlı ve ucuz’ bir ikame aracı olarak değerlendirilmektedir. Yargılamaya esas davanın konusu ve niteliği ne olursa olsun yargıçların, ‘standart kararlar’ yazma kolaylığından uzak durmaları gerekmektedir.

‘Formül karar’ kullanmak yerine yargıçların mahkeme önünde belirli gerçekler doğrultusunda gerekçeli karar yazmalarının, ‘adil yargılanma hakkı’ açısından daha yerinde bir usul olacağı noktasında herhangi bir kuşku bulunmamaktadır. Zira ‘formül karara’ başvuran bir yargıcın, her bir dava ve olaya ilişkin farklılık gösteren gerçekleri veya konuları görmezden gelme riski söz konusudur. Halbuki bir yargıcın esaslı görevi, ‘hukukun bütünlüğünü’ ve ‘içkin dinamizmini’ muhafaza etmektir. ‘Formül karar’ kullanılmak suretiyle oluşturulan ‘seri üretim kararlar’ (cookie cutter decisions), her bir davanın biricikliği anlayışını göz ardı etmektedir. Bu durum, yargısal kararın muhatapları açısından bir ‘hak kaybı’ doğurma riskini de beraberinde getirmektedir.

Yargısal karar yazım süreçlerine ilişkin başlıca diğer sorun alanları ise ‘kelime kalabalığı; kararın muğlak ifadeler içermesi; kesinlik ve açıklıktan uzak ifade biçimi; metinsel örgüde organizasyon eksikliği; gösteriş ve mizah’ olarak sıralanabilir. Bu kapsamda karar yazımında karşılaşılan başlıca sorunlardan birisi, karar yazımında gereğinden fazla bilgi aktarmaya çalışmak ve konuyu ayrıntılı biçimde ele alma anlamına gelen kelime kalabalığıdır (wordiness). Bir diğer sorun alanı, kararların

kesin ve açık olmayan ifadelerle yazıya dökülmesidir. Ancak bazı kararlarda ‘adli yazarlar’ olarak nitelendirilen yargıçların kimi zaman basit ve anlaşılır bir karar yazma yeteneğinden yoksun oldukları gözlenmektedir.

Yargı pratiğinde karşılaşılan problematik alanlardan birisi de ‘adli intihal’ (judicial plagiarism) meselesidir. Özellikle Amerikan yargı sisteminde temel tartışma konularından birisini oluşturan ‘adli intihal’ meselesi, sonuçları itibariyle akademik yazında karşılaşılan etik ihlallerden farklılık arz etmektedir. Adli intihal, ‘hukukun üstünlüğü’ ve ‘yargının bağımsızlığı’ ilkelerine zarar vermenin yanı sıra, bir bütün olarak yargıya olan güveni de zedeleyici bir etik ihlal durumu yaratmaktadır. Nitekim bilerek veya özensiz biçimde başkalarının sözlerini ya da argümanlarını kendisine aitmiş gibi beyan eden bir yargıcın, vicdani kanaatine göre kendi kararını oluşturduğu ifade edilemez. Sonuçta bu mesleki etik ihlalin, kamuoyu nezdinde yargı kararlarına olan güveni ciddi biçimde erozyona uğratması kaçınılmazdır.

Yurttaşlar açısından bir insan hakkı olarak kabul edilen gerekçeli kararın, yargılama pratiğini rasyonelleştirici ve meşrulaştırıcı bir etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle yargısal karar yazımına ilişkin hem hukuk öğretimi hem de meslek öncesi eğitim düzeyinde özgün eğitim modüllerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu gereklilik doğrultusunda hukuk öğretimi müfredatlarına, ‘hukuki argümantasyondan karar yazım metodolojisine; hukuk mantığından retoriğe’ varıncaya kadar ‘adli yazım’ becerisini geliştirecek modüllerin dahil edilmesi icap etmektedir. Bu çerçevede yakın zaman önce kamuoyu ile paylaşılan ‘Danıştay Karar Yazım Rehberine’ benzer uygulama rehberlerinin, adli yargı mercilerini de kapsayacak biçimde yayımlanmasına yönelik çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

Bu noktada ilgili yargı mercileri tarafından ‘Karar Yazım Rehberlerinin’ oluşturulması, özgün bir karar sistematığının geliştirilebilmesi ve adli yazımın yetkinleştirilebilmesi adına hayati önemi sahiptir. Söz konusu yetkinliğin temini noktasında yargı mensuplarına ‘gerekçeli karar yazımına’ ilişkin meslek içi eğitim imkanlarının sürdürülebilir biçimde sunulması gerekmektedir. Böylelikle yargıçların hem ‘dil ve üslup’ hem de ‘anlam ve içerik’ olarak daha

yetkin biçimde kararları gerekçelendirerek metne dökmesi olanaklı hale gelecektir. Böylece ‘yaşayan hukukun’ dinamik göstergesi olarak gerekçelendirilmiş yargısal kararlar hem hukuk doktrini ve içtihat hukukunun hem de insan hakları temelinde genel hukuk sisteminin gelişimi noktasında yaşamsal ve yaratıcı bir rol üstlenecektir.

Sonuç olarak yargısal aklın meşruiyet ilkesi olarak gerekçelendirme ediminin yetkinlikle ifası noktasında geliştirilecek olan tüm bu eğitsel faaliyetler ve metodolojik çerçeveler büyük önem arz etmektedir. Ancak bütün bunların yanı sıra hem kurumsal kapasitenin geliştirilmesi hem de bireysel yetkinliğin artırılması noktasında esas dönüştürücü unsur ‘adli kültür’ oluşturmaktadır. Tüm kurucu öge ve özneleriyle yargı mesleğinin icra edildiği habitatı deyimleyen ‘adli kültürün’, ‘mesleğe yaraşırılık’ ile ‘ehliyet ve özen’ ilkeleri çerçevesinde geliştirilen bir yargısal habitus üretmesi önem arz etmektedir. İdeal anlamda içselleştirilmiş bir bilinç düzeyine ve geliştirilmiş bir davranış kuralına dönüşmesi beklenen bu habitus (özen kültürü), rafine bir kurum kültürünün inşasını olanaklı kılacaktır. Bütün yargısal iş ve işlemlerin icrasında tezahür etmesi beklenen söz konusu habitusun, yargı camiasına egemen olan bir kurumsal iklime dönüşmesi beklenmektedir. Bu noktada ‘adli kültürü’ yozlaştırıcı nitelikteki özensizlikleri dışlayacak olan bu kurumsal iklim, tüm yargısal iş ve işlemler açısından bir üst denetleyici ilkeyi oluşturacaktır.

HUKUK PROFESYONELLERİ İÇİN İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ PROGRAMI

HELP

Süleyman KAYNAR
Hâkim-Öğretim Görevlisi

Avrupa Konseyi; İkinci Dünya Savaşı'ndan büyük bir maddi ve manevi kayıpla çıkan Avrupa'da, halklar arasında uzlaşmayı sağlamak ve kıtada süregelen gerginlik ve çatışmanın yerine, ortak kurumlar, standartlar ve sözleşmelere dayalı güven ve işbirliği ortamı tesis etmek amacıyla kurulmuştur.

Avrupa Konseyini kuran Londra Antlaşması, 5 Mayıs 1949'da 10 Avrupa ülkesi tarafından imzalanmıştır. Avrupa Konseyinin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise, 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Türkiye Avrupa Konseyine kuruluşundan üç ay sonra, Ağustos 1949'da davet edilmiş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Halihazırda ülkemizin de dahil olduğu 47 ülke Avrupa Konseyi üyesidir. Avrupa Konseyinin Avrupa Birliği ile herhangi bir organik bağı yoktur. Buna rağmen sıklıkla Avrupa Konseyi Avrupa Birliğinin bir organı zannedilmektedir. Bunun bir sebebi de, Avrupa Birliğinin "Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi" adlı bir organının olmasıdır. Ülkemiz konsey üyesi olmakla birlikte Avrupa Birliği üyesi değil, üyelik adayı bir ülkedir.

İnsan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü savunmak amacıyla kurulmuş hükümetlerarası bir kuruluş olan Avrupa Konseyinin bütçesi, üye ülkelerin nüfus ve gayri safi milli hasıllarına göre hesaplanan katkılarından oluşmaktadır. Türkiye, Avrupa Konseyine her yıl ortalama 15 milyon Euro katkı payı ödemektedir.

Avrupa Konseyi; savunma dışında, hayatın hemen her alanını kapsayan konularda siyasi işbirliğinin

yanı sıra, norm oluşturma, bunları kodifiye etme ve denetleme olmak üzere, her aşamada, üye ülkeler arasında çeşitli düzlemlerde işbirliği öngören kapsamlı bir yapılanmaya sahiptir.

Konsey, hükümetlerarası kanat, parlamenter kanat ve yerel yönetim kanadı dışında, 200'ü aşkın sözleşme ile bir sözleşmeler sistemini de içerir. Bu sözleşmelerden en önemlisi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'dir. Çünkü sözleşmenin onaylanması Avrupa Konseyi üyeliği için ön şarttır ve tüm yeni üyelerin buna uyması beklenir. AİHS'nin uygulanması ve uyarlanması, kararları Avrupa Konseyine üye devletler için bağlayıcı olan Strasbourg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından denetlenmektedir.

HELP (Human Rights Education for Legal Professionals)

İngilizcenin en yaygın bilinen kelimelerinden olan "yardım etmek" anlamına gelen HELP, aslında bu anlamından ziyade ülkemizin de kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyinin "Hukukçular İçin İnsan

Hakları Eğitimi Programı’nın kısaltılmış adıdır. Açılımı bu anlama gelen **“Human Rights Education for Legal Professionals”**’in baş harflerinden oluşmaktadır.

HELP Programı; Avrupa Konseyinin, hukukçuların (temel olarak hâkimler, savcılar ve avukatların) ve ilgili olduğu oranda diğer meslek gruplarının Avrupa insan hakları standartları konusundaki temel eğitim platformudur. HELP’in amacı, öncelikli olarak hukuk uzmanlarını Avrupa insan hakları koruma sistemi ile tanıştırmaktır. Ulusal insan hakları kurumları, sivil toplum kuruluşları, üniversite öğrencileri vb. dahil olmak üzere, kamu otoriteleri de HELP eğitim sisteminden yararlanabilir.

HELP Programı; Covid-19 pandemisi sürecinde önemi daha da çok anlaşılan bir uzaktan eğitim platformudur ve kullanımı ücretsizdir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiyesi 4 (2004), 2010 Interlaken Deklarasyonu, 2012 Brighton Deklarasyonu ve 2014 Brüksel Deklarasyonu doğrultusunda, Avrupa Konseyine üye ülkelerin AİHS’i ulusal düzeyde uygulamalarını desteklemek gayesi ile başlatılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hakkında HELP Programı altında geliştirilen ve derlenen çok çeşitli eğitim kaynakları elektronik ortamda bulunmaktadır ve yararlanıcı ülkelerin ulusal dillerine çevrilmiştir.

Strasbourg Mahkemesi olarak da adlandırılan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hızlı ve kapsamlı bir şekilde gelişen içtihatlarını hukuk uygulamacılarının takip etmeleri gerçekten zor olmaktadır. HELP Programı, kolayca erişilebilen güncellemeler sayesinde AİHM içtihatlarındaki değişim ve gelişmelerin de kolayca takip edilebileceği bir eğitim platformudur.

Hakimler Savcılar Kurulu’nun Birinci Sınıfa Ayrılan ve Birinci Sınıf Olan Hâkim ve Savcıların Çalışmalarının Değerlendirilmesi Esaslarına İlişkin İlke

Kararı’nın “Yükselme Esasları” başlıklı 6. maddesine 15.01.2020 günlü resmi gazetede yayınlanarak eklenen fıkra ile; hakim ve Cumhuriyet savcılarının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesince yapılan incelemelerde ihlal kararına sebebiyet verip vermedikleri, neden oldukları ihlalin niteliği ve ağırlığı ile ilgililerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa ile teminat altına alınan hakların korunması konusundaki gayretlerinin göz önünde bulundurulacağı kriteri getirilmiştir. Bu kriter sonrası HELP uzaktan eğitim platformunun kullanımının hukukçular arasında daha da yaygınlaşması beklenmektedir.

HELP EĞİTİMİNE NASIL BAŞLAYABİLİRİM?

Bu eğitim platformundan yararlanmak için, ilk adım olarak web sitesi üzerinden bir hesap açılması zorunludur. <http://help.elearning.ext.coe.int/> uzantısından HELP ana sayfasına girilerek, “Giriş/Log in” sekmesi tıklandıktan sonra “Yeni hesap oluştur/Create new account” sekmesi tıklanarak açılan saydaki istenilen bilgiler girilip, kullanıcı adı ve şifre belirlenerek bir HELP hesabı açılması gerekmektedir.

Bu işlemin ardından hesabınızın aktif olarak kullanılabilmesi için, sitem tarafından mail adresinize gelen e-postadaki linke tıklamanız gerekmektedir. Linki tıkladığınızda sistemde bir kullanıcı sayfası açtığınız gibi, artık sayfanıza da girmiş olacaksınız.

Ana sayfada, “Kurslarım/My courses” sekmesi, HELP kullanıcısının aldığı veya katıldığı dersleri gördüğü ekrandır. Yeni kayıt olup bu sekmeye tıkladığınızda herhangi bir kursa kayıt olmadığınız uyarısı ile karşılaşabilirsiniz. Ancak sistemden bir eğitimi seçip başladığınızda veya sertifikalı bir eğitici tarafından organize edilen bir eğitime bu eğitici tarafından atandığınızda “Kurslarım” bölümünüzde ilgili eğitimi görebilirsiniz.

HELP EĞİTİMİ

İki türlü, HELP eğitimi vardır. Birincisi; HELP platformunda hesabı olan tüm kullanıcıların erişimine açıktır ve ana sayfadaki “Home” bölümünden bu eğitimlere ulaşılabilir.

Hali hazırda sistemde 9’u Türkçe adaptasyonu ve çevirisi yapılan 40 adet eğitim, kullanıcıların kullanımına açıktır. Her bir eğitim değişik dil seçenekleri ile sunulmuş ve eğitimlerin altında bu dil seçenekleri belirtilmiştir. Bu seçenekler tıklanarak eğitim başlatıldığında kullanıcı kendi sayfasında “Kurslarım/My courses” bölümünde bu eğitimi görebilecek, arzu ettiği zaman diliminde bu eğitimi alabilecektir.

Eğitim alınırken eğitimin tamamının tek seferde bitirilmesi gerekmemektedir. Kullanıcı kaldığı yerden eğitime devam edebilecektir. Zaman ve mekândan bağımsız olarak internet bağlantısının olduğu her yerde bu eğitim alınabilir.

Sistemdeki bazı kursların Türkçe’ye çevrilmesi çalışmaları, Türkiye Adalet Akademisi ile Avrupa Konseyi ortak projelerinde devam etmektedir.

Türkçeye adaptasyonu ve çevirisi yapılan kurslar şunlardır; Admissibility Criteria (Kabul Edilebilirlik Kriterleri), Asylum and Human Rights (İltica ve İnsan Hakları), Combating Trafficking in Human Beings (İnsan Ticaretiyle Mücadele), Data Protection and Privacy Rights (Kişisel Verilerin Korunması ve Özel Hayatın Gizliliği), Freedom of Expression (İfade Özgürlüğü), Introduction to the ECHR and the ECtHR (AİHS VE AİHM’E Giriş), Refugee and Migrant Children (Mülteci ve Göçmen Çocuklar), Right to Liberty and Security (Özgürlük ve Güvenlik Hakkı) ile Violence Against Women and Domestic Violence (Kadına Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Ön-

lenmesi). Bu kurslar, aynı zamanda Türkçe dışında, çeşitli dil seçenekleriyle de sunulmaktadır.

İkincisi ise; sertifikalı ulusal eğitimciler tarafından organize edilen, yönetilen ve içerikleri belirlenen eğitimlerdir.

Bu eğitim sayfaları, HELP birimi ile sertifikalı ulusal eğitimciler tarafından açılmakta, içeriklerine HELP ana eğitimlerinin yanı sıra ulusal adaptasyon kapsamında metinler, içtihatlar, linkler, videolar ve/veya belgeler eklenebilmektedir.

Bu eğitimler, lokal eğitimlerdir ve ancak sertifikalı ulusal eğitimciler tarafından sisteme dahil olan kullanıcıların sayfalarında görülmektedir.

Eğiticiler bu eğitim içeriğini, süresini, sürecini vs. organize edebilirler. Örneğin; eğitimin tamamlanmasını belli bir zaman dilimine hasredebilir, yine eğitim içindeki bazı bölümlerin de belirlenen zaman dilimlerinde tamamlanmasını şart koşabilirler.

Ayrıca bu kapsamda eğitim içinde sınav düzenleyip düzenlememek de eğiticinin tasarrufundadır. Eğitici, bu eğitimlerde kursiyerlerin aktivitelerini takip edebilir, raporlayabilir sistem üzerinden soru, öneri ve görüşlerini görebilir.

Türkiye Adalet Akademisi, 2019 yılından bu yana 3 eğitimcisi ile bu alanda hâkim ve Cumhuriyet savcısı adayları ile hâkim ve Cumhuriyet savcılarını eğitimler düzenlemektedir.

Bu eğitimlerle HELP sitemindeki kullanıcı sayısı açısından, Türkiye Avrupa ikinciliğine yükselmiştir.

Son olarak; bir kendiliğinden öğrenme yöntemi olan HELP eğitimleri sayesinde hâkim ve savcılar ile hâkim ve Cumhuriyet savcısı adayları ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirme imkânı bulabilirler.

BOŞANMA SÜRECİNDE VE SONRASINDA KADINLARIN YAŞADIĞI GÜÇLÜKLER

Esmâ AVAN
Sosyal Çalışmacı

TOPLUM

Evlilik birlikteliği içerisinde hem erkekler, hem de kadınlar boşanmaya neden olabilecek birçok probleme maruz kalmış olsalar da, boşanma sürecinde kadınlar erkeklere nazaran daha zorlayıcı birtakım psiko-sosyal sorunlarla başa çıkmak zorunda klabilmektedirler. Bu sorunların doğrudan kadının toplumsal konumuyla ilgili olduğu bilinmektedir.

Her ne kadar Türkiye’de kadınlar hukukî olarak pek çok haklarına son dönemlerde kavuşmuşlarsa da, bu hakların kullanımıyla ilgili toplumsal mekanizmaların aynı ölçüde teşvik edici olduğunu söylemek zordur. Bu durumla ilintili olarak kötü giden bir evliliğin sonlandırılmasında kadınlar, erkeklere oranla daha fazla ve farklı sorunlar yaşayabilmektedir. Boşanmak için mahkemeye başvuran kadın, gerek eşi gerekse de kendi ailesi ve sosyal çevresi tarafından cebir ve baskı ile engellenmeye ya da tekrar eşi ile bir araya getirilmeye zorlanmaktadır. Bu durum eğitim seviyesi yüksek, ekonomik bağımsızlığı olan kadınlarda daha az rastlanılan bir durum iken, haklarının farkında olmayan, ekonomik yeterlilikten yoksun kadınlar evlilikleri boyunca eşinden ya da onun ailesinden aşağılayıcı, örselleyici birçok tavır ve davranışa maruz kalmasına rağmen, çevresinden alacağı olumsuz tepkilerden çekindikleri ve boşanma neticesinde karşılaşabilecekleri sorunlarla baş edemeyeceklerini düşündükleri için boşanmayı göze alamamakta, huzursuz aile ortamında yaşamaya devam etmeyi tercih edebilmektedir.

Ekonomik gücü ve yeterliliği olmayan kadın, boşanma aşamasında yaşanacak güçlüklerden daha fazla etkileneceği için, ekonomik durumunu her yönden değerlendirerek hareket etmelidir. Aksi takdirde ailesine bağımlı kalan kadın, çoğu zaman evlilik içerisinde yaşadığı birçok sorunu ailesiyle de yaşamaktadır. Hatta çocuklarıyla birlikte döndüğü “baba ocağında” kendisini ekonomik yük olarak gören kadın, tekrar eşinin yanına dönerek boşanmaktan vazgeçmekte ya da ekonomik bağımsızlığını alıncaya kadar boşanma fikrini ertelemektedir.

Aile birlikteliğinin korunması maksadıyla kadın ve erkeğe Medeni Kanun ile birlikte birçok eşit haklar verilmiştir. Çiftlerin boşanma konusunda da bazı eşit haklara sahip olmalarına rağmen, uygulamada bu haklardan genellikle erkeklerin yararlanabildiği görülmektedir. Açılan boşanma davalarında sadece kadının boşanmayı istemesi durumunda, erkeklerin kadını maruz bıraktığı şiddet, baskı ve tehditler aile içerisinde sokağa taşarak topluma yansımaktadır. Yaşanabilecek olası olaylardan ve

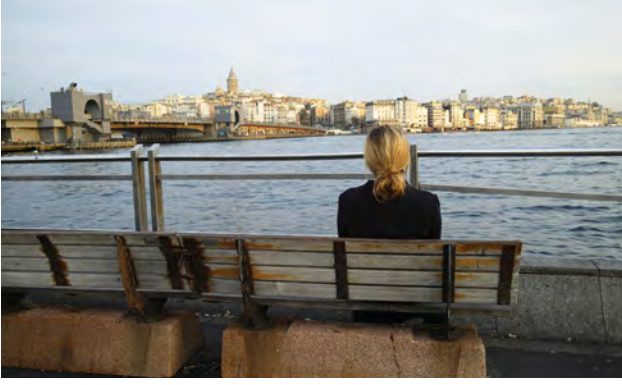

sorunlardan kendisi, ailesi ve çocukları için korkan ve çekinen kadın, boşanma talebinden vazgeçmeyle davayı sonlandırabilmektedir. Bu nedenle, gerçekleşecek boşanma davasında “koca”nın boşanmayı isteyip istememesi, ayrılığı kabullenip kabullenmemesi, kadının Medeni Kanun ile elde ettiği boşanma hakkını kullanmasını etkileyen belirleyicilerden olup, çoğu zaman bu hakkı elinden dahi alınabilmektedir (İlkkaracan, 1998: 185-186).

Medeni Kanun bunun dışında kadına resmi nikâh ve tek eşli evlilik gibi üzerinde uzun süre durulan bir yenilik getirmesine rağmen günümüzde halen her beş kadından birinin dini nikah ile evlilik birlikteliğini sürdürdüğü, bu durumun da beraberinde Medeni Kanun’un kadınlara sunduğu eşten miras, boşanma, velayet ve nafaka gibi aileye ilişkin haklarından yararlanamamasına sebebiyet verdiği acı bir gerçektir.

Boşanma, ülkemizde kadınlar açısından farklı boyutlarda sonuçlar doğurmaktadır. Toplumun bazı kesimlerinde boşanmanın namus cinayetleriyle sonuçlandığı görülmektedir.

Namus cinayetleri, bir şiddet biçimi olarak toplumun belirli kesiminde benimsenmiş olan değer sisteminden ve kültüründen doğmaktadır. Kadın, namus cinayetlerinin yaşandığı coğrafyalarda cinsel saflığını kutsallık anlayışı çerçevesinde korumalı ve sahip çıkmalıdır, bunun aksi bir durum kabul görmemektedir. Bu anlayışta erkek de, kadının cinselliğine ilişkin söz konusu kutsallığı korumakla sorumlu görülmektedir. Erkekler namus sorumluluğunu üstlendikleri kadınları (eşi, kızı, kız kardeşi veya yakın akrabası) koruyup kollamak, sahip çıkmak mecburiyetini ve baskısını hissetmektedir. Bu duygu ve düşünce ile büyüyen ve yetişen erkeklerle evli olan kadınların, eşlerinden boşanmak istediğinde aşırı bir tepki ve saldırganlıkla karşı karşıya kalmaları ve sonu ölümlerle biten cinayetlere kurban gitmeleri kaçınılmazdır (İlkkaracan, 1998: 186).

Boşanma sürecindeki çoğu kadın için sorunlar, kadının boşanma kararını verdiği andan itibaren başlayarak gerek ekonomik, gerek toplumsal sorunlarla beraber yaşadığı ölüm endişesiyle devam etmektedir. Ancak buna rağmen, toplumsal normlar, bu süreçte dahi kadının sağlıklı bir şekilde davranmasını ve süreci başarıyla yönetmesini beklemektedir.

Boşanmanın kadınlar üzerindeki etkileri karı-kocanın bu kararı alış şekline, mahkeme sürecindeki olaylara, müşterek çocukların olup olmamasına, velayet çekişmesine, çevrenin bu olaya bakış açısına, boşanma sonrası kadının ekonomik ve sosyal durumuna bağlı olarak farklılaşabilmektedir (Oğurtan, 2011: 41). Yani, kadının kendisi dışındaki toplumsal nedenler onun boşanma sürecinde yaşayacaklarını erkeğe göre daha fazla belirlemektedir. Bu, kadınların sadece toplumsal nedenlerle sorun yaşadığı anlamına gelmemektedir. Söz konusu süreçte toplumsal nedenler kadar, bireysel nedenler de etkili olabilmektedir. Örneğin, boşanma sürecindeki kadının eğitimi, öz değer ve öz güveni, sosyal güvencesi, çevre desteği boşanma sonrası hayatını etkileyecektir. Bu değişkenlere bağlı olarak boşanma bazen bir kurtuluş, bazen intihar sebebi veya psiko-somatik hastalıkların başlangıç sebebi olabilmektedir. Boşanmaların yaygın olduğu toplumlarda kadınların intihar oranı erkeklerden daha azken, boşanmaların yasak olduğu toplumlarda kadınların intihar oranının daha fazla oluşu, bu noktada ilginç bir bulgu olarak değerlendirilebilir (Oğurtan, 2011: 41).

Türkiye’de kadının boşanmasına ilişkin bazı görüş ve düşünceler değerlendirildiğinde kadınlar üzerindeki toplumsal baskı diğer gruplardan daha fazla hissedilmektedir. Ayrıca ülkemizde geleneksel değerlerle de ilişkili olarak, kadınların öğrenim düzeyi ve sosyal statüsü erkeklere nazaran daha düşük kalmaktadır. Evli kadınların büyük bir bölümü ekonomik yönden eşine bağımlı bir şekilde evliliğini sürdürmektedir. Evlilik sürecinde, evi dışında herhangi bir işte çalışmayan ve eşinin kazancını paylaşan kadın boşandıktan sonra ciddi bir ekono-

mik kriz yaşamaktadır. Bu nedenle de boşandıktan sonra yaşanan ekonomik sıkıntı, kadın açısından yaşanan sorunların başında gelmektedir

Boşandıktan sonra yaşanan diğer bir sorun ise; toplumun boşanmaya ve boşanmış kadına bakışı ile ilgilidir. Özellikle baba evine sığınmak zorunda kalan kadın, hem ailesinden hem de çevresinden gelen baskıyla mücadele etmek zorunda kalabilmektedir. Buna iş bulma telaşı ve eğer varsa çocukların sorumluluğu da yüklenirse, kadında karamsarlık, kendine ve eşine kızma, bedensel yakınmalarla birlikte ortaya çıkacak psiko-somatik rahatsızlıkların görülebileceği belirtilmiştir (Uğur, 2014: 299).

Kadınlar genel itibariyle boşanmadan sonra nasıl güçlüklerle karşılaşılıyorlar?

Ailesiyle İletişim Sorunları (Bir Arada Yaşadığı Kendi Ailesi İle): Evlenmek suretiyle ailesinden ayrı bir yaşam formu belirleyerek kendi düzenini kurarak, evliliğin kendisine getirdiği toplumsal statü ile toplumda belirli bir yer edinen ve benimsenen her kadın, bir takım nedenlerden ötürü boşanmadan sonra kendi ailesiyle bir arada yaşamak zorunda kalabilmektedir. Bu durum ise kadının, aile bireyleri arasında karşılıklı kabul sorununu ve iletişim sorununu beraberinde getirmektedir.

Boşandığı Eşiyle İletişim Sorunları: Kadının boşandığı eşiyle çocukların eğitimi, sağlığı ve çeşitli etkinlikleri gibi önem arz eden konularda dahi iletişime geçmesi toplum tarafından farklı algılanabileceği için eski eş ile iletişim sorunları yaşanabilmektedir. Böyle durumlarda genellikle çocuklar köprü olarak kullanılmakta, bu durum da çocukların ebeveynler arasında yaşanan sorunlara ve olaylara gereğinden fazla tanıklık etmeleriyle sonuçlanabilmektedir.

Müşterek Çocuklarla İlgili İletişim ve Eğitim Sorunları: Boşanmadan sonra çocukların yaşadığı travma hiçe sayılarak, ebeveynleri de dahil olmak üzere akrabaları, sosyal çevreleri çocuklardan hayatlarının hiç bir döneminde olmadıkları kadar olgun davranmalarını bekleyebilmektedir. Özellikle boşanan kadının, ekonomik olarak çevresinin yardımına muhtaç olduğu durumlarda yaşananlar daha da içler acısı olabilmektedir. Kimi zaman çocuklar pazarlık unsuru olarak kullanılabilir. Çünkü çoğu zaman aile mahkemelerinin çocuklar için takdir ettiği nafaka, kadınların birçok ihtiyacını karşılamazken babanın nafaka verip sorumluluktan kurtulduğuna inanması, sorunu daha da alevlendirmektedir (Can ve Aksu, 2016: 895).

Şahsi ve Yasal Hakkını Koruyamama: Evlilik sürecinde eşi tarafından baskılanan ve örselenen kadın, boşandıktan sonra da ailesi tarafından aynı muameleye tâbi tutulabilmekte, bu kadının gerek ba-

basına, gerekse de erkek kardeşine karşı yasal hak ve hürriyetini koruma ihtimali düşük kalabilmektedir. Evliliğinde yaşadığı sorunlarla eşdeğer tavır ve davranışlara boşandıktan sonra kendi ailesinde maruz kalan kadın, bu sorunla başa çıkamadığı için, tercih etmediği halde eski eşi ile yeniden evlenmeye mecbur kalabilmektedir.

Özgürlük Sınırını Belirleyememe: Boşanma sonrasında kişilerin hayatlarını özgürce yapılandırma ve şekillendirme hakkı kapsamında yeniden aile kurma, bağımsız bir şekilde eş seçebilme hakkı varken, kadının bu hakkını kullanma tasarrufu başkasına devredilebilmekte, hatta bu haklarını tasarruf etme düşüncesi bile elinden alınabilmektedir.

Sağlık Problemleri: Boşanan kadınlarda dengesiz beslenme, erken menopoz sonucu obezite ve ona bağlı hastalıklar görülebilmektedir. Stresle beraber başvurulan zararlı alışkanlıklar (sigara, alkol, ilaç) hipertansiyon, kalp-damar hastalıkları, kanser, erken ölüm riskini arttırmaktadır. Öyle ki, boşanmış kadınlarda stres ve ekonomik yetersizliklere bağlı olarak gerçekleşen erken ölüm oranının evlilere oranla daha fazla olduğunu ortaya koyan araştırma sonuçlarından söz edilmektedir.

Psiko-Somatik Rahatsızlıklar: Boşanan kadınlarda benlik algısı, öz değer duygusu ve öz güven kaybına ilişkin ortaya çıkan ülser, migren, miyalji vb. hastalıklar görülebilmektedir. Bunun yanı sıra değersizlik, yalnızlık, çaresizlik, kendine ve çocuğuna karşı suçluluk, kendini boşlukta hissetme, güvensizlik gibi duygu durumları nedeniyle intihar eğiliminin artması gibi rahatsızlıklar boşanan kadınlarda sıklıkla görülebilmektedir.

Ekonomik Sorunlar: Çoğu kadının ekonomik bağımsızlığının olmaması, iş bulup çalışmak istediğinde de çocukların bakım ve sorumluluğu konusunda ihtiyaç duyduğu sosyal desteği bulmada karşılaştığı güçlükler durumun zorluğunu arttırmaktadır.

Toplumda Yeniden Yer Bulma ve Statü Kazanma Çabaları: Boşanan kadın yaşadığı travmadan ve yaşadığı değer kaybından kurtulmak için farklı çabalar içine girebilmektedir. Bu çabaların başında yeni bir

iş, yeni bir sosyal çevre, yeniden tasarlanmış bir yaşam tarzı gelmektedir. Böylece boşanan kadın, toplumda tekrar var olmaya ve yer bulmaya çalışacaktır. Bu konudaki yetersizlikler veya başarısızlıklar ise farklı sorunların yaşanmasına neden olabilecektir.

Tekrar Evlilik Yapma Sorunu: Boşandıktan sonra tekrar evlenmek hukuki açıdan bir engel olmasa bile toplumsal nedenlerden dolayı kadın için zor olabilir, hatta ikinci evlilik içinden çıkılmaz bir hal alabilir. Bunun en yaygın nedeni, çoğu zaman, kadın üzerinde söz sahibi olduğunu düşünen baba, müşterek çocuklar ya da eski eşin müdahalesi olabilir. Bu müdahaleler ikinci evlilik sürecini daha başlangıçta başarısızlığa sürükleyebilir ya da kadın aynı nedenlerden dolayı ikinci evliliğe cesaret edemeyebilir.

Psikolojik Destek İhtiyacının Giderilememesi Sorunu: Aslında, yukarıda belirtilen her bir sorun boşanma sürecindeki kadının psikolojik destek alma ihtiyacı içinde olabileceğini ortaya koymasına karşın kişisel, ailevi, ekonomik ve sosyal birçok problem psikolojik destek alabilmenin önüne ket vurabilmektedir (Can ve Aksu, 2016: 895).

Dolayısıyla yeni bir düzen kurup doğabilecek sorunlarla başa çıkılması, parçalanmış aile düzenine uyum sağlanması yönleriyle boşanma olgusunun kadın açısından erkeğe göre daha örseleyici ve zaman alıcı olarak değerlendirilmesi mümkündür.

KAYNAKLAR

- Aybey, Salih, *Boşanma Sorunlarında Dini Danışmanlık ve Rehberlik: Diyanet İşleri Başkanlığı Örneği*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 15, no. 69 (Sonbahar 2016).
- Can, Yücel, ve Nazlı Buket Aksu, *Boşanma Süresinde ve Sonrasında Kadın*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 15, no. 58 (Yaz 2016).
- Ersöz, Aysel, *Türkiye’de Boşanma Olgusu ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme*, Istanbul Journal of Sociological Studies 0, no. 43 (2011).
- Eşkinat, Rana, *Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet (Boşanmış Kadınlara Yönelik Araştırma)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, no. 37 (Temmuz 2013).
- İlkkaracan, Pınar, *Doğu Anadolu’da Kadın ve Aile*, 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1998.
- Oğurtan, Semin Güler. *Boşandım Diyemedim*. 1 cilt. Konya: Çizgi Yayınevi, 2011.

UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA SUÇUNDA SORUŞTURMA İŞLEMLERİ

İbrahim ALTINOK
Hâkim-Öğretim Görevlisi

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin nelerden ibaret olduğuna ilişkin mevzuatımızda doğrudan yapılmış herhangi bir tanım bulunmamaktadır. Bunun nedeni uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin her geçen gün yeni türevlerinin ortaya çıkması gösterilebilir.

Hukukumuzda uyuşturucu veya uyarıcı madde tanımı bulunmamakla birlikte; 5237 sayılı TCK'nın 188/4. maddesinde, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun'da, 3298 sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun'da, uyuşturucu maddelere dair 1961 sayılı Tek Sözleşmesi'nin 1 ve 2 numaralı cetvellerinde, 2313 ve 3298 sayılı kanunların verdiği yetki uyarınca çıkarılan Bakanlar Kurulu kararlarında sayılan maddeler uyuşturucu veya uyarıcı maddelerdir.

5237 sayılı TCK'nın 191. maddesinde kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suç olarak tanımlanmıştır. Kişinin uyuşturucu veya uyarıcı bir maddeyi kullanması, kullanmak için satın alması, buldurması ve kabul etmesi durumunda anılan suç oluşacaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kanunun 191. maddesi kapsamı dışında her türlü bulundurulması, kabul edilmesi, satın alınması, verilmesi, TCK'nın 188/3. maddesinde düzenlenen uyuşturucu madde ticareti suçunu oluşturacaktır. Bu minvalde mağdurun meyve suyuna uyuşturucu madde koyan kişinin eyleminin ve uyuşturucu maddeyi buldurma amacının TCK'nın 188/3. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekecektir.^[1]

TCK'nın 191. maddesinde düzenlenen suçun delillendirilmesi iki şekilde mümkün olacaktır. Şüpheliden kullanım amacı ile bulundurduğu sabit olan uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçmiş olması ya da şüpheliden ele geçen bir madde olmaması durumunda uyuşturucu madde kullandığının tıbben tespit edilmesi gerekmektedir.

Birinci durumda suç soruşturmasına konu şüpheliden uyuşturucu veya uyarıcı madde olarak kabul edilen (eroin, kokain, kodain, morfin, metamfetamin, amfetamin, sentetik kannabinoid 5F-ADB gibi) maddenin ele geçirilmiş olması ve bu maddenin kullanım amacı ile bulundurduğunun sabit olması gerekmektedir.

Ele geçen madde/maddelerin kullanım amacı dışında bulundurduğuna dair delillerin bulunması halinde suç soruşturmasının TCK'nın 188/3. maddesi doğrultusunda yürütülmesi isabetli olacaktır.

Ele geçen madde/maddelerin hem ticari amaçla bulundurulduğu, hem de kullanmak için bulundurulduğunu kabul etmek doğru olmayacaktır. Başka bir söylemle aynı maddeyi hem uyuşturucu madde ticareti suçunun (TCK, md. 188/3) hem de kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmamak suçunun (TCK, md. 191) delili olarak kullanmak isabetli olmayacaktır.

Bu minvalde uyuşturucu madde ticareti suçundan yürütülen soruşturmada, şüphelinin suça konu ele geçen uyuşturucu maddeleri kullandığını ve kullanmak için bulundurduğunu beyan etmesi durumunda, şüpheli hakkında TCK'nın 191. maddesinden de soruşturma yürütülmeli, ancak bu suçun delillendirilmesi şüphelinin vücudundan 5271 sayılı CMK'nın 75. maddesindeki usullere göre örnek alınarak yapılmalıdır. Ayrıca bu durumda soruşturma dosyasının TCK'nın 191/1. maddesinde düzenlenen suç yönünden tefrik edilerek ayrı ayrı yürütülmesi de isabetli olacaktır.

Maddenin kullanım amacı ile bulundurulduğunu takdir ederken ele geçen maddelerin tür ve miktarı, çeşitliliği, paketlenme şekilleri, yakalanma şekli, şüpheli hakkında uyuşturucu madde ticareti yaptığına dair somut ihbar ve istihbari bilgilerin bulunup bulunmadığı, kendisinden uyuşturucu madde satın aldığı beyan eden ve şüpheliyi teşhis eden kişilerin bulunup bulunmadığı, şüphelinin kullanımındaki cep telefonunda CMK'nın 134. maddesindeki usullere uygun şekilde yapılacak incelemelerde ticari amaçla bulundurduğuna dair resim, paylaşım ve mesajlarının olup olmadığı, yine şüpheliden ele geçen uyuşturucu maddelerin nerde bulunduğu, uyuşturucu maddeler ile birlikte uyuşturucu madde ticareti suçuna şüphe doğuracak ve bu suça yönelik delil olabilecek hassas terazi, paketlenme malzemeleri gibi eşyaların ele geçip geçmediği gibi çok yönlü değerlendirme yapılması gerekmektedir. Yapılacak tüm değerlendirmeler sonrasında uyuşturucu maddenin kullanım amacı ile bulundurduğu kanaatine varılması gerekmektedir.

Uyuşturucu maddelerin maddi bir menfaat karşılığı başkalarına verilmesi, satılması TCK'nın 188/3. maddesindeki suçu oluşturacağı gibi, herhangi bir maddi menfaat olmaksızın uyuşturucu maddenin başka bir kişiye verilmesi durumunda da aynı suç oluşacaktır. Ancak kullanmak için bulunduran uyuşturucu maddenin başkalarına ikram edilmek suretiyle, ikramda bulunulan kişilerle birlikte kullanılması durumunda, suç TCK'nın 191. maddesi kapsamında olacaktır.^[2]

Gerekli araştırma ve değerlendirmeler yapıldıktan sonra şüpheliden ele geçen maddenin kullanım amacıyla bulundurduğunun anlaşılması halinde, şüpheli hakkında TCK'nın 191. maddesindeki düzenlemelere göre işlem tesis edilecektir.

Şüpheliden ele geçen uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunmamakla birlikte ihbar, şikâyet, beyan vb. şekilde uyuşturucu madde kullandığına dair şüphelerin bulunması durumunda, şüpheliden uyuşturucu veya uyarıcı madde ele geçmemesi nedeniyle uyuşturucu madde kullandığının tıbben tespit edilmesi gerekmektedir. Şüphelinin uyuşturucu madde kullandığını kabul etmesi, bu yönde beyan vermesi önemli değildir. Mutlak suretle bu kullanımın tıbben tespit edilmesi gerekmektedir. Bu durumda şüphelinin vücudundan CMK'nın 75. maddesindeki usul çerçevesince biyolojik örnekler (kan, idrar, saç, tırnak ve tükürük gibi) alınarak, alınan örnekler üzerinde analiz yaptırılması gerekmektedir.

Şüphelinin vücudundan alınan biyolojik örneklerde uyuşturucu veya uyarıcı maddeye rastlanması halinde şüphelinin uyuşturucu madde kullandığı tıbben tespit edilmiş olacaktır. Aksi durumda şüpheliden ele geçen bir madde bulunmadığı ve uyuşturucu madde kullandığı tıbben de tespit edilemediği gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermek gerekecektir.^[3]

TCK'nın 191/10. maddesi uyarınca; fiilin okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. Suçun maddede sayılan yerlere yakınlığının mutlak ulaşım yolları olan yürüme ya da araç ile tespit edilmesi gerekecektir. Kuş uçuşu ya da harita üzerinden işaretlenmek suretiyle yapılan tespitler verilecek mahkûmiyet kararı için yeterli olmayacaktır. Bu durumun tespiti için gerektiğinde yargılamayı yürüten mahkemece keşif yapılmalıdır.

TCK'nın 191. maddesi uyarınca ilk kez bu suç nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişi hakkında CMK'nın 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verileceği düzenlenmiştir. TCK'nın 191. maddesi kapsamında şüpheli hakkında soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı yukarıda belirtilen şekillerde delillendirmesini tamamladıktan sonra eylemin ilk eylem olduğunu tespit etmesi, yani daha önce bu suçtan verilmiş bir kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı bulunmadığını görmesi durumunda TCK'nın 191/2. maddesi uyarınca 5 yıl süre ile kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verecektir. Fiili işlediği sırada 18 yaşından küçük olan suça sürüklenen çocuklar hakkındaki erteleme süresi ise 3 yıldır.^[4]

Verilecek kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında TCK'nın 191/3. maddesi uyarınca asgari 1 yıl süre ile denetimli serbestlik tedbirine hükmedilecektir. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Bununla birlikte gerek görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içerisinde şüphelinin tedaviye tabi tutulmasına da karar verilebilecektir.

TCK'nın 191/2. maddesi uyarınca, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde hakkında kamu davası açılacağı erteleme kararında belirtilmek suretiyle şüphelinin uyarılması gerekmektedir.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesinin 5 yıllık erteleme süresi, kararın şüpheliye tebliği ile başlayacaktır. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararının mutlak suretle şüpheliye tebliğ edilmesi gerekmektedir. Karar itiraz kanun yoluna tabi olup, karara karşı şüpheli ve/veya varsa müdafii kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde Sulh Ceza Hâkimliğine itirazda bulunabilirler. Süresi içeri-

sinde itiraz edilmeyen veya itiraz üzerine itirazın Sulh Ceza Hâkimliğince reddedilmesi halinde karar kesinleşmiş olacaktır. Verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında mutlak suretle bu karara karşı başvurulacak kanun yolu, mercii ve başvuru süresinin de belirtilmesi gerekmektedir.

TCK'nın 191/4. maddesi uyarınca, hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilen kişinin 5 yıllık erteleme süresi içerisinde kendisine yüklenen yükümlülüklerle ve uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi, tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması halinde hakkında verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı kaldırılarak iddianame düzenlenecektir. Bunun dışında başka bir suç işleminin kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararına bir etkisi bulunmamaktadır. (Örneğin; uyuşturucu madde ticareti, hırsızlık, dolandırıcılık vb.)

TCK'nın 191/5. maddesi uyarınca; erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu madde kullanması, ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılamaz.

Hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilen şüphelinin bu karar kesinleştikten sonra 5 yıllık erteleme süresi içerisinde tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması halinde bu eylemi ayrı bir suç olmayıp verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararının ihlalini oluşturmaktadır. Bu durumda ikinci eylemin soruşturması ve delillendirmesi yukarıda anlatıldığı şekilde tamamlandıktan sonra kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilen dosya üzerinde dosyalar birleştirilerek kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı ihlal nedeniyle kaldırılmalı ve akabinde bu iki eylem yönüyle tek suç olarak yargılamayı yapmakla görevli Asliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmalıdır. Düzenlenecek iddianamede suç tarihi kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararına konu eylemin, yani ilk eylemin tarihi olacaktır. Zira ikinci eylem suç olmayıp erteleme kararının ihlali niteliğindedir.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı ile birlikte asgari 1 yıllık süre ile denetimli serbestlik uygulanacak ve gerek görülmesi halinde tedaviye hükmedilecektir. Denetimli serbestlik müdürlüğü şüpheli hakkında denetimli serbestlik dosyası açacak ve şüpheliyi çağrı kâğıdı ile çağırarak belirlenen denetim planını tebliğ edecektir. İşte şüphelinin

burada belirlenen yükümlülüklerle uymamakta ısrar etmesi de TCK'nın 191/4-a. maddesi kapsamında ihlal olarak kabul edilecek ve hakkında erteleme kararı kaldırılarak kamu davası açılacaktır.

Bu şekilde kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı kaldırılarak hakkında iddianame düzenlenen kişinin iddianame tarihinden sonra yeniden kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması durumunda artık bu eylem ayrı bir suç olup delillendirmeyi mütakiben münferiden iddianame tanzimi gerekecektir.

Şayet ihlalden ötürü kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı kaldırılarak, açılan kamu davası sonucu yargılamayı yapan mahkemece durma kararı verilmiş ise, durma kararı sonrası tespit edilen ilk eylem ayrı bir suç olmayıp durma kararının ihlalini oluşturacağından, durma kararı veren mahkemeye birleştirme talepli kamu davası açılmalıdır.

TCK'nın 191/7. maddesi uyarınca; kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı kesinleştikten sonra denetimli serbestlik yükümlülüklerine uyan ve 5 yıl süre ile uyuşturucu madde kullanmayan, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmayan şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilecektir.

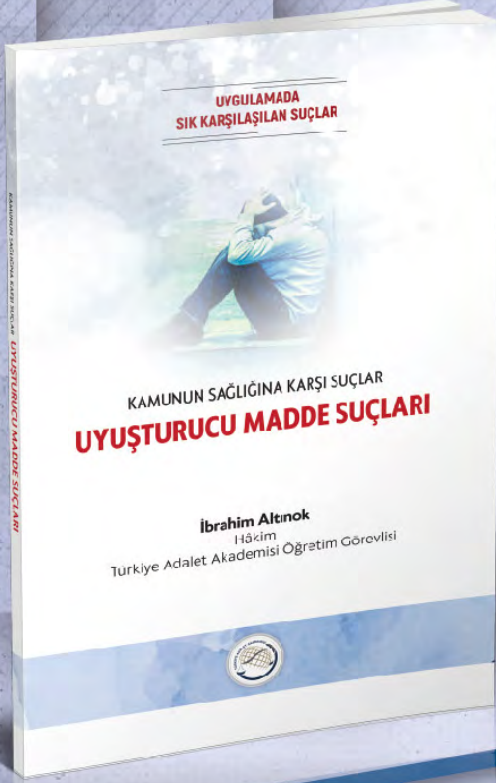
SON NOTLAR

1 Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2011/10-120 Esas, 2011/143 Karar sayılı kararı

2 Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2008/15215 Esas, 2012/892 Karar sayılı kararı

3 Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2019/2021 Esas, 2019/6516 Karar sayılı kararı

4 Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2019/2432 Esas, 2019/7736 Karar sayılı kararı

YENİ KİTAP

15 ₺

KAMUNUN SAĞLIĞINA KARŞI SUÇLAR UYUŞTURUCU MADDE SUÇLARI

yayin.taa.gov.tr

@AdaletAkademisi

ELEKTRONİK TEBLİGAT

Kasım SEYFİ
Hâkim

GENEL OLARAK

Bilgilendirme ve belgelendirme öğelerini bir arada içerisinde muhafaza eden tebligat kavramı, “iletim”, “ulaştırma” ve “yazılı bildirim” anlamlarının karşılığıdır (Yılmaz ve Tacar, 2013: 39).

Hukuki bir işlemin, ilgili kimsenin (muhatapın) bilgisine sunulması için yetkili makamın, mevzuata ve usulüne uygun bir biçimde yazı ile veya ilanla yaptığı bildirim işlemi tebligat olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2002: 1198).

Bir işlemin, hukuki manada tebligat özelliğini taşıyabilmesi için yalnızca “bildirim” yapılması tek başına yeterli değildir. Mevzuatın belirlediği “kurallar” çerçevesinde ve “belgelendirme” unsurunu da taşıması halinde, yasaların tebligata ilişkin sonuçlarından söz edilebilir (Muşul, 2016: 45).

Teknoloji de yaşanan gelişmeler, tüm meslek alanlarına kolaylıklar sağladığı gibi hukuk hizmetlerinin sunulmasına da birçok yenilik getirmiştir. Bu kapsamda, mevzuat ve uygulamalar teknolojik gelişmeler dikkate alınarak güncellenmekte; elektronik imza, elektronik tebligat ve bunlara bağlı güvenlik uygulamaları hukuk alanında zorunlu birer araç haline gelmiştir.

Klasik usul ile yapılan tebligatlarda, tebliğ alıcısından ya da tebligatı çıkaran birimden kaynaklı eksik veya hatalı işlemler yapılabilmekte ve sonucunda usulüne uygun olmayan tebliğler ile karşılaşabilmektedir. Uygulamada, klasik yöntem ile yapılan tebligat işlemlerinde, tebliğ alıcısı tebligatın yapılmasını engelleyici davranışlarda bulunabilmektedir.

Elektronik tebligatta ise sistem üzerinden hareket edilmesi nedeniyle hata ihtimali azalmakta, tebliğden kaçınma ise imkânsız hale gelmektedir.

Elektronik tebligat kullanımının yaygınlaşması ile birlikte, klasik tebligata göre iş gücü, zaman, tebliğ işlemlerde ortaya çıkan hata oranı ve ekonomik yük gibi sorunlar azalmaktadır. Tüm bunlarla birlikte, kâğıt kullanımına ihtiyaç duyulmadığı için bu işlemler için ağaç kesilmesine de gerek kalmamaktadır.

Elektronik ortamda iletişimin sağlanması; hızlı, ekonomik ve hata oranını azaltması nedeniyle, tebliğ işlemlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için yasal düzenlemeler yapılmaktadır.

ELEKTRONİK TEBLİGATA İLİŞKİN ESASLAR

Elektronik tebligatın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar, 06.12.2018 tarihli Elektronik Tebligat Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu yönetmelik, 7201

sayılı Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesi dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1. Mevzuat

Hukuk sistemimizde son yapılan değişiklikler ile 19 Ocak 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na eklenen 7/a maddesi kapsamında, “elektronik tebligat” düzenlemesi hayata geçirilmiştir.

Buna müteakip, 28.02.2018 tarihinde kabul edilen 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 48'inci maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na eklenen 7/a maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bu kapsamda, elektronik tebligatın yapılması zorunlu olan gerçek ve tüzel kişiler belirlenerek, Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) kullanılarak elektronik tebligatın yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

2. Elektronik Tebligatın Tanımı

Elektronik tebligat, en yalın ifadeyle, bilgisayar ya da elektronik ortamda hazırlanmış bir belgenin, tebliğ işlemi yapacak birim tarafından, muhataba internet ortamında elektronik posta şeklinde ulaştırılmasıdır (Özbay, 2014: 1421).

Elektronik Tebligat Yönetmeliği 3-ç maddesinde ise elektronik tebligat, “Tebligat Kanunu ve Tebligat Yönetmeliği’ne uygun olarak elektronik ortamda yapılan tebligat” şeklinde tanımlanmıştır.

Tebligat Kanunu ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği hükümleri dikkate alınarak, tebligatı çıkaran birim tarafından, bilgisayar ya da elektronik sistem üzerinden hazırlanmış belgeyi, resmi muhataba Posta ve Tebligat Teşkilatı’nca (PTT) sağlanan elektronik tebligat adresine, Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) aracılığıyla ulaştırılması ve ulaşıma ilişkin bildirim sistem üzerinden belgelendirilmesi işlemi olarak ifade edilebilir (Akkan, 2018: 37).

3. Elektronik Tebligatın Temel Unsurları

Elektronik tebligatın varlığından söz edilebilmesi için iki temel unsurun tamamlanması gerekmektedir.

Birinci temel unsur “bilgilendirme”dir. Bilgisayarda hazırlanan ve bildirim elektronik ortamda yapılacak belgenin, tebliğ işlemi yapacak birim tarafından, muhataba internet üzerinden ulaştırmasıdır. Bu aşamada PTT – UETS tarafından, muhatabın gönderilen bildirimden haberdar olması sağlanmaktadır (Yardımcı, 2019: 25).

İkinci temel unsur ise “belgelendirme”dir. Bilgisayar ortamında hazırlanan belgenin, muhataba elektronik ortamda iletilmesini gösterir. Muhataba teslim edilen belgeye ilişkin işlem ve deliller, elektronik ortamda bu belgelendirme ile sonuçlanır (Yardımcı, 2019: 25).

Her iki unsura ilişkin işlem ve detaylar, mevzuat gereği PTT tarafından sunulan elektronik tebligat hizmeti içerisinde kayıt altında tutulur. UETS tarafından elektronik tebligata ilişkin; adrese ulaşma, teslim alma, okunduğu ve usulüne uygun tebliğ edilmiş sayıldığına ilişkin deliller, tebligatı hazırlayan ve gönderen birim tarafından görüntülenir ve sistem kaydı tutulur.

4. Elektronik Tebligatın İlkeleri

Elektronik Tebligat Yönetmeliği 4’üncü maddesine göre, elektronik tebligat uygulamasında aşağıda yazılı ilkeler mutlak suretle yerine getirilmelidir:

- Teslim, bilgilendirme ve belgelendirmenin sağlanması.
- Bilgi güvenliğinin sağlanması.
- Kişisel verilerin korunması.
- Entegrasyon ve işbirliğinin sağlanması.
- Hizmet kalitesinin sağlanması.
- Ulusal ve uluslararası standartların sağlanması.

PTT tarafından elektronik tebligat işlemlerini yürütmek ve takip etmek amacıyla Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) hayata geçirilmiştir. Sistem, elektronik tebligatların bilgilendirme ve belgelendirme kayıtlarını mevzuata uygun bir şekilde kayıt altında tutmaktadır. Yukarıda yazılı ilkeleri gerçekleştirmek PTT ve UETS yükümlülüğündedir.

5. Elektronik Tebligatın Uygulama Alanı

Hangi makam ve birimlerin elektronik tebligat çıkarabileceği ve kimlere elektronik tebligat yapılabileceği, elektronik tebligatın uygulama alanını belirlemektedir.

Tebligat Kanunu 1’inci madde de tebligatı çıkaran makam ve merciler belirlenmiştir. Açıkça belirlenen bu makam ve merciler dışında hiçbir birim tebligat çıkaramaz. Tebligat Kanunu 1’inci maddeye göre tebligat çıkarmaya yetkili makam ve birimler; Kazaî merciler, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları, il özel idareleri, belediyeler, köy tüzel kişilikleri, barolar ve noterlerdir. Bu makam ve merciler Tebligat Kanunu madde 7/a ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği madde 1 ve 2’e göre elektronik tebligatı çıkarmaya da yetkilidir.

Elektronik tebligatın muhatapları ise Tebligat Kanunu madde 7/a-1’de yazılı “zorunlu muhataplar” ve Tebligat Kanunu madde 7/a-2’de yazılı “isteğe bağlı muhataplar” şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Tebligat Kanunu madde 7/a-1’de ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği madde 5’de yazılı muhataplara, tebligat işleminin elektronik yolla yapılması zorunludur. 28.02.2018 tarihinde kabul edilen 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Tebligat Kanunu’nda yapılan değişiklik sonrası elektronik yolla tebligat yapılması zorunlu muhataplar şu şekilde belirlenmiştir:

- 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar,
- 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahallî idareler,
- Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları,
- Kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri,
- Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları,
- Kanunla kurulanlar da dâhil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişileri,
- Noterler,
- Baro levhasına yazılı avukatlar,
- Sicile kayıtlı arabulucular ve bilirkişiler,
- İdareleri, kamu iktisadi teşebbüslerini veya sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıkları; adli ve idari yargı mercileri, icra müdürlükleri veya hakemler nezdinde vekil sıfatıyla temsile yetkili olan kişilerin bağlı bulunduğu birim.

Tebliğat Kanunu madde 7/a-3'de ve Elektronik Tebliğat Yönetmeliği madde 5/2'de ise, "isteğe bağlı muhataplar" hükmü mevcuttur. Bu kişiler kendilerine yapılacak tebliğatın elektronik ortamda yapılmasını talep etmeleri halinde elektronik tebliğat adresi verilir. Elektronik tebliğat adresi verilen kişiler için tebliğatın bundan sonra elektronik yolla yapılması zorunlu hale gelecektir.

Elektronik tebliğatın uygulama alanında bir diğer önemli unsur ise "elektronik tebliğatın yapıldığı tarihin" belirlenmesidir. Tebliğat Kanunu madde 7/a-5 ve Elektronik Tebliğat Yönetmeliği madde 9/6'a göre, elektronik yolla yapılan tebliğat, muhatapın elektronik adresine ulaştığı beşinci günün sonunda yapılmış sayılır. Buna göre, elektronik tebliğat, muhatapın elektronik adresine ulaştığı gün değil, ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılacaktır (Akkan, 2018: 80).

ELEKTRONİK TEBLİGATIN KULLANIMINA İLİŞKİN SAYISAL VERİLER

Yargı teşkilatı birimleri tarafından elektronik tebliğatın kullanımına ilişkin; yıllara göre gönderilen elektronik tebliğat sayıları, tasarruf edilen Türk

Lirası miktarı, tasarruf edilen kâğıt miktarı ve keşilmekten kurtarılan ağaç sayısı miktarı hesaplanmıştır.

Bu kapsamda,

Tüm yargı birimleri tarafından, elektronik tebliğatın kullanılmaya başlandığı tarihten günümüze kadar gönderilen elektronik tebliğat sayıları Tablo.1'de yıllara göre verilmiştir.

YIL	ELEKTRONİK TEBLİGAT
2014	166
2015	55.497
2016	617.552
2017	1.741.854
2018	5.402.107
2019	18.156.145
2020	23.820.489
2021 (16 Ağustos 2021'e kadar)	21.496.345
TOPLAM	71.290.155

Tablo.1: Yıllara göre gönderilen elektronik tebliğat sayıları (Kaynak: <https://istatistikler.uyap.gov.tr/etebliğat/>)

Elektronik tebliğatın kullanımı ile birlikte ekonomik kazanımlarda elde edilmeye başlanmıştır. Tablo.2'de görüldüğü üzere, 6 Aralık 2018 tarih ve 30617 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik gereği elektronik tebliğatın zorunlu olduğu 01.01.2019 tarihinden günümüze kadar 868.720.662 Türk Lirası tasarruf edilmiştir. 2019 yılı ve bu tarihten önce ihtiyari gönderilen elektronik tebliğatlarından tasarruf edilen toplam Türk Lirası miktarı ise 942.983.834 TL'dir.

YIL ARALIĞI	TASARRUF EDİLEN (TL)
01 Ocak 2019'dan Günümüze (16 Ağustos 2021)	868.720.662 TL
2015 Yılından Günümüze (16 Ağustos 2021)	942.983.834 TL

Tablo.2: Elektronik tebligat kullanımı ile birlikte tasarruf edilen TL (Kaynak: <https://istatistikler.uyap.gov.tr/etebligat/>)

Elektronik tebligat kullanımının bir diğer kazanımı ise tasarruf edilen kâğıt miktarıdır. Tablo.3'e göre, 6 Aralık 2018 tarih ve 30617 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik gereği elektronik tebligatın zorunlu olduğu 01.01.2019 tarihinden günümüze kadar 2.222 ton kâğıt tasarruf edilmiştir. 2019 yılı ve bu tarihten önce ihtiyari gönderilen elektronik tebligatlardan tasarruf edilen toplam kâğıt miktarı ise 2.495 tondur.

YIL ARALIĞI	TASARRUF EDİLEN KÂĞIT
01 Ocak 2019'dan Günümüze (16 Ağustos 2021)	2.222 ton kâğıt
2015 Yılından Günümüze (16 Ağustos 2021)	2.495 ton kâğıt

Tablo.3: Elektronik tebligat kullanımı ile birlikte tasarruf edilen kâğıt miktarı (Kaynak: <https://istatistikler.uyap.gov.tr/etebligat/>)

Elektronik tebligat kullanımının yaygınlaşması, kesilen ağaç sayılarını da önemli oranda düşürmüştür. Tablo.4'de görüldüğü üzere, 6 Aralık 2018

tarih ve 30617 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik gereği elektronik tebligatın zorunlu olduğu 01.01.2019 tarihinden günümüze kadar 37766 ağacın kesilmesinin önüne geçilmiştir. 2019 yılı ve bu tarihten önce ihtiyari gönderilen elektronik tebligatlar ile birlikte toplam 42.418 ağaç kesilmekten kurtarılmıştır.

YIL ARALIĞI	KURTARILAN AĞAÇ
01 Ocak 2019'dan Günümüze (16 Ağustos 2021)	37766
2015 Yılından Günümüze (16 Ağustos 2021)	42.418

Tablo.4: Elektronik tebligat kullanımı ile birlikte kurtarılan ağaç sayısı (Kaynak: <https://istatistikler.uyap.gov.tr/etebligat/>)

KAYNAKLAR

Timuçin Muşul, Tebligat Hukuku, 6. Basım, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.

Ejder Yılmaz ve Tacar Çağlar, Tebligat Hukuku, 6. Basım, Ankara, 2013.

Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, 7. Basım, Ankara, Yetkin Yayınları, 2002.

İbrahim Özbay, 6099 Sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligata İlişkin Düzenlemelere Bakış, Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, Yetkin Yayınevi, Ankara 2014

Mine Akkan, Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat, Medeni Usul-İcra ve İflas Hukuku Dergisi, Yıl: 2018, Sayı: 39, (s. 23-89).

Taner Emre Yardımcı, Yeni Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligat, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2019, Sayı: 3, (s. 3-38).

KANUN YOLLARI

Ersel ASLAN

Hâkim-Öğretim Görevlisi

Kavram ve Tanım

Suç ihbarının alınmasından iddianamenin kabulünden mütevellit soruşturma safhası ile iddianamenin kabulünden hükmün kesinleşmesi aşaması olarak adlandırılan kovuşturma safhasında uyumsuzluk konusu olayla alakalı hüküm tesis eden hâkimlik veya mahkemenin usuli ve/veya esasa ilişkin ara veya nihai hükme tesir eden hata yapması mümkündür. (Errae Humanum Est-Hata İnsana Özgüdür)

O halde bu hataların giderilmesi ve maddi gerçeğe uygun kararların istikrarlı bir biçimde verilebilmesi için hukuki denetim yoluna ihtiyaç vardır. Bu hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir.¹

Ancak yasama ve yürütme organları ile idare, yargılama makamlarının kararlarına uymak zorunda oldukları ve onları değiştiremedikleri için (Anayasa, 138/4), yargılama makamı kararlarındaki hataları giderme işi, sadece yargılama makamları tarafından 'kanun yolu denetimi' adı altında yapılabilir.²

Kanun yolları, yargılama makamları tarafından verilen ve hukuka aykırı veya yanlış olduğu ileri sürülen kararların, kural olarak, başka bir makam tarafından tekrar incelenmesini sağlayan yollardır. Kanun yolları, aleyhine kanun yoluna başvuru kararlarının denetlenmesine ve gerekiyorsa düzeltilip değiştirilmesine olanak tanır.³

Kanun yollarının hukuk dünyasında bulunmasından amaç, kararlardaki hataları düzeltmek, içtihat birliği sağlanarak yeknesak uygulama tesis etmektir.

Kanun Yoluna Başvurmak İçin Gereken Şartlar

Kanunla Bu Yolun Öngörülmesi: Kanun yoluna başvurmak için, bu hususun yasa ile kanuni zemine oturtulması gerekmektedir. Nitekim Anayasamız, ilk derece mahkemesi kararlarına karşı hukuksal korunma ve bu çerçevede iki dereceli yargılama sistemi oluşturma konusunda zorunluluk içermemektedir. Ceza mahkemesince verilen kararların üst derece mahkemesi yönündeki güvence, Anayasada değil, uluslararası sözleşmelerde yer almaktadır. Nitekim Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 14/5. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 7 Numaralı Protokol'ün 2. maddesi ilk derece mahkemesi kararlarının üst derece mahkemesi tarafından incelenmesi yönünde güvence içermektedir.⁴

Her ne kadar kanun yoluna başvurmak Anayasada açıkça teminat altına alınan bir hak olmasa da; Anayasa Mahkemesi, 27.12.2018 tarih ve 2018/71 E, 2018/118 K. sayılı kararında kanun yoluna başvurma hakkını 36. maddede teminat altına alınan hak arama hakkı kapsamında değerlendirmiştir.⁵

Kanun Yolu Başvurusuna Konu Kararın Verilmesi:

Mahkeme veya hâkim tarafından usuli veya esasa ilişkin bir kararın verilmesi gerekir. Verilmemiş bir karar veya ileride verilmesi muhtemel kararlar için kanun yolu başvurusu yapılamaz.

Hukuksal Yararın İhlal Edilmesi: 5271 sayılı CMK'nın 260. maddesine göre kanun yoluna başvurmak için 'suçtan zarar görme' şartı aranmıştır.

Denetim muhakemesine başvurmak için, kararın, başvuran kişinin korunan hukuksal yararlarına veya haklarına doğrudan doğruya müdahale etmesi gereklidir. Bu ya aleyhe bir karar verilmesi veya lehe karar verilmemesi durumunda söz konusu olur. Başka bir anlatımla ilgilinin hukuksal durumunu iyileştiren bir kararın ihmal edilmesi durumunda da hukuksal yarar mevcuttur. Hukuksal yararın karar anında mevcut olması gereklidir.⁶

Kanun yoluna başvurma hususunda hukuksal yararın bulunup bulunmadığı dosya münderecatına göre ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Şikâyetten vazgeçme nedeniyle CMK'nın 223/8. maddesine göre hakkında düşme kararı verilen sanığın, yüklenen suçun kendisi tarafından işlenmediğinin sabit olması gerekçesine (CMK, 223/2-b) yönelik kanun yoluna başvurma hakkının olmadığı kabul edilmelidir.

İstem ve Talep: Kanun yolu, CMK'nın 260. maddesinde tahdidi olarak belirtilen kişilerin vaki talebi üzerine işlerlik kazanır. Talep olmadan hükmü veren makamın kararı, re'sen kanun yolu denetimine tabi tutulamaz. Ancak CMK'nın 272. maddesine göre; "on beş yıl ve daha fazla hapis cezalarına ilişkin hükümler, bölge adliye mahkemesince re'sen incelenir." Bu istisnai durumda, şartlar dâhilinde hüküm otomatik olarak, talep veya istem olmadan istinaf denetimine tabi tutulur.

Kanun Yollarının Tasnifi

Kesinleşmemiş kararlara karşı gidilen kanun yolları olağan, kesin veya kesin sayılan kararlara karşı gidilebilen kanun yolları ise olağanüstü kanun yollarıdır.

5271 sayılı CMK'da düzenlenen olağan kanun yolları, İtiraz (m. 267 vd.), İstinaf (m. 272 vd.) ve Temyiz (m. 286 vd), olağanüstü kanun yolları ise; Cumhuriyet Başsavcısının İtirazı (m. 308-308/A), Kanun Yararına Bozma (m. 310) ve Yargılamanın Yenilenmesi (m. 311vd.)'dir.

'Karar Düzeltme' şeklindeki eski CMUK'da yer alan kanun yoluna 5271 sayılı CMK'da yer verilmemiştir.

Kanun Yoluna Başvurmanın Hukuki Etkileri

Aktarma Etkisi: Kanun yoluna konu kararın hükmü veren yargılama makamı dışında daha üst dereceli bir yargı makamı tarafından incelemeye tabi tutulmasıdır.

Yayıma Etkisi: Kanun yoluna başvuru sonucu hüküm lehe bozulmuş ise, kanun yoluna başvurmayan kişiler de belirli şartlar dâhilinde bu bozma hükmünden yararlanabilir.

Ancak, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 03.12.1990 tarih ve 6-218/322 sayılı kararında; "Esas mahkemesinin verdiği hüküm sanıklardan yalnızca biri tarafından temyiz edilmiş ise, bozma kararına uyulmadığı takdirde, bozmanın hükmü temyiz etmeyen sanığa sirayeti mümkün olmadığından, ilk kararı temyiz etmeyen sanığın direnme kararına karşı kanun yoluna başvurusu olanaksızdır." şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Durdurma Yetkisi: 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 4. maddesine gereğince 'Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz.'

Aksine hüküm yoksa, hüküm hakkında kanun yoluna başvurulması, mezkûr hükmün infazını en-

gellemez. Örneğin, CMK'nın 269. maddesine göre; 'İtiraz, kararın yerine getirilmesinin geri bırakılması sonucunu doğurmaz'. Ancak yasal süreler içinde istinaf ve temyiz gibi kanun yollarına başvurulması hükmün kesinleşmesini engeller. (CMK, 275 ve 293)

Kanun Yollarında Başvuru Süreleri

Kanun yollarına başvurma CMK'da belirlenen hak düşürücü sürelerle tabidir. Belirlenen sürelerin atf-ı kabil kusur olmaksızın taraflarca kaçırılması halinde -eski hale iade hariç- kanun yoluna başvurma hakkı zayi olacaktır.

Süreler; CMK'nın 35. maddesine göre, kararın duruşmada hazır bulunanlar açısından tefhim ile yokluklarında karar verilenler açısından tebliğden itibaren başlar. Sürelerin hesabında CMK'nın 39. maddesindeki hususlar nazara alınır.

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 11. maddesi "Vekil vasıtasıyla takip edilen işlerde tebligat vekile yapılır. Vekil birden çok ise, bunlardan birine tebligat yapılması yeterlidir. Eğer tebligat birden fazla vekile yapılmış ise, bunlardan ilkinde yapılan tebliğ tarihi asıl tebliğ tarihi sayılır." hükmünü ihtiva etmektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 03.02.2009 tarihli ve 16-5/11 sayılı kararına göre; hüküm veya kararlarda başvurulacak kanun yolu, süresi, başvuru yapacak merci ile başvuru şeklinin açıkça belirtilmesi gerekir. Bunlardan bir veya birkaçının yanlış gösterilmiş olması, Anayasa'nın 40/2 ile CMK'nın 34/2, 40, 231/3 ve 232/6. maddelerine aykırılık teşkil edeceğinden, yapılan tebliğ geçersiz olur ve süreler işlemeye başlamaz.

Kanun Yoluna Başvuru Hakkına Sahip Olanlar

CMK'nın 260. maddesine göre; Hâkim ve mahkeme kararlarına karşı Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanlar için kanun yolları açıktır.

Cumhuriyet savcısı: Cumhuriyet savcısı ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı sanık lehine ve aleyhine

olarak kanun yollarına başvurabilirler. Cumhuriyet Savcısı diğer sùjelerden bağımsız bir şekilde kanun yoluna başvurabilir. Cumhuriyet savcısı kanun yoluna başvuru hususunda takdir hakkına sahiptir, kamu davası açma bakımından geçerli olan 'mecburilik ilkesi' kanun yolu davasının açılması için söz konusu değildir.⁷

Ancak bu yetki kötüye kullanılmamalıdır, aksi-ne davranış cezai sorumluluğu gündeme getirir. Cumhuriyet Başsavcılığı bir bütün olduğundan bir veya birden fazla Cumhuriyet savcısı hukuka aykırı gördüğü hüküm hakkında kanun yoluna başvurabilir. Cumhuriyet savcısı, kanun yoluna sanık lehine başvurduğunda, yeniden verilen hüküm önceki hükümde tayin edilmiş olan cezadan daha ağır bir cezayı içeremez.

Cumhuriyet savcısı kanun yoluna başvururken sanığın lehine veya aleyhine başvuruda bulunup bulunmadığını belirtmelidir. Yargıtay İctihadı Birleştirme Kurulu'nun 15.03.1990 tarihli ve 24/45 sayılı kararında, 'Cumhuriyet savcısının neden göstermeksizin yaptığı temyiz lehe olduğu' yönünde kanaat bildirilmiştir.

Yine, Cumhuriyet savcısının sanık hakkında bir suçla ilgili olarak hem sanık lehine, hem de aleyhine nedenlerle hükmü temyiz edebileceği uygulamada kabul görmektedir.

Yargıtay Ceza Kurulu'nun 22.04.2014 gün ve 442-196 sayılı ilamına göre, Cumhuriyet savcısının bir suçtan kurulan hükmü bazı yönlerden aleyhe, bazı yönlerden ise lehe temyiz edemeyeceğine ilişkin herhangi bir kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, Yargıtaya göre hükmün sanık lehine bozulması mümkün olduğu gibi, aleyhe bozulması da mümkündür.

CMK'nın 290. maddesi, sanığın yararına olan hukuk kurallarına aykırılık, sanık aleyhine hükmün bozularması için Cumhuriyet savcısına bir hak vermez. Örneğin; sanık lehine düşme kararı verilen bir yargılamada, Cumhuriyet savcısı, sırf duruşma tutanaklarının tüm sayfalarının zabıt kâtabi tarafından imzalanmadığı gerekçesiyle sanık aleyhine kanun yoluna başvuramaz.

Cumhuriyet savcısı, sanıktan başka, verilen kararlar diğer hakları zarar gören kişiler için de kanun yoluna başvurabilir. Örneğin; katılan veya malen sorumlu lehine kanun yoluna başvurabilir.⁸

Şüpheli: suç ihbarından iddianamenin kabulüne kadar geçen süre içerisinde suç şüphesi altında bulunan kişidir. Şüpheli, soruşturma safhasında kendi aleyhine tesis edildiğini düşündüğü hâkim veya mahkeme kararlarına karşı itiraz kanun yoluna başvurabilir. Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı şüphelinin CMK'nın 91/5. maddesine göre hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurma hakkı vardır.

Sanık: Sanık iddianamenin kabulünden hükmün kesinleşmesi aşamasına kadar olan süreçte suç şüphesi altında bulunan kişi olarak, hüküm neticesinden zarar gördüğünden bahisle lehine olacak şekilde kanun yollarına başvurabilir. Kanun yoluna başvurma konusunda yaşının ve medeni hakları

kullanma yeterliliğinin bulunup bulunmamasının önemi yoktur. Ancak sanığın yaptığı işlemi anlama yeteneğinin bulunması gerekir. Çünkü kanun yoluna başvurma veya geri alma sanığın aleyhine sonuç doğurabilir.⁹

Sanık, müdafî veya yasal temsilcisinden bağımsız olarak denetim muhakemesi yoluna başvurabilir. Karara karşı müdafî veya yasal temsilcisinin denetim muhakemesi yoluna gitmiş olması, şüpheli veya sanığın da ayrıca bu yola gitmesine engel değildir. Şüpheli veya sanık, Cumhuriyet savcısı ile birlikte denetim muhakemesi yoluna başvurmuş ise, her bir başvuru birbirinden bağımsızdır; özellikle başvuru süresi, her bir başvurucu açısından ayrı ayrı işlemeye başlar.¹⁰

Kural olarak sanık beraat hükmünü temyiz edemez, ancak beraat hükmünün gerekçesine yönelik kanun yollarına başvurabilir. Bu meyanda Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 14/01/2020 tarih ve 2019/16393 Esas, 2020/627 Karar sayılı ilamı ile beraat kararının gerekçesine yönelik olmayan temyiz talebini sanığın hukuki yararı olmadığından bahisle reddetmiştir.

Yasal Temsilci veya Eşin Başvuru Hakkı: Yasal temsilci veli, vasi ile eş, vekaletе gerek olmaksızın şüpheli veya sanığın durumunu ağırlaştırmayacak, hak ve menfaat dengesini gözetecek şekilde kanun yoluna başvurabilir. Yasal temsilci ile eş, şüpheli veya sanığa yapılacak tefhim veya tebliğden itibaren işleyecek yasal süreler içinde kanun yollarına başvurabilir. Şüpheli veya sanıktan ayrı olarak kendilerine tebliğ yapılmaz. (Yargıtay 2. CD. 23.05.2016 tarih ve 2016/5711 E., 2016/9710 K.)

Eş ilişkisinin tespitinde Medeni Kanun hükümleri nazara alınır. İmam nikâhı, resmi nikâh hükmünde olmadığı için, imam nikâhlı şahıs, eşi için kanun yollarına başvuramaz. Ayrıca kısıtlının yasal temsilcisi konumunda bulunan vasinin de keyfiyeti sulh hukuk mahkemesince verilen kararlarla tevsik etmesi gerekir.

Tutuklu Olan Şüpheli veya Sanık: Tutuklu olan şüpheli veya sanık da zabıt kâtabine veya infaz kurumu müdürlüğüne başvurarak kanun yollarına başvurabilir, başvuru ile kanun yolu süresi kesilir. CMK'nın 35/3. maddesine göre, ilgili taraf serbest olmayan bir kişi veya tutuklu ise tebliğ edilen karar, kendisine okutulup anlatılır. SEGBİS sistemi vasıtası ile kapalı cezaevinde bulunan sanığın yüzüne karşı verilen hükümde, sanığa cezaevi kanalı ile de temyiz dilekçesi verebileceğinin hatırlatılması gerekir. Aksi hal bozma sebebidir. (Yargıtay 4. CD. 05/11/2018 tarih ve 2018/4460 E., 2018/18869 K.)

Katılan Sifatını Almış Olanlar ile Katılma İsteği Karara Bağlanmamış, Reddedilmiş veya Katılan Sifatını Alabilecek Surette Suçtan Zarar Görmüş Olanlar: CMK'nın 237. maddesine göre; mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ile malen sorumlu olanlar, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılabilirler.

Kanun yolu muhakemesinde davaya katılma isteğinde bulunulamaz. Ancak, ilk derece mahkemesinde ileri sürülüp reddolunan veya karara bağlanmayan katılma istekleri, kanun yolu başvurusunda açıkça belirtilmişse incelenip karara bağlanır.

Muhakemeye konu suçtan zarar gördüğü yönünde iddiada bulunan ve yukarıda sayılan sülhler, kovuşturma safhasında şikâyetlerini bildirerek katılan sıfatını kazanabilirler. Katılan sıfatını almalarını müteakip de kanun yoluna başvurabilirler.

Yargıtay'ın yerleşik uygulamalarına göre katılma talebinde bulunacak kişi veya kurumun doğrudan zarar görmesi gerekmektedir. Dolaylı olarak zarar görmeyen kişi veya kurumların katılma talepleri reddedilmelidir.¹¹

Katılanın şikâyetten vazgeçmesi veya ölmesi durumunda katılma da hükümsüz kalır.

Avukat: CMK'nın 261. maddesine göre, "Avukat, müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişilerin açık arzusuna aykırı olmamak koşuluyla kanun yollarına başvurabilir." Sanık müdafî veya katılan vekilinin, kanun yoluna başvurması için vekâletnamesinin bulunmasına, varsa da vekâletnamesinde açıkça özel yetki verilmesine gerek yoktur.

Ancak CMK'nın 266. maddesine göre, müdafinin veya vekilin başvurudan vazgeçebilmesi, vekâletnamede bu hususta özel yetkili kılınmış olması koşuluna bağlıdır.

CMK'nın 150/2. maddesi uyarınca, kendisine müdafî atanan şüpheli veya sanıklar yararına kanun yoluna başvurulduğunda veya başvuru kanun yolundan vazgeçildiğinde şüpheli veya sanık ile müdafinin iradesi çelişirse müdafinin iradesi geçerli sayılır.

Şüpheli veya sanığın CMK'nın 150/2. maddesi uyarınca Baro tarafından görevlendirilen zorunlu müdafinin kanun yollarına başvurma yetkisini kaldırması söz konusu değildir.¹²

Şüpheli veya sanığın vekâlet ilişkisi içerisinde olduğu avukatın vekil veya müdafî sıfatıyla müvekkili-

nin iradesi hilafına kanun yoluna gitmemesi, keza azledilen avukatın da azilden sonra kanun yoluna başvuramaması gerekir.

Ayrıca müvekkil kanun yolu hakkını kullanmaktan vazgeçmişse, avukatının da yaptığı başvuru hukuk düzeni tarafından kabul görmez. Katılanın ölümü halinde vekâlet ilişkisi de sona ereceğinden vekilinin kanun yoluna gitme hakkı bulunmamaktadır.

Kanun Yolunun Belirlenmesinde Hata

CMK'nın 264. maddesine göre, "Kabul edilebilir bir başvuruda kanun yolunun veya merciin belirlenmesinde yanılma, başvuranın haklarını ortadan kaldırmaz. Bu hâlde başvurunun yapıldığı merci, başvuruyu derhâl görevli ve yetkili olan mercie gönderir."

Kanun yoluna başvurma hakkına sahip olanların süresinde yaptığı başvuruda kanun yolu türünün yanlış nitelendirilmesi veya yanlış mercie başvurulması halinde haklarının zayi olmayacağı, başvurunun yapıldığı merciin sehven kendisine gelen başvuruyu reddetmeyerek görevli ve yetkili mercie göndereceği hükme bağlanarak hem hak kayıplarının önüne geçmek, hem de usul ekonomisi ilkesine işlevsellik sağlamak amaçlanmaktadır. Bu durumda yanlış mercie yapılan başvuru tarihi, kanun yolu sürelerinin hesabında esas alınır. Örneğin; mahkemece verilen HAGB kararına karşı itiraz yoluna başvurulması gerekirken, sehven istinaf talebinde bulunularak dosyanın istinaf mahkemesine gönderilmesi.

Eski 1412 sayılı CMUK'un yürürlükte olduğu dönemde 1962 tarihli Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'na göre, Cumhuriyet savcılarının bu hükümden istifade etmemesi yönünde uygulama varken, 5271 sayılı CMK'nın yürürlüğe girmesinden sonra Cumhuriyet savcılarının 264. madde kapsamında oldukları yönündeki Yargıtay kararları ile desteklenen bir uygulama hayata geçmiştir.

Aleyhe Değiştirme Yasağı (Reformatio in Peius) ile İlgili Mevzuat

CMK'nın 265. maddesi; "Cumhuriyet savcısı, kanun yoluna sanık lehine başvurduğunda, yeniden verilen hüküm önceki hükümde tayin edilmiş olan cezadan daha ağır bir cezayı içeremez"

CMK'nın 265. maddesi; "İstinaf yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz."

CMK'nın 307. maddesi; "Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 262. maddede gösterilen kimselerce temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz."

CMK'nın 323. maddesi; "Yargılamanın yenilenmesi istemi hükümlünün lehine olarak yapılmışsa, yeniden verilecek hüküm önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır bir cezayı içeremez."

CMK'nın 'Kanun Yararına Bozma' başlıklı 309. maddesi; "Mahkûmiyete ilişkin hükmün, davanın esasını çözmeyen yönüne veya savunma hakkını kaldırma veya kısıtlama sonucunu doğuran usul işlemlerine ilişkin ise, kararı veren hâkim veya mahkemece yeniden yapılacak yargılama sonucuna göre gereken hüküm verilir. Bu hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz."

İtiraz kanun yolu hâkimlik kararlarına ilişkin olup, mahkûmiyet hükmüne sair olmadığı için, sonuç ceza ile ilgili bir değerlendirme yapmaz. Bu nedenle de itiraz kanun yolunda verilmesi gereken karar verilir, aleyhe değiştirme yasağı gündeme gelmez. Sadece sanık lehine açılan kanun yolu davalarında, yani sanık aleyhine kanun yoluna kimsenin gitmemiş olması halinde, yeniden verilecek ceza, karardaki cezadan daha ağır olamaz. Eski CMUK'da ve mehaz kanunda olmayan bu hüküm 5271 sayılı CMK ile kendine yer bulmuştur.¹³

Kanun yollarına başvuru üzerine, hükmün aleyhine daha da ağırlaştırılabileceği kabul edildiğinde, sanık daha fazla ceza alabileceği korkusu ile yasa yollarına başvurmadan çekinebilecek ve belki de haksız bir mahkûmiyet hükmünü kabul etmek zorunda kalacaktır. İşte bu sakıncanın önüne geçilmesi amacıyla birçok ülkede ve ülkemizde, sanık lehine temyiz veya istinaf yoluna başvurulduğunda hükmün sanık aleyhine değiştirilemeyeceği kabul edilmiştir.¹⁴

Örneğin; nitelikli kasten yaralama suçundan dolayı verilen nihai bir hükmü, istinaf kanun yoluna sadece Cumhuriyet savcısı sanık lehine götürse ve istinaf mahkemesi sanığa isnat edilen suçun adam öldürmeye teşebbüs olduğu kanaatine varsa bile, verilecek ceza ilk hükümdeki cezadan ağır olamaz. İstinaf mahkemesi suçun vasıf ve niteliğini değiştirip ağırlaştırırsa da, nihai cezada aynı sanık aleyhine, ilk hükümden daha ağır bir cezaya hükmedemez.

Ancak hükmün; sadece sanık aleyhine ya da hem lehine, hem de aleyhine olacak şekilde kanun yollarına başvurulması halinde 'aleyhe bozma/değiştirme yasağı gündeme gelmez.

SON NOTLAR

1 Veli Özer Özbek, Doğan Koray, Bacaksız Pınar, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 12. Baskı, 2019, s. 716

2 Yenisey Feridun, Nuhoğlu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 8. Baskı, 2020, s. 855

3 Centel Nur, Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayınevi, 18. Bası, 2020, s. 887

4 ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş/ ERDEM Mustafa Ruhan, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 2019, 13. Baskı, s. 656

5 Kaymaz Seydi, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, Seçkin Yayınevi 2020, 2. Baskı, s. 19

6 ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş/ERDEM Mustafa Ruhan, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 2019, 13. Baskı, s. 656

7 Yenisey Feridun, Nuhoğlu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 8. Baskı, 2020, s. 861

8 Centel Nur, Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayınevi, 18. Bası, 2020, s. 890

9 Centel Nur, Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayınevi, 18. Bası, 2020, s. 891

10 ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş/ERDEM Mustafa Ruhan, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 2019, 13. Baskı, s. 656

11 Kocalar Salih, Biçen Yunus, *Kanun Yolları*, Bilge Yayınevi, 2021, s. 12

12 Centel Nur, Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayınevi, 18. Bası, 2020, s. 893

13 Yenisey Feridun, Nuhoğlu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 8. Baskı, 2020, s. 873

14 Kaymaz Seydi, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, Seçkin Yayınevi 2020, 2. Baskı, s. 19

KAYNAKÇA

Kaymaz Seydi, *Ceza Muhakemesinde İstinaf*, Seçkin Yayınevi 2020, 2. Baskı,

Yenisey Feridun, Nuhoğlu Ayşe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 8. Baskı, 2020,

Centel Nur, Zafer Hamide, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Beta Yayınevi, 18. Bası, 2020,

Kocalar Salih, Biçen Yunus, *Kanun Yolları*, Bilge Yayınevi, 2021, sf.12

ÖZTÜRK Bahri, TEZCAN Durmuş/ ERDEM Mustafa Ruhan, *Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi 2019, 13. Baskı,

Veli Özer Özbek, Doğan Koray, Bacaksız Pınar, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi

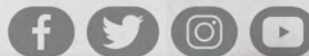

Osman ATALAY
Yargıtay 1. Ceza Dairesi Başkanı

50₺

İNFAZ HUKUKU VE İLÂMLARIN İNFAZI

yayin.taa.gov.tr

@AdaletAkademisi

İNFAZIN

KARMAŞIK SORUNLARINA YALIN ÇÖZÜMLER

Utku Salih DİNÇER

Hâkim-Öğretim Görevlisi

İnfaz Hukuku ceza muhakemesi ve ceza hukukunun bittiği yerde başlayan, bununla birlikte uygulandığı aşamada dahi ceza hukuku ve ceza muhakemesi ile birlikte yaşayan bir hukuk alanını ifade eder.

Ülkemizde 647 sayılı Kanun uzun bir süre yürürlükte kalmıştır. 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile yeni bir infaz sistemi öngörülmüştür. Devamında yeni toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda ara kanun tasarrufları ile 5275 sayılı Kanun üzerinde de değişiklikler yapılması neticesinde 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesi uyarınca koşullu salıverme oranları ve buna bağlı kurumlar bakımından hükümlünün yararına sonuç doğuran rejimi tespit etmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Nihayetinde 7242 sayılı Kanun ile 5275 sayılı Kanun üzerinde yapılan değişikliklerle yepyeni bir infaz sistemi oluşturulmuş, uygulayıcı bakımından da bazı alanlarda Kanun'un farklı yorumundan kaynaklı ikilikler oluşmuştur.

Çalışmamızın amacı; akademik bir sonuca ulaşmaktan ziyade, uygulamaya yönelik 11 başlık altında topladığımız tartışmalı hususları tespit etmek ve karmaşık görünen sorunlara, ceza hukukunun hakim ilkeleriyle ve mevzuatla bağdaşır çözümler üretmektir.

Ceza alanında, Kanun'un doğrudan düzenlemediği alanlarda bir uygulama yorumu yaparken, hükümlünün aleyhine genişletici bir yoruma gitmemek ve çözümlü, kişi hürriyetini gözeterek, anlaşılır ve yalın bir tarzda ortaya koymak gerekir. Çözüme ilişkin savlarımız, bu yalınlık felsefesinden hareket etmiştir. Tabiidir ki, yazımıza konu infaz sorunlarının çözümü, yargısal mercilerin verecekleri kararlarla şekillenecektir.

1. Koşullu Salıverme Sonrası Denetim Süreleri ve Koşullu Salıvermenin Geri Alınmasında Denetim Süresi Sorunu

7242 sayılı Kanun öncesinde koşullu salıvermeden sonraki denetim süresi, ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken sürenin yarısı iken, 7242 sayılı Kanun düzenlemesi ile değişen 5275 sayılı Kanun'un 107/6. maddesi uyarınca ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken sürenin tamamına tekabül etti. Süreli hapislerde bu sürenin her halükârda hak ederek tahliye süresini geçemeyeceği kuralı ise saklı tutuldu.

Bu değişiklik, ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet gibi süreli olmayan hapis cezaları ile birden fazla süreli hapis cezaları bakımından en fazla 28 yıl ve süreli mükerrir cezalar bakımından en fazla 32 yıl olarak koşullu salıvermeye tabi cezaların hak ederek tahliye

tarihinin tespiti için bir farklılık yaratmıştır. Koşullu salıverme sonrası uygulanacak denetim süresi ve nihayetinde koşullu salıverme tarihinden sonra işlenen kasıtlı suçlar nedeniyle koşullu salıvermenin geri alınması yönüyle de önemli farklılıklar oluşmuştur.

Bir kısım görüşe göre; 7242 sayılı Kanun öncesi işlenen suçlar için de denetim süresi bakımından 7242 sayılı Kanun'un uygulanması gereklidir. Çünkü TCK'nın 7/3. maddesine göre hapis cezasının ertelenmesi, teker-rür ve koşullu salıvermeyle ilgili olanlar hariç olmak üzere infaz rejimine ilişkin hükümler derhal uygulanır. Denetim süresi 7. maddede tahdidi olarak sayılı üç konuya ilişkin olmadığından, 7242 sayılı Kanun düzenlemesi cari infaz tarihi itibarıyla derhal uygulanmalıdır.

Bizim de savunduğumuz ikinci görüşe göre; koşullu salıverme sonrası denetim süresinin belirlenmesi de koşullu salıverme kurumu ile ilgili bir düzenlemedir. Dolayısıyla kişi hak ve hürriyetini doğrudan etkileyen bir düzenlemedir. Bu durumda lehe uygulama ilkesi gereği hükümlünün lehine sonuç doğuran 7242 sayılı Kanun öncesi 107/6. maddenin uygulanması gerekir. Bu durumun karma uygulamaya yol açabileceği savı da yersizdir. Çünkü koşullu salıverme ve bunun devamındaki denetim düzenlemesinin her ikisi, koşullu salıverme kuralları içinde düzenlenmiş ise de, ayrı ayrı TCK'nın 7. maddesi çerçevesinde değerlendirme yapılması gereken kurumlardır.

Hal böyle iken 107/3 ve 108/1. maddelerde düzenlenen koşullu salıverme süreleri bakımından 7242 sayılı Kanun öncesi suçlarda bu sürelerin yarısı, 7242 sayılı Kanun sonrası suçlarda tamamı kadar bir süre eklenerek hak ederek tahliye süresi hesaplanmalıdır.

Örneğin 11.2016 tarihinde işlenen bir kasten öldürme suçuna ilişkin müebbet hapis cezasının koşullu salıverme süresi 24 yıl, hak ederek tahliye süresi 36 yıl iken, 1.6.2020 tarihinde işlenen aynı nitelikte bir cezanın koşullu salıverme süresi 24 yıl, hak ederek tahliye süresi 48 yıldır.

Birden fazla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, 107/3-e maddesi uyarınca koşullu salıverme süresi en fazla 28 yıl olduğundan; suç tarihi baz alınarak, 7242 sayılı Kanun öncesi ise hak ederek tahliye süresi 42 yıl, sonrası ise 56 yıl olarak hesaplanmalıdır.

Koşullu salıvermenin geri alınması bakımından ise; 7242 sayılı Kanun öncesi işlenmiş ve 1/2 koşullu salıverme oranına tabi suçların cezaları için denetim süresi yukarıdaki açıklamalar ışığında hükümlünün ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin yarısı kadardır. Bu durumdaki hükümlülükler bakımından hak ederek tahliye tarihi ile denetimin bitiş tarihinde uyuma olmamaktadır.

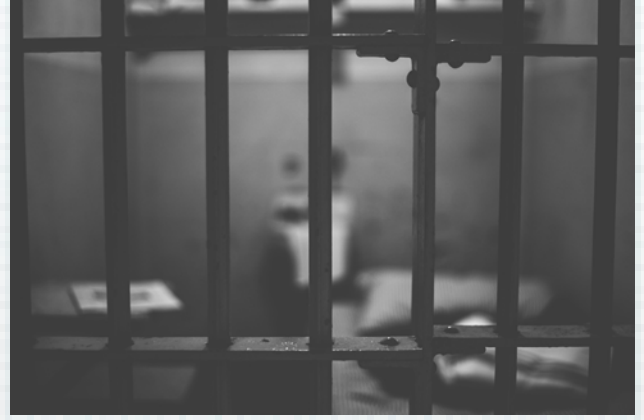
Örnek verirsek; 1/2 koşullu salıverme süresine tabi olup 14.04.2020 tarihinden önce işlenmiş bir suçun 2 yıl hapis cezası olarak kesinleşmesi halinde, ceza infaz kurumuna giriş tarihinden itibaren, koşullu salıvermeye esas süre 1 yıl, denetime esas süre 1 yıl 6 ay, hak ederek tahliyeye esas süre 2 yıldır. 01/01/2020 tarihinde cezaevine giren hükümlü 01/01/2021 tarihinde koşullu salıverilecek, 01/07/2021 tarihinde denetimi bitecek, 01/01/2022 tarihinde hak ederek tahliye edilecektir. Bu durumda denetimin son bulunduğu 01/07/2021 ile hak ederek tahliye tarihi olan 01/01/2022 arasında işlenen bir suç, koşullu salıvermenin geri alınmasına dayanak yapılamayacaktır. Hükümlünün koşullu salıverilmesi ile denetim bitiş tarihi arasında işlediği kasıtlı suçlardan aldığı hapis cezası ise 107/12. maddesine göre koşullu salıvermenin geri alınmasına neden olacaktır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2019/1-206 E., 2021/272 K. sayılı kararı da bu içeriği doğrular niteliktedir.

2. CMK'nın 251. Maddesi Uyarınca Basit Yargılama Usulüne Tabi Suçlar Bakımından Anayasa Mahkemesinin 2020/16-33 E.K. Sayılı Kararıyla Ortaya Çıkan Uyarılama Sorunu

7188 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile CMK'nın 251. maddesi değiştirilerek adli para cezası ve/veya 2 yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanabileceği ve bu hallerde sonuç cezanın 1/4 oranında indirileceği hükmü getirilerek hükümlü lehine bir düzenleme oluşturuldu. Mevcut düzenleme usul kanunu içinde yapılmış ise de, içerik olarak ceza indirimine ilişkin olduğundan, TCK'nın 7. maddesi uyarınca değerlendirme yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. Ne var ki, CMK'ya eklenen Geçici 5/d maddesine "1/1/2020 tarihi itibarıyla kovuşturma evresine geçilmiş, hükme bağlanmış veya kesinleşmiş dosyalarda seri muhakeme usulü ile basit yargılama usulü uygulanmaz." hükmü konulmakla uyarılama gereği ortadan kaldırılmıştır.

Ne var ki; Anayasa Mahkemesinin başlıkta belirtilen kararı ile CMK'ya 7188 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile eklenen Geçici 5/d maddesinde yer alan "kovuşturma evresine geçilmiş" ibaresinin iptaline karar verildi. Söz konusu geçici madde bendi ile 11.2020 tarihi itibarıyla kovuşturma evresine geçilmiş, hükme bağlanmış veya kesinleşmiş dosyalarda basit yargılama usulünün uygulanamayacağı hükme bağlanmış ise de Mahkeme'nin iptal kararı gereği kovuşturma evresine geçilmiş olan dosyalara ilişkin basit yargılama yolu açılmış oldu.

Konuyu infaz yönüyle değerlendirirsek; 11.2020 tarihi itibarıyla kovuşturmaya başlanmış olması şartıyla bu tarihten sonra hükme bağlanmış ve kesinleşmiş ka-

rarlar bakımından uyarılama talebinde bulunma zorunluluğu ortaya çıktı.

Şöyle ki; 11.2020 tarihinde henüz kovuşturmayla başlanmamış dosyalar bakımından zaten «derhal uygulanma ilkesi» gereği CMK'nın 251. maddesindeki usul uygulanacaktır. Bu tarihten önce kesinleşmiş dosyalar bakımından da geçici 6. madde hükmü iptale konu olmadığından, uyarılama ihtiyacı yoktur. Ancak, 11.2020 tarihinden önce kovuşturmayla başlanmış (iddianamenin mahkemece kabul edildiği tarihte kovuşturma başlamış sayılır) hüküm ve kesinleşme daha sonra gerçekleşmiş ise, infaz savcılığınca hükmü veren mahkemeden infazın durdurulması ve basit yargılama usulünün uygulanıp uygulanmayacağına tespiti için uyarılama yargılaması talep edilmesi gerekir.

3. CMK'nın 308 ve 309. Maddelerinde Düzenlenen Olağanüstü Kanun Yoluna Müracaat Halinde İnfazın Durdurulmasına Yönelik Taleplerin Değerlendirilmesinin Hangi Mercii Tarafından Yapılması Gerektiği Sorunu

5275 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca kesinleşmeyen kararlar infaz edilemez. İlamat numarası alan ve infazına çalışılan tüm ilamlar şeklen kesinleşmekle birlikte, bu ilamlar infaza engel hukuka aykırılık taşıyabilirler. Bu yüzden infaz işlemlerini yürüten savcılığın, kesinleşmiş karar için bile her aşamada kararın hukukiliğini denetlemesi, hükümlünün aleyhine sonuç doğuran bir hukuka aykırılık varsa, karara karşı olağanüstü kanun yoluna müracaat edilmek üzere ihbar sorumluluğunu yerine getirmesi gerekir.

Kanun yolu incelemesinden geçerek kesinleşen kararlara karşı CMK'nın 308 ve 308/A maddesi uyarınca Yargıtay veya Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı itiraz yolu, kanun yolu incelemesinden geçmeden kesinleşen kararlara karşı ise, CMK'nın 309. maddesi uyarınca kanun yararına bozma yoluna gidilebilir. Bu kurumlar ceza muhakemesindeki başlıca olağanüstü kanun yollarıdır.

7242 sayılı Kanun değişikliği öncesinde, CMK 308 ve 309. maddelerine yönelen savcılık fezlekeleriyle birlikte, infazın durdurulup durdurulmayacağına ilişkin değerlendirme hükmü veren mahkeme tarafından yapıldı. 7242 sayılı Kanun ile infaz sırasında verilecek kararlarda infaz hâkimliği yetkilendirilmekle ikili bir görüş ayrılığı ortaya çıktı.

Fikrimizce bu kararlar hükmün esasına ilişkin değerlendirme sonunda verilecek nitelikteki kararlardandır. Olağanüstü kanun yoluna müracaata neden olan iddianın gerçekten infazın tedbiren durdurulmasını gerektirir önemde olup olmadığı hususu, ancak hüküm mahkemesince takdir edilebilir. Bu halde dava dosyasındaki delillerin ve hükmün kurulumu incelenerek sağlıklı bir sonuca varılabilir.

Nitekim 98. maddenin ortaya koyduğu kriter çerçevesinde, infaz hâkimliğinden değil, hükmü veren mahkemeden 98/1-a maddesi uyarınca infazın durdurulup durdurulmayacağı hususunda bir ek karar istemek yerinde olacaktır.

4. Geçici 6/3 Maddesi Kapsamında İkinci Kez Firar ve Örgüt Mensupları Hakkında Denetimli Serbestlik Kararı Sorunu

5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi uyarınca hükümlülerin hapis cezasının akabinde denetime ayrılarak koşullu salıvermeye esas süreyi tamamlama imkânları vardır. 105/A madde metni incelendiğinde, denetime ayrılmanın eklenmeli ön şartlarından birisi de, hükümlünün açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitim evinde bulunmasıdır.

7242 sayılı Kanunla değişik 5275 sayılı Kanun'un Geçici 6/3. maddesi uyarınca maddenin üst fıkralarında sayılan istisna suçlar hariç olmak üzere, 30.03.2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından iyi halli olmak şartıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler hakkında da denetime ayrılmak olanaklı hale gelmiştir. Yani kapalı ceza infaz kurumu hükümlüsü, süre vs. diğer ön şartları taşıyorsa, açık ceza infaz kurumuna ayrılmadan 105/A ve Geçici 6. maddeye göre denetime ayrılacaktır.

Bir kısım görüş sahibine göre açıktan iki defa firar eden hükümlüler Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği'nin 8/2-c maddesi uyarınca koşullu salıverme tarihine kadar açığa ayrılmayacaklarından, bu hükümlülerin Geçici 6/3. maddesi anlamında denetime ayrılmalarına da olanak yoktur.

Aynı şekilde, Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği'nin 6/2-ç maddesi uyarınca çıkar amaçlı suç örgütü suçlularının da örgütle bağlarını kesmiş olmalarının idare ve gözlem kurulunca tespit edilen-

lerin koşullu salıverilmelerine en fazla 1 yıl kala açığa ayrılacaklarından, bağlarını kesmeyenlerin ise, hiç açığa ayrılmayacaklarından bu hükümlü grubuna da denetimin uygulanmaması gerektiği, aksi takdirde bu hükümlülerin denetim ihlali halinde kapalı ceza infaz kurumuna değil, açığa gönderilmeleri gibi çelişkili bir duruma sebebiyet verileceği iddia olunmaktadır.

Ne var ki; Geçici 6/3. maddesi metni incelendiğinde, 105/A maddesi uyarınca denetimin ön şartlarından olan açık ceza infaz kurumuna ayrılmak şartına istisna konulduğu gözlenecektir. Metinde iki defa firar edenler veya suç örgütü hükümlülerine dair bir engelleyici istisna da getirilmediği açıktır. Bu durumdaki hükümlülerin iyi halli olmak ve diğer şartları taşımak kaydı ile Geçici 6/3. maddesi uyarınca kapalı kurumdaki denetime ayrılmalarına hiçbir yasal engel yoktur.

Nitekim ikinci kez firar edenler bakımından Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 23.05.2020 tarihli 35897 sayılı görüş yazısı ve terör suçları hariç olmak üzere örgütlü suçlardan mahkûm olanlar bakımından Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 19/06/2020 tarihli ve 2020-E.981/48200 sayılı görüş yazısı içerikleri de; anılan nitelikteki failerin diğer maddi şartları taşımaları kaydıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya dair ön şartı taşımaları da, kapalı ceza infaz kurumundan denetime ayrılacakları fikrimizi desteklemektedir.

5. Koşullu Salıverme Kararından Önce Kesinleşip Bu Karardan Sonra İlamat Numarası Alan İlamların İçtimaya Katılıp Katılmayacağı Sorunu

7242 sayılı Kanun ile değişik 5275 sayılı Kanun'un 99. maddesi çerçevesinde, kural olarak bir hükümlü hakkında kesinleşen tüm hapis cezaları ve hapis aşamasına gelen adli para cezaları 99. madde uyarınca içtima ettirilmelidir.

Kimi uygulayıcılar hak ederek tahliye tarihine kadar gerçekleşen tüm kesinleşmeleri içtimaya dâhil etmektedir. Kimi uygulayıcılar ise, koşullu salıverme kararı alındıktan önce kesinleşmiş olsa bile savcılığa koşullu salıverme kararından sonra gelen cezaları içtimaya dâhil etmemektedir. Kimi uygulayıcılar ise, koşullu salıverme kararından sonra gelmiş olsa bile bu karardan önceki bir tarihte gerçekleşen kesinleşmelere ilişkin cezaları içtimaya dâhil etmektedir.

İnfaz süreci hak ederek tahliye tarihine kadar yürüyen bir süreç olmakla birlikte, 107 ve 108. maddelerde belirlenen oranlar çerçevesinde koşullu salıvermeye hak kazanan hükümlülerin bu haklarını geriye götürmemek gerekir. Koşullu salıverme tarihinden sonra hak ederek tahliye tarihinden önce kesinleşen yeni

cezaların içtimaya katılmaması konusunda uygulamada çoğunluk görüşü hâkimdir. Bu yöndeki görüş, hükümlünün yeni cezasından tekrar 105/A maddesi anlamında denetimli serbestlikten yasadaki belirlenen sürelerle faydalanması gibi lehe bir sonucu da doğurmaktadır. İnfaz uygulamasında yasanın açıkça düzenlemediği konularda hükümlünün aleyhine bir uygulama yorumu yapmak, ceza hukukunun «genişletici yorum yasağına» aykırılık teşkil eder.

Koşullu salıverme tarihinden sonra savcılığa gelen ilamların kesinleşme tarihi koşullu salıverme tarihinden önce ise, bunları içtimaya dâhil etmemek de hatalıdır. Çünkü uygulayıcının adli gecikmesinden hükümlüye yasanın bahsettiği hakkın çok üstünde bir hak vermenin hukuki dayanağı yoktur.

Nitekim koşullu salıverme tarihinden sonra savcılığa bildirilen, ancak hukuken koşullu salıvermeden önce kesinleşen ilamlar bakımından, önceki koşullu salıverme kararını infaz hâkimi kararıyla iptal ettirip, eski içtimanın çözülmesi ve yeni içtima bakımından 99. maddede uyarınca karar alıp, yeni bir müddetname yapmak şeklinde sıralı işlemler tamamlanmalıdır. Kanaatimizce yasanın sözüne ve ruhuna en uygun pratik budur.

6. 5275 Sayılı Kanun'un 105/A Maddesi Uyarınca Hapis Cezalarından Denetime Ayrılan Hükümlülerin Kesinleşmiş Adli Para Cezalarının Hapse Çevrilmesi ve Kamuya Yararlı İşte Çalışmak Üzere Denetimli Serbestlik Müdürlüklerine Gönderilmesi Sorunu

Bilindiği üzere süresinde ödenmeyen adli para cezaları 5275 sayılı Kanun'un 106/3. maddesi uyarınca hapse çevrilir ve kamuya yararlı işte çalışma tedbiriyile infaza devam olunur.

Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'nin 40. maddesine göre "Hakkında adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle kamuya yararlı bir işte çalıştırılma kararı verilmiş hükümlünün ceza infaz kurumunda olması durumunda, hükümlü hakkında verilen denetimli serbestlik altında kamuya yararlı bir işte çalışma yaptırımı hükümlünün ceza infaz kurumundan salıverilmesini müteakip infaz edilmek üzere kararı veren mahkemenin bulunduğu savcılık ilamat bürosunda bekletilir."

Mevzuatın öngördüğü "salıverme" koşullu salıvermedir. 105/A kapsamındaki denetim, hapis cezasının infazında bir merhale ve koşullu salıvermeden farklı bir kurumdur.

Uygulamada kimi savcılıklar 105/A maddesi uyarınca denetime alınıp cezaevinden tahliye edilen hükümlülerin hapse çevrilen ve kamuya yararlı işte çalışma kararına bağlanan adli para cezası dosyalarını dene-

timli serbestlik müdürlüklerine göndermektedir. Bu nedenle hapis cezası infaz edilirken adli para cezasının kamuya yararlı işte çalıştırılmasının da infazının istenmesi gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Oysa aynı tarih diliminde 105/A ve 106. maddedeki denetimlerin bir arada infazı mümkün değildir.

Uygulamada bu hallerde denetimli serbestlik müdürlükleri hapis cezasının koşullu salıvermesine kadar kamuya yararlı işte çalışma tedbirini bekletmekte ise de, hapislerin koşullu salıverme tarihine kadar, adli para cezasına ilişkin kamuya yararlı bir işte çalışma kararı dosyalarının savcılıklarda bekletilmesi gerekir. Nitekim Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 18/03/2016 tarihli ve 2016-E.503/19116 sayılı görüş yazısı da fikrimizi destekler içeriktedir.

7. 5941 Sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. Maddesi Uyarınca Karşılıksız Çek Keşide Etmek Suçlarından Verilen Adli Para Cezasının Hangi Miktar Üzerinden Hapse Çevrileceği Sorunu

Karşılıksız çek keşide etmek suçundan kesinleşen adli para cezalarının veya taksitlerinin süresinde ödenmemesi halinde, hâkimin hükümde belirlediği gün karşılığı TL miktarı üzerinden mi, yoksa 100 TL üzerinden mi hapse çevrileceği üzerinde uygulamada bir karışıklık vardır.

100 TL üzerinden hapse çevirme işlemi yapılması gerektiğini savunanlar; 5275 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinde "Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda yer alan adli para cezasının ödenmemesi halinde hükümlüler 1 gün 100 TL hesabıyla hapsedilirler" hükmüne dayanmakta iseler de; bu madde 01.06.2005 öncesi özel ceza mevzuatına ilişkin cezalara caridir. Nitekim 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesindeki düzenleme TCK'nın 52. maddesi ile getirilen gün hesabı adli para cezası sistemine koşut bir düzenleme olduğundan, Geçici 1. maddenin uygulanma olanağı yoktur.

Yapılması gereken, hükümde hâkimin TCK'nın 52/2. maddesi kriterine göre belirlediği gün miktarını hapse çevirme işleminde de uygulamaktır. Örneğin; 300 gün adli para cezası günlüğü 30 TL'den 9.000 TL adli para cezasına bağlanmış ise, hükümlünün adli para cezasını ödememesi halinde bu cezanın 300 gün süreyle hapse çevrilmesi gerekir. Aksi uygulamada günlüğü 100 TL'den çevrilirse 90 gün hapse karşılık gelir ve somut örnekteki hükümlü 210 gün eksik süreyle infaz görmüş olur.

8. İkinci Kez Mükerrirler ve Koşullu Salıvermesi Geri Alınanlar Bakımından 107/3-E ve 108/1-C Maddelerinde Getirilen Süreli Hapis Cezalarının 28 Yıl ve 32 Yıl Üst Limitinin Aşlamayacağı Kuralının Ne Şekilde Uygulanacağı Sorunu

Yukarıda belirtilen yasal dayanaklar çerçevesinde süreli hapis cezalarında koşullu salıvermeye esas süre en fazla 28 yıl, mükerrirler hakkında en fazla 32 yıldır. Bu süreler açık olduğu üzere, koşullu salıvermeye tabi süreli cezalar bakımından konulmuş üst sınırlardır. Hükümlünün hem koşullu salıvermeye tabi cezaları hem koşullu salıvermeye tabi olmayan cezaları varsa ve koşulluya tabi süreleri, yasanın aradığı üst limitin uygulanmasını gerektiriyorsa, koşullu salıvermeye tabi olmayan ikinci kez mükerrir ve koşullu salıvermenin geri alınması cezalarının infazı ayrı değerlendirilmeli, yani bu cezalar 28 yılın içinde eritilmemelidir.

Zaten 99. maddenin anlatımına göre, içtimanın amacı 107. maddede düzenlenen koşullu salıvermenin bütünsel uygulanmasıdır. Koşullu salıvermeye tabi olmayan bu nitelikteki cezaların içtimaya dâhil edilmemesi,

öncelikle infaz edilmesi, koşullu salıvermeye tabi cezaların sırada beklemesi en yerinde uygulama olacaktır.

Ne var ki; istisnaen hapse çevrilen adli para cezaları, koşullu salıvermeye tabi olmasa da, ödenmediğinde hapse çevrilmekle, süreli hapis cezası haline geldiğinden ve 99. maddenin son cümlesindeki eklemeye diğer hapis cezalarıyla içtima edilmesi yasal bir zorunluluk olduğundan, konuları gereği 28 yıl ve 32 yıl üst limitine dâhil olacaktır. Yani diğer süreli hapis cezalarının içinde eriyecektir.

9. İnfaz Sürecinde Düzenlenen Çağrı Kâğıdı, Ödeme Emri, Kamuya Yararlı İşte Çalışma Kararı Gibi İnfaz Belgelerinin Tebliği Sorunu

5275 sayılı Kanun'un 20/3 maddesine göre "Çağrı kâğıdı, hükümde gösterilen adrese tebliğ edilir. Hükümlü, adres değişikliklerini mahkemeye veya Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmekle yükümlüdür. Aksi hâlde hükümde gösterilen adreste yapılan tebligat geçerlidir." Bu hüküm çağrı kâğıdı dışındaki diğer infaz belgelerinin tebliği bakımından da kıyasen uygulanmalıdır.

Ancak 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda yapılan değişiklikle mersin adreslemesi yapıldığından, pek çok savcılık, hükümlünün mernis adresine tebligat yapmakta ve bu yöntem, tebligatın ulaşılabilirliği bakımından, hükümde gösterilen adrese yapılan tebligat yöntemine göre daha verimli sonuçlar doğurmaktadır.

Ne var ki; HSK Teftiş Kurulu tavsiye raporlarında da değinildiği üzere, Kanun'un açık hükmü karşısında, öncelikle hükümde gösterilen adrese tebliğ yapılmalıdır. Bu adrese tebligat yapılamazsa, mernis adresine tebliğ yapılmalı, gereğine göre Tebligat Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca tebligat şartı ikmal olunmalıdır. Hükümlünün mernis adresi de yok ise, Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi vs. hükümlerince, tebligat usule uygun olarak yapılmalıdır.

10. Çocuk Hükümlüler Bakımından 107/5 ve Geçici 6/4 Maddesinde Düzenlenen Mahsup Avantajının, 105/A Maddesi Kapsamında Denetimde Geçen Süreler Yönünden Uygulanıp Uygulanmayacağı Sorunu

5275 sayılı Kanun'un 107/5. maddesine göre koşullu salıverme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün 15 yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün iki gün sayılır.

Bu hüküm kalıcı varlığını sürdürmekle birlikte, 7242 sayılı Kanun ile değişik Geçici 6/4. maddesine göre; 30.3.2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, koşullu salıverme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün 15 yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz

kurumunda geçirdiği bir gün, üç gün; 18 yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün iki gün sayılır. Anlaşılabileceği üzere 7242 sayılı Kanun genel kurala dokunmamakla birlikte, geçici olarak, milat tarihe kadar işlenen suçlar yönüyle çocuklardaki mahsup avantajını genişletmiştir.

Öncelikle şunu açıklamak gerekir ki; hapis cezalarının denetim suretiyle infazına dair 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi 05.04.2012 tarihli 6291 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 5275 sayılı Kanun'a eklenmiştir. Koşullu salıverme süresinin hesaplanmasında hükümlünün belli bir yaşa kadar yapılacak mahsuplarda bir günün iki gün sayılacağına ilişkin hüküm ise, 01.06.2005 tarihinden bu yana değişikliklerle yürürlüktedir.

Yani çocuklara ilişkin mahsup avantajı düzenlemesinin yapıldığı tarih itibarıyla, hapis cezalarının belli bir süresinin denetimde geçirilebileceği hüküm mevcut değildi. Bu yüzden 107/5. maddesinde 15 yaşını bitirmeyen hükümlünün infaz kurumunda geçirdiği bir gün iki günün sayılacağına dair ibarede geçen infaz kurumunu geniş yorumlamak gerekir. Mahsup avantajını, hükümlünün gözaltısı, açık-kapalı ceza infaz kurumlarında ve çocuk eğitim evlerindeki hükümlükleri ve nihayetinde 105/A maddesi çerçevesindeki denetimde geçirdiği hükümlülük süresini de kapsar şekilde yorumlamakta zorunluluk vardır.

Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde infaz edilen denetimli serbestlik sürelerinde, 107/5 ve Geçici 6/4. maddesindeki mahsup avantajının çocuklar hakkında uygulanmaması gerektiği görüşüne katılmak mümkün değildir. 05.04.2012 tarihli değişiklikle birlikte denetim de cezaevi gibi bir infaz yapısı olarak öngörülmekle, koşullu salıvermeye giden süreçte, tüm infaz türevleri hakkında, çocuklar için infaz kurumunda geçen bir günün iki gün, belli şartlar altında üç gün sayılacağı kuralının uygulanması gerekir.

11. Müddetnameye İtiraz, Harici Mahsup, Denetimde Koşullu Salıverme, Açığa İade Kararı, Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirinde Serbest Bırakma Kararı Gibi İnfazi Kararların Hangi İnfaz Hâkimliği Tarafından Verilmesi Gerektiğine Dair Yetki Sorunu

7242 sayılı Kanun değişikliği ile gerek 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu, gerek 5275 sayılı Kanun'da infaz hâkimliklerinin görevleri oldukça genişletilmiştir.

Bu defa da aslında bir ceza muhakemesi sorunu olan infaz hâkimlikleri arasında yetki uyuşmazlıkları baş göstermiştir.

İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 2/7. maddesine göre «İnfaz hâkimliğinin yetkisi, hükmün infazına ilişkin işle-

min yapıldığı yere göre belirlenir.»

Bu açık hükme istinaden müddetnameye itiraz, mahsup, koşullu salıverme gibi tüm kararlar bakımından hükmün infazının yapıldığı yer savcılığının yanında bulunan infaz hâkimliğinin yetkili olduğunu belirtmek doğru olur.

Mevzuata göre yetkiye ilişkin ana kuralın iki istisnası vardır. 5275 sayılı Kanun'un 101/2. maddesine göre içtima kararı ve 107/15. maddesine göre koşullu salıvermenin geri alınmasına dair karar, en fazla cezayı veren mahkemenin bulunduğu yer infaz hâkimliğinin yetkisindedir. Bu iki istisna ilgili maddelerdeki açık düzenlemeye dayanmaktadır. Diğer tüm hallerde genel kuraldan ayrılmamak gerekir.

105/A maddesi kapsamındaki denetim hallerinde ise, aynı genel kural gereği, hükümlünün denetim infazını yürüten denetimli serbestlik ve savcılığın bulunduğu infaz hâkimliği yetkilidir. Uygulamada denetim dosyasının müdürlükler arasında nakli halinde, nakil yapılan savcılıklar tarafından yeni bir müddetname yapılmadığından, başka yer savcılığının müddetnamesi cari kalmaktadır. Bu durum; denetim ihlali, koşullu salıverme gibi kararlarda infaz hâkimliklerinde tereddüt oluşturmakta ise de, infazı yürüten savcılık son müddetnameyi yapan savcılık değil, denetim dosyasının bulunduğu yer savcılığı olduğundan, genel yetki kuralından ayrılmak için bir neden yoktur.

Bununla birlikte, TCK'nın 57. maddesinde düzenlenen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerinin infazında maddenin 2. fıkrasına göre akıl hastası hükümlünün yerleştirildiği sağlık kurumunun raporu üzerine hükümlünün mahkeme veya hâkim kararı ile serbest bırakılacağı belirtilir.

7242 sayılı Kanun düzenlemesi ile serbest bırakmaya dair kararın hükmü veren mahkeme tarafından mı, infaz işleminin yürütüldüğü yer infaz hâkimliği tarafından mı verilmesi gerektiği tartışılmaktadır. 4675 sayılı Kanun'un 4/6. maddesindeki "Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dâhil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak." infaz hâkimliği görevlerinden sayılmıştır. Her ne kadar düzenlemede akıl hastalarına özgü tedbirlerin infazı sırasında alınacak kararlara açıkça değinilmemiş ise de, maddedeki anlatım tahdidi bir içerikte olmayıp, güvenlik tedbirlerinin infazına yönelik hâkim tarafından verilmesi gerekli tüm karar ve işleri kapsadığı açıktır. Bu nitelikteki kararlardan sayılması gereken akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirinin infazına yönelik tüm kararların, infaz işlemlerinin yapıldığı yer infaz hâkimliğinin yetkisinde olduğu fikrindeyiz.

YENİ KİTAP

20₺

VÜCUT DOKUNULMAZLIĞINA KARŞI SUÇLAR

yayin.taa.gov.tr

@AdaletAkademisi

TOKYO 2020

Ayın Fotoğrafı

2020 Tokyo Olimpiyatları'nda 57 kiloda mücadele eden milli tekvandumuz Hatice Kübra İLGÜN, bronz madalya kazandı.

(Ali: ATMACA-Anadolu Ajansı)

